

ΣΥΜΒΑΣΗ
για την ανάθεση των Υπηρεσιών

«Εποπτεία και αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης ειδών ασπονδύλων κοινοτικού ενδιαφέροντος στην περιοχή αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Οροσειράς Ροδόπης»

Στο Μεσοχώρι, σήμερα την <ημερομηνία>, ημέρα <ημέρα>, μεταξύ, αφενός, του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Οροσειράς Ροδόπης, που εδρεύει στο Μεσοχώρι Παρανεστίου Δράμας και εκπροσωπείται νόμιμα από τον κ. Αβτζή Νικόλαο, υπό την ιδιότητά του ως προέδρου του Δ.Σ., το οποίο στο εξής θα αναφέρεται στην παρούσα Σύμβαση ως «η Αναθέτουσα Αρχή» και, αφετέρου, του <φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ένωση>, που εδρεύει στην <ταχ. δ/ση> και εκπροσωπείται νόμιμα¹ από τον <ονοματεπώνυμο>, υπό την ιδιότητά του ως <ιδιότητα εκπροσώπου>, σύμφωνα με <νομιμοποιητικό εκπροσώπησης για νομικό πρόσωπο και συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο για ένωση>, το οποίο στο εξής θα αναφέρεται στην παρούσα Σύμβαση ως «ο Ανάδοχος»,

Έχοντας υπόψη:

- Τις διατάξεις του Ν. 2362/95 (ΦΕΚ 247/Α/95) «Περί Δημοσίου Λογιστικού και Ελέγχου των δαπανών του Κράτους».
- Τις διατάξεις του Ν. 2286/95 (ΦΕΚ 19/Α/95) «Περί προμηθειών του Δημοσίου τομέα & ρυθμίσεις συναφών θεμάτων».
- Τις διατάξεις του Π.Δ. 60/2007 (Φ.Ε.Κ 64/Α/2007) «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της οδηγίας 2004/18/ΕΚ περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών».
- Τις διατάξεις του Π.Δ. 118/07 (ΦΕΚ150/Α/2007) «Κανονισμός Προμηθειών Δημοσίου».
- Τις διατάξεις του Ν. 3614/03.12.2007 (ΦΕΚ 267/Α/3.12.2007) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2007-2013», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
- Το ν. 3840/2010 «Αποκέντρωση, απλοποίηση και ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς 2007-2013 και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 53/Α/31-3-2010).
- Την υπ. αριθμ. 11508/ΕΥΘΥ 566 εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομίας Ανταγωνιστικότητας & Ναυτιλίας.
- Την υπ. αριθμ. 184177/09-12-2010 απόφαση ένταξης της Πράξης «Οργάνωση της Λειτουργίας της Προστατευόμενης Περιοχής Οροσειράς Ροδόπης και τού Φορέα Διαχείρισής της» και την υπ' αριθ.

---

¹ Για νομικά πρόσωπα

172859/25-10-2011 απόφαση 1^{ης} τροποποίησης της Πράξης «Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας του Εθνικού Πάρκου Οροσειράς Ροδόπης» με κωδικό MIS 303629 τού Άξονα 9: «Προστασία τού Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας» τού Επιχειρησιακού Προγράμματος «Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη» 2007-2015,

- Την υπ. αριθ. 49/2012 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Οροσειράς Ροδόπης για την έγκριση διενέργειας πρόχειρου διαγωνισμού με σφραγισμένες προσφορές και κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα προσφορά για την παροχή υπηρεσιών με αντικείμενο «Εποπτεία και αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης ειδών ασπονδύλων κοινοτικού ενδιαφέροντος στην περιοχή αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Οροσειράς Ροδόπης»,
- Την από <ημερομηνία προκήρυξης> Προκήρυξη Διαγωνισμού για την ανάθεση του έργου λογιστικής διαχείρισης.
- Την από <ημερομηνία> προσφορά του Αναδόχου.
- Το <αριθμός/ημερομηνία> Πρακτικό της Επιτροπής Διενέργειας του Διαγωνισμού και Αξιολόγησης των Προσφορών, με το οποίο προτείνεται η κατακύρωση στον Ανάδοχο του διαγωνισμού για την ανάθεση του έργου .....
- Την απόφαση <αριθμός/ημερομηνία> του Διοικητικού Συμβουλίου της Αναθέτουσας Αρχής με την οποία εγκρίθηκε το Πρακτικό της Επιτροπής Διενέργειας του Διαγωνισμού και Αξιολόγησης των Προσφορών, κατακυρώθηκε η ανάθεση του έργου ..... στον Ανάδοχο και εξουσιοδοτήθηκε ο/η <στοιχεία> για την υπογραφή της Σύμβασης.

συνομολογήθηκαν και συμφωνήθηκαν τα ακόλουθα:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 - ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1 – Ορισμοί

Στη Σύμβαση, οι ακόλουθοι όροι έχουν την έννοια που τους αποδίδεται αντίστοιχα στο παρόν άρθρο:

Έγγραφο: Κάθε χειρόγραφο, δακτυλογραφημένη ή έντυπη ειδοποίηση, εντολή ή οδηγία ή πιστοποιητικό που εκδίδεται βάσει της Σύμβασης, συμπεριλαμβανομένων των τηλετυπιών, των τηλεγραφημάτων και των τηλεομοιοτυπιών.

Υπηρεσίες: οι παρεχόμενες στο Φορέα Διαχείρισης υπηρεσίες παρακολούθησης ειδών ασπονδύλων.

Ημερομηνία Έναρξης Ισχύος της Σύμβασης: Η ημερομηνία υπογραφής της Σύμβασης.

Ημέρα: Η ημερολογιακή ημέρα.

Παραδοτέα: Όλα τα ενδιάμεσα ή τελικά προϊόντα και υπηρεσίες που ο Ανάδοχος θα παραδώσει ή οφείλει να παραδώσει στην Αναθέτουσα Αρχή σύμφωνα με τη Σύμβαση.

Προθεσμίες: Τα αναφερόμενα στη Σύμβαση χρονικά διαστήματα σε ημέρες, που αρχίζουν να υπολογίζονται από την επομένη της πράξης, ενέργειας ή γεγονότος που ορίζεται στη Σύμβαση ως αφετηρία. Όταν η τελευταία ημέρα του χρονικού διαστήματος συμπίπτει με μη εργάσιμη ημέρα, η προθεσμία λήγει στο τέλος της πρώτης εργάσιμης ημέρας μετά την τελευταία ημέρα του χρονικού διαστήματος.

Προκήρυξη: Η από <ημερομηνία προκήρυξης> προκήρυξη διαγωνισμού της Αναθέτουσας Αρχής για την ανάθεση του Υποέργου <αριθμός/τίτλος>.

Προσφορά: Η από <ημερομηνία κατάθεσης> προσφορά του Αναδόχου προς την Αναθέτουσα Αρχή.

Σύμβαση: Η παρούσα συμφωνία που συνάπτουν και υπογράφουν τα συμβαλλόμενα μέρη για τις Υπηρεσίες, όπως είναι δυνατό να τροποποιηθεί ή συμπληρωθεί.

Συμβατικό Τίμημα: Το συνολικό συμβατικό αντάλλαγμα για την παροχή των Υπηρεσιών.

Άρθρο 2 - Αντικείμενο της Σύμβασης

1. ΣΚΟΠΟΣ & ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

1.1. ΣΤΟΧΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Στόχος του προγράμματος παρακολούθησης στην περιοχή του Εθνικού Πάρκου Οροσειράς Ροδόπης (ΕΠΟΡ) είναι η καταγραφή, η εποπτεία και η αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης όλων των ειδών ασπόνδυλων των Παραρτημάτων II, IV και V της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ που απαντώνται στο Εθνικό Πάρκο Οροσειράς Ροδόπης.

1.2. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Στον παρακάτω πίνακα, αναφέρεται το σύνολο των ειδών ασπόνδυλων κοινοτικού ενδιαφέροντος (Παραρτήματα II, IV, V Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ) που απαντώνται στο ΕΠΟΡ.

Είδος (σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ)	Είδος (ως αναφέρεται στο Κράτος - Μέλος)	Παρ . II	Παρ . IV	Παρ . V
<i>Euphydryas (Eurodryas, Hypodryas) aurinia</i>	<i>Euphydryas aurinia, Euphydryas (Eurodryas, Hypodryas) aurinia</i>	1		
<i>Lucanus cervus</i>	<i>Lucanus cervus</i>	1		
<i>Lycaena dispar</i>	<i>Lycaena dispar</i>	1	1	
<i>Parnassius apollo</i>	<i>Parnassius apollo</i>		1	

Ως βάση για την εποπτεία και την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών θα χρησιμοποιηθούν οι ακόλουθες παράμετροι:

- Εξάπλωση και εύρος εξάπλωσης,
- Η κατάσταση του πληθυσμού (μέγεθος, δομή και δυναμική πληθυσμού),
- Η ποιότητα και η έκταση των ενδιαιτημάτων,
- Επιδράσεις – πιέσεις – απειλές (προοπτικές διατήρησης)

Ο Ανάδοχος του προγράμματος εποπτείας θα παραδώσει επιπλέον, μια επικαιροποιημένη έκδοση της βάσης δεδομένων του τμήματος του Δικτύου Natura 2000 στο Εθνικό Πάρκο Οροσειράς Ροδόπης, με βάση τα αποτελέσματα της έρευνάς του σε όλα τα πεδία που άπτονται του αντικειμένου του (περιγραφές, αξιολογήσεις, πίνακας other species, απειλές κ.λπ.) καθώς και προτάσεις για επέκταση του Δικτύου, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο με βάση τα κριτήρια της ΕΕ και κατόπιν συνεννόησης με το Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Οροσειράς Ροδόπης. Επίσης θα προτείνει ικανοποιητικές τιμές αναφοράς καθώς και στόχους διατήρησης των ειδών των Παραρτημάτων II, IV και V της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ ανά ΤΚΣ ή ομάδα ΤΚΣ που θα μελετηθούν με στόχο την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησής τους σε κάθε μια περιοχή.

Τέλος, θα παραδώσει προτάσεις για τα πρωτόκολλα και τη διαδικασία παρακολούθησης στην περιοχή μελέτης του για την επόμενη διαχειριστική περίοδο.

Για την υλοποίηση του έργου του, ο Ανάδοχος υποχρεούται να βρίσκεται σε συνεχή επικοινωνία με τον Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Οροσειράς Ροδόπης καθώς και με τον Ανάδοχο της Μελέτης «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων». Η επικοινωνία του Αναδόχου με τον ΦΔ θα γίνεται με σκοπό την ανταλλαγή πληροφορίας, εμπειρίας, γνώσης ή/και μέσων, ώστε να επιτευχθεί η βέλτιστη υλοποίηση του έργου. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να συνεργάζεται με το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης (πρόσωπα που θα υποδείξει ο Φορέας) κατά την άσκηση των εργασιών πεδίου, με στόχο α) τη μεταφορά τεχνογνωσίας προς το προσωπικό του Φορέα όσο και β) την καλύτερη συνεργασία μεταξύ Αναδόχου και Φορέα Υλοποίησης του έργου. Η επικοινωνία του Αναδόχου του παρόντος έργου με τον Ανάδοχο της προαναφερόμενης μελέτης («Οριζόντιος τεχνικός.....»), ο οποίος θα συντονίζει όλα τα σχήματα που θα εργαστούν μέχρι το 2015 στο έργο της εποπτείας ειδών και τύπων οικοτόπων σε ολόκληρη τη χώρα, είναι απαραίτητη ώστε να επιτευχθεί η υλοποίηση του συνολικού έργου με ενιαίο τρόπο και να παραχθούν αποτελέσματα συμβατά με τις απαιτήσεις της ΕΕ.

Αντικείμενο του προγράμματος εποπτείας αποτελούν:

- Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή ενός προγράμματος επιστημονικής παρακολούθησης (monitoring) με εργασίες πεδίου με στόχο την αξιολόγηση και επαναξιολόγηση (σε σχέση με τη 2η Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας του 2007) της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων και ειδών για την περίοδο 2011-2015 σύμφωνα με το άρθρο 11 της Οδηγίας 92/43/ΕΕ, με τρόπο ώστε τα αποτελέσματα του έργου να τροφοδοτήσουν την 3η Εθνική Αναφορά - Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.
- Η επικαιροποίηση των πεδίων της περιγραφικής βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000, με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας του αναδόχου σε όλα τα πεδία που άπτονται του αντικειμένου των προγραμμάτων εποπτείας (περιγραφές, αξιολογήσεις, πίνακας other species, απειλές, κλπ)

- Η σύνταξη προτάσεων για πιθανή επέκταση του Δικτύου Natura 2000, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, με βάση τα κριτήρια της ΕΕ και μετά από συνεννόηση με τους Φορείς Διαχείρισης και το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ.
- Η σύνταξη προτάσεων ορισμού Ικανοποιητικών Τιμών Αναφοράς (Favorable Reference Values) των ειδών ανά ΤΚΣ ή ομάδα ΤΚΣ που θα μελετηθούν.
- Η σύνταξη προτάσεων για τον ορισμό Στόχων Διατήρησης (Conservation Objectives) ανά ΤΚΣ ή ομάδα ΤΚΣ και ανά ΖΕΠ ή ομάδα ΖΕΠ που θα μελετηθούν, με στόχο την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων και ειδών.
- Η σύνταξη προτάσεων για το πρόγραμμα παρακολούθησης που θα πρέπει να εφαρμοστεί μετά τη λήξη του προγράμματος εμποπείας.

Ο Ανάδοχος θα χρησιμοποιήσει τα ακόλουθα:

- Την περιγραφική και γεωγραφική βάση δεδομένων του Δικτύου Natura 2000 που βρίσκεται αναρτημένη στην ηλεκτρονική διεύθυνση:
<http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=432&language=el-GR>
- Τα κριτήρια της ΕΕ για την αξιολόγηση της επάρκειας του Δικτύου των ΤΚΣ (θα δοθεί από τον φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου σε συνεννόηση με το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ)
- Τα αποτελέσματα και τον Τεχνικό Οδηγό Χαρτογράφησης Τύπων Οικοτόπων Κοινοτικού και Ελληνικού ενδιαφέροντος του έργου «Αναγνώριση και περιγραφή των τύπων οικοτόπων σε περιοχές ενδιαφέροντος για τη διατήρηση της φύσης», σε CD (θα δοθεί από το φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου σε συνεννόηση με το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ)
- Το Interpretation Manual of the European Union habitats, 2007, σε ηλεκτρονική μορφή, αναρτημένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:
http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/habitatsdirective/index_en.htm#interpretation
- Τα αποτελέσματα της δεύτερης εθνικής αναφοράς για την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ (αναρτημένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:
<http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=539&language=el-GR>)
- Τα έντυπα αναφοράς και αξιολόγησης για τους τύπους οικοτόπων και τα είδη της Οδηγίας 92/43/ΕΚ που είναι αναρτημένα στην ηλεκτρονική διεύθυνση:
http://circa.europa.eu/Public/irc/env/monnat/library?l=/habitats_reporting/reporting_2007-2012&vm=detailed&sb=Title
- Τις φόρμες της βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000 (Standard Data Form) μπορείτε να τα βρείτε στην ιστοσελίδα:
http://circa.europa.eu/Public/irc/env/monnat/library?l=/natura_2000_dataflow&vm=detailed&sb=Title
- Το κόκκινο βιβλίο των απειλούμενων ζώων της Ελλάδας (σε ηλεκτρονική μορφή, αναρτημένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=518&language=el-GR>)

- Τα παραδοτέα της μελέτης «Πρόγραμμα επαναξιολόγησης 69 Σημαντικών Περιοχών για τα Πουλιά για τον χαρακτηρισμό τους ως Ζωνών Ειδικής Προστασίας της ορνιθοπανίδας. Σύνοψη σχεδίων δράσης για την προστασία των ειδών προτεραιότητας» (σε ηλεκτρονική μορφή, αναρτημένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=539&language=el-GR>).
- Το 10 x 10 km Ευρωπαϊκό πλέγμα αναφοράς ETRS 89 LAEA (αναρτημένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/eea-reference-grids>). Σημειώνεται ότι αναμένεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή επέκταση του ευρωπαϊκού πλέγματος στο θαλάσσιο χώρο μέχρι τις μέσες γραμμές μεταξύ της Ελλάδας και των γειτονικών της χωρών.
- Υπόβαθρο τοπογραφικό ως γεωγραφική αναφορά των στοιχείων που συλλέγονται και των αποτελεσμάτων της επεξεργασίας τους σε κλίμακα περίπου 1:50.000 (θα δοθεί από το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ).
- Σημειώνεται ότι για τον σχεδιασμό των προγραμμάτων εποπτείας, ο Ανάδοχος θα πρέπει να εναρμονιστεί με τα κείμενα εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που αφορούν τον καθορισμό και περιγραφή των παραμέτρων οι οποίες περιλαμβάνονται στην αναφορά των Κρατών – Μελών της ΕΕ στο πλαίσιο του άρθρου 17 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και ιδιαίτερα με το κείμενο «Art 17 guidelines».
- Τα κείμενα παρατίθενται στην ιστοσελίδα: http://circa.europa.eu/Public/irc/env/monnat/library?l=/habitats_reporting/reporting_2007-2012&vm=detailed&sb=Title, η οποία ενημερώνεται διαρκώς.

2. ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Οι εργασίες που θα υλοποιηθούν περιγράφονται σε τέσσερες (4) διακριτές φάσεις, ως ακολούθως:

ΦΑΣΗ Α: ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

- Οριστικοποίηση του καταλόγου των ειδών που αποτελούν αντικείμενο της μελέτης

Ο Ανάδοχος θα οριστικοποιήσει τον κατάλογο των ειδών που αποτελούν αντικείμενο της μελέτης. Ενδεχομένως, και κατά την κρίση του Αναδόχου, είναι δυνατόν να ενταχθούν στο αντικείμενο της μελέτης είδη ασπόνδυλων που αξιολογούνται ως ιδιαίτερα σημαντικά για την Ελλάδα.

- Βιβλιογραφική συλλογή, καταγραφή και χωρική αποτύπωση κάθε είδους

Για κάθε είδος, ο Ανάδοχος θα συλλέξει, θα καταγράψει και θα αποτυπώσει χωρικά σε GIS και σε κατάλληλο χαρτογραφικό υπόβαθρο τις υπάρχουσες αναφορές εξάπλωσης -τουλάχιστον των τελευταίων 40 ετών- ανάλογα βέβαια με τη διαθεσιμότητα και την ακρίβεια των βιβλιογραφικών δεδομένων (σημειακά, γραμμικά ή επιφανειακά δεδομένα κατανομής).

Οι πηγές που θα χρησιμοποιηθούν θα πρέπει να είναι:

α) τεκμηριωμένης αξιοπιστίας, δηλ. πηγές οι οποίες είτε δημοσιεύονται μετά από επιστημονική κρίση είτε υπόκεινται στην κριτική της ευρύτερης επιστημονικής κοινότητας, όπως επιστημονικές εργασίες δημοσιευμένες σε έγκυρα διεθνή και εθνικά επιστημονικά περιοδικά, επιστημονικές ανακοινώσεις, οι οποίες έγιναν αποδεκτές κατόπιν αξιολόγησης σε διεθνή και ελληνικά συνέδρια, επιστημονικά βιβλία ανάλογου περιεχομένου,

β) πηγές οι οποίες δεν έχουν εκτεθεί στην κρίση της ευρύτερης επιστημονικής κοινότητας και για το λόγο αυτό απαιτείται περαιτέρω έλεγχος της αξιοπιστίας τους, όπως επίσημες εκθέσεις ερευνητικών ή άλλων έργων, περιβαλλοντικές μελέτες με γενικότερη ή ειδικότερη, αποκλειστική ή εν μέρει, αναφορά στους τύπους οικοτόπων (π.χ. Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες), επιστημονικώς τεκμηριωμένες εκθέσεις, μελέτες, ή εκδόσεις.

Γ) αδημοσίευτα δεδομένα ατόμων ή φορέων τεκμηριωμένης αξιοπιστίας, τα οποία περιέχονται σε προσωπικά αρχεία ειδικών με αποδεδειγμένη εμπειρία και αρχεία θεσμοθετημένων φορέων (π.χ. βάσεις δεδομένων ερευνητικών φορέων).

Οι πληροφορίες θα συγκεντρωθούν σε βάση δεδομένων, η οποία θα έχει πρόβλεψη για την αποτύπωση της παρουσίας κάθε είδους και τύπου οικοτόπου που έχει τεκμηριωθεί στη βιβλιογραφική ανασκόπηση (Έτος και εποχή ή ακριβής ημερομηνία, αριθμός κελιού πλέγματος ή συντεταγμένες, ονομασία περιοχής, ονοματεπώνυμο ερευνητή, φορέας έρευνας, αναφορά βιβλιογραφίας, δειγματοληπτικό μέσο, αξιολόγηση της δειγματοληψίας). Η βάση αυτή θα συνδέεται με γεωγραφική απεικόνιση της πληροφορίας σε GIS. Ο Ανάδοχος θα εντοπίσει τα σημαντικότερα κενά της βιβλιογραφίας.

- Κατάρτιση συνοπτικής αναφοράς υπάρχουσας γνώσης

Ο Ανάδοχος θα ετοιμάσει μια συνοπτική αναφορά για κάθε τύπο οικοτόπου και είδος που αποτελεί αντικείμενο παρακολούθησης και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησής του. Αυτή η συνοπτική αναφορά θα πρέπει να σχεδιαστεί έτσι ώστε να συνοψίζει την υπάρχουσα γνώση και ταυτόχρονα να υπηρετεί τις ελάχιστες απαιτήσεις που προκύπτουν από τις υποχρεώσεις και τους σκοπούς της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.

- Τεκμηρίωση και οργάνωση σχεδίου επιτόπιων επισκέψεων

Ο Ανάδοχος θα καταρτίσει το σχέδιο επιτόπιων επισκέψεων με σκοπό τη συμπλήρωση των πρωτοκόλλων αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης των ειδών. Ο σχεδιασμός και η μέθοδος δειγματοληψίας για τη συμπλήρωση των πρωτοκόλλων εποπτείας και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης θα είναι ίδιος εντός και εκτός περιοχών Natura 2000, εκτός εάν τεκμηριώνεται διαφορετικά από τον Ανάδοχο. Ο Ανάδοχος θα πρέπει να αιτιολογήσει την αποτελεσματικότητα του σχήματος εργασίας πεδίου, δηλαδή την οργάνωση των σταθμών δειγματοληψίας, τις συχνότητες των δειγματοληψιών και τους τρόπους δειγματοληψίας για τα διαφορετικά στάδια ζωής των ειδών, με τρόπο που να διασφαλίζει τη μέγιστη χωρική κάλυψη, ικανοποιώντας ταυτόχρονα και τις εποχιακές ανάγκες μετακίνησης ή εύρεσης των ειδών. Ιδιαίτερη σημασία θα πρέπει να δοθεί και στο συγχρονισμό των εργασιών πεδίου. Για την εκτίμηση της παρουσίας των ειδών εντός των περιοχών Natura 2000 θα ληφθούν υπόψη η βάση δεδομένων του Δικτύου Natura 2000 αλλά και η συλλογή των βιβλιογραφικών αναφορών.

Για το σχέδιο επιτόπιων επισκέψεων ο Ανάδοχος θα χρησιμοποιήσει το χάρτη εξάπλωσης ή/και εν δυνάμει γεωγραφικής εξάπλωσης κάθε είδους από τις βιβλιογραφικές αναφορές που θα έχει συλλέξει και θα τοποθετήσει σε Σύστημα Γεωγραφικών Πληροφοριών, τις θέσεις των επιτόπιων επισκέψεων του και των σχετικών δειγματοληπτικών επιφανειών συμπλήρωσης των πρωτοκόλλων αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης. Για τον προσδιορισμό της δυνητικής ή της προβλεπόμενης εξάπλωσης των ειδών θα χρησιμοποιηθούν όλες οι πληροφορίες που θα συλλεγούν από τη βιβλιογραφική επισκόπηση, αλλά και τα αποτελέσματα της μελέτης της αναγνώρισης και περιγραφής των τύπων οικοτόπων σε περιοχές ενδιαφέροντος για τη διατήρηση της φύσης

που εκπονήθηκε από το τ. ΥΠΕΧΩΔΕ με χρηματοδότηση από το Β'ΚΠΣ (1999-2001), ο χάρτης του Potential Natural Vegetation of Europe (Bohn et al. 2004), πιθανόν σχετικά μοντέλα πρόβλεψης με κλιματικές και εδαφικές παραμέτρους (ecological niche modeling), ορθοφωτοχάρτες, χάρτες γεωμορφολογικοί, χάρτες υδρογραφικού δικτύου κ.α., σε συνδυασμό με την κρίση των ειδικών.

Εκτός των περιοχών του Δικτύου Natura 2000 και εντός των περιοχών ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης Οροσειράς Ροδόπης θα καθοριστεί ένας ελάχιστος αριθμός επιτόπιων επισκέψεων και σχετικών δειγματοληψιών συμπλήρωσης πρωτοκόλλων αξιολόγησης. Συνιστάται ο αριθμός αυτός να μην ξεπερνά το 25% του συνόλου των επισκέψεων που θα πραγματοποιηθούν και του συνόλου των δειγματοληψιών και πρωτοκόλλων αξιολόγησης που θα συμπληρωθούν στο εσωτερικό του δικτύου Natura 2000, εκτός και αν τεκμηριωθεί διαφορετικά από τον Ανάδοχο.

- Καθορισμός της έντασης και του προτύπου κατανομής των δειγματοληψιών και καθορισμός του πλέγματος αναφοράς

Ο Ανάδοχος θα καθορίσει: α) την ένταση της δειγματοληπτικής προσπάθειας, β) το πρότυπο κατανομής των δειγματοληψιών εντός κάθε περιοχής μελέτης γ) το πλέγμα (grid) αναφοράς ανά είδος, που θα είναι υποχρεωτικά το ευρωπαϊκό πλέγμα 10 x 10km. Όπου είναι εφικτό ή αναγκαίο το πλέγμα θα είναι αναλυτικότερο με πιο λεπτομερή χωρική πληροφορία (5 x 5km ή 2 x 2km ή 1 x 1km). Τα κριτήρια καθορισμού της έντασης δειγματοληψίας και του τρόπου κατανομής των δειγματοληψιών που θα χρησιμοποιηθούν και για τον καθορισμό του κατάλληλου πλέγματος αναφοράς για τα είδη είναι τα ακόλουθα: α) κριτήρια αφθονίας (σπάνιο, σποραδικό, μέση αφθονία, άφθονο, πολύ κοινό ή και ομαδοποιήσεις τους) και β) κριτήρια ευθύνης διατήρησης για κάθε είδος. Η ευθύνη διατήρησης εξαρτάται από παραμέτρους όπως ο χαρακτηρισμός του είδους ως προτεραιότητας από την Οδηγία των οικοτόπων, ο ενδημισμός του είδους, ο βαθμός τρωτότητας-ευαισθησίας του είδους κ.α.

- Οργάνωση μεθόδου δειγματοληψίας

Ο Ανάδοχος θα πρέπει να εφαρμόσει τη βέλτιστη μέθοδο δειγματοληψίας την οποία και θα τεκμηριώσουν. Οι μέθοδοι και οι τεχνικές δειγματοληψίας και οι μέθοδοι καταγραφής των ενδιαιτημάτων θα πρέπει να αιτιολογηθούν και να υποστηρίζονται από σχετικά διεθνή ή εθνικά πρότυπα ή από τη διεθνή επιστημονική βιβλιογραφία. Η μέθοδος δειγματοληψίας θα λαμβάνει υπ' όψη τις ιδιαίτερες οικολογικές προτιμήσεις και το βιολογικό κύκλο του κάθε είδους, καθώς και την εποχή δραστηριότητάς του, ώστε να μεγιστοποιηθεί η πιθανότητα δειγματοληψίας του στο πεδίο.

- Καθορισμός πρωτοκόλλων για την εργασία στο πεδίο

Ο Ανάδοχος θα καθορίσει τα πρωτόκολλα εργασιών πεδίου για την αξιολόγηση ή την επαναξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών. Στα πρωτόκολλα συλλογής δεδομένων θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται και η καταγραφή των κατάλληλων κατά περίπτωση περιβαλλοντικών παραμέτρων για κάθε είδος, όπως και οι ανθρωπογενείς πιέσεις κατά περίπτωση. Οι παράμετροι που θα ενσωματωθούν στα πρωτόκολλα, θα πρέπει να οδηγούν στη συμπλήρωση με επάρκεια των παραμέτρων του Εντύπου Αναφοράς εποπτείας και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης ειδών για την Έκθεση του άρθρου 17 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.

- Προγραμματισμός ετήσιων επισκέψεων

Ο Ανάδοχος θα προτείνει πρόγραμμα ετήσιων επισκέψεων για τα τρία στάδια εργασιών πεδίου, το οποίο και θα τεκμηριώσει. Κατά τη φάση Β' συνιστάται να γίνουν επισκέψεις με τρόπο ώστε να μπορεί να συμπληρωθούν οι φόρμες και να εξαχθούν συμπεράσματα για την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης όλων των ειδών στην περιοχή μελέτης και να μπορούν να προταθούν ικανοποιητικές τιμές αναφοράς και στόχοι διατήρησης για όλες τις περιοχές μελέτης.

Κάποιες τοποθεσίες δειγματοληψίας της φάσης Β μπορεί να αποδειχθούν ακατάλληλες, οπότε και να αλλαχθούν κατά τα επόμενα χρόνια.

- Κατάρτιση προσχεδίου ανάλυσης των δεδομένων πεδίου όπως προγραμματίστηκαν να συλλεγούν με βάση το σχέδιο δειγματοληψίας

Ο Ανάδοχος θα καταρτίσει προσχέδιο ανάλυσης των δεδομένων πεδίου, όπως προγραμματίστηκαν να συλλεγούν με βάση την κατάρτιση του σχεδίου δειγματοληψίας. Σε σύντομη αναφορά ο ανάδοχος θα πρέπει να αναφέρει την αναμενόμενη ποιότητα των δεδομένων και να παρουσιάσει τον τρόπο που θα εκτιμήσουν για τα είδη: το (α) το εύρος εξάπλωσής των ειδών (range), (β) το μέγεθος του πληθυσμού (population size), (γ) το είδος και την έκταση των ενδιαιτημάτων του (habitat area), (δ) τις επιδράσεις - πιέσεις - απειλές (προοπτικές διατήρησης). Τέλος θα πρέπει να παρουσιάσει τον τρόπο που θα είναι σε θέση να εκτιμήσει την τάση των ως άνω, με βάση δεδομένα παρελθόντων ετών ή/ και μελλοντικά δεδομένα που θα προκύψουν από τη συνέχιση του προγράμματος παρακολούθησης. Ο Ανάδοχος θα προσδιορίσει και θα τεκμηριώσει ποια από τα στοιχεία που θα καταθέσει θα πρέπει πιθανόν να θεωρούνται απόρρητα και θα προτείνει τρόπους χειρισμού των απόρρητων αυτών δεδομένων.

- Κατάρτιση προγράμματος εκπαίδευσης του προσωπικού του ΦΔ

Ο Ανάδοχος θα καταρτίσει το πρόγραμμα εκπαίδευσης του προσωπικού του ΦΔ στο πλαίσιο υλοποίησης όλων των φάσεων όπως αυτές περιγράφονται στο παρόν κείμενο των προδιαγραφών. Το πρόγραμμα εκπαίδευσης θα γίνει με τέτοιο τρόπο, ώστε στο τέλος του συνολικού προγράμματος παρακολούθησης το προσωπικό του ΦΔ θα είναι σε θέση να εκτελεί με δικά του μέσα την μελλοντική παρακολούθηση τα πρωτόκολλα των οποίων θα παραδώσει ο ανάδοχος.

Τα παραδοτέα της φάσης θα δημοσιοποιηθούν στο κοινό (διαβούλευση μέσω internet – ημερίδα ανακοίνωσης).

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ ΤΗΣ ΦΑΣΗΣ Α'

Ως παραδοτέα ορίζονται τα ακόλουθα, τα οποία θα παραχθούν σύμφωνα με το ανωτέρω αναφερόμενο σκεπτικό και η μορφή τους (ηλεκτρονική ή/και έντυπη) φαίνεται στον Πίνακα 3:

1. Κατάλογος των ειδών για τα οποία θα πραγματοποιηθούν εργασίες πεδίου με σχετική εισηγητική έκθεση.
2. Έκθεση και βάση δεδομένων με τις βιβλιογραφικές αναφορές που θα συλλεγούν. Η βάση δεδομένων θα δίνει πληροφορίες για τις καταχωρισμένες θέσεις εμφάνισης κάθε είδους και θα συνδέεται με γεωγραφική απεικόνιση.
3. Πρόταση καθορισμού πλέγματος (grid) αναφοράς για κάθε είδος και τύπο οικοτόπου, επιπρόσθετα στην υποχρεωτική χωρική αποτύπωση της κατανομής κάθε είδους σε πλέγμα αναφοράς 10 x 10 km,

βασισμένη σε σχετική τεκμηριωμένη έκθεση-εισήγηση. Επίσης, απόφαση μη αναγκαιότητας δειγματοληψίας σε μικροτερο πλέγμα αναφοράς (από το πλέγμα 10 X 10 km) θα πρέπει να τεκμηριώνεται.

4. Γεωγραφική αποτύπωση σε Σύστημα Γεωγραφικών Πληροφοριών (διανυσματικής μορφής χρησιμοποιώντας σημεία, γραμμές ή πολύγωνα ανάλογα με τη μορφή των πρωτογενών δεδομένων) της δυναμικής εξάπλωσης κάθε είδους σε κατάλληλο υπόβαθρο, βασισμένη σε σχετική τεκμηριωμένη έκθεση-εισήγηση. Η έκθεση αυτή θα αφορά κάθε είδος που αποτελεί αντικείμενο παρακολούθησης και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησής του στην παρούσα μελέτη και θα πρέπει να σχεδιαστεί έτσι ώστε να συνοψίζει την υπάρχουσα γνώση και ταυτόχρονα να υπηρετεί τις ελάχιστες απαιτήσεις που προκύπτουν από τις υποχρεώσεις και τους σκοπούς της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ.
5. Τεκμηριωμένη επιστημονικά πρόταση προγραμματισμού εργασιών πεδίου (αριθμού και θέσεων επισκέψεων πεδίου συνολικά και ανά έτος εργασιών πεδίου). Η πρόταση θα περιλαμβάνει:
  - Τον τύπο των πρωτογενών δεδομένων που θα συλλεγούν από τις επιτόπιες δειγματοληψίες (παρουσία/ απουσία, σχετική αφθονία, πυκνότητα, φυσικοχημικές παραμέτρους κλπ)
  - Τον αριθμό και τη χωροθέτηση των θέσεων δειγματοληψίας σε κατάλληλο υπόβαθρο
  - Τη μεθοδολογία διερεύνησης των μη γνωστών εμφανίσεων καθενός από τα υπό μελέτη είδη
  - Την εποχή και μέθοδο της δειγματοληψίας
  - Την επαναληψιμότητα της δειγματοληψίας
6. Τα πρωτόκολλα δειγματοληψίας, εργασιών πεδίου και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης των ειδών που θα εφαρμοστούν κατά τις επισκέψεις στο πεδίο.
7. Προσχέδιο ανάλυσης των δεδομένων πεδίου όπως προγραμματίστηκαν να συλλεγούν με βάση το σχέδιο δειγματοληψίας, προκειμένου να γίνει αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών.
8. Σχέδιο προγράμματος κατάρτισης προγράμματος εκπαίδευσης του προσωπικού του ΦΔ.

Όλα τα παραδοτέα υποβάλλονται στον φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου σε 4 αντίτυπα σε ηλεκτρονική μορφή. Μετά την έγκρισή τους, υποβάλλονται εκ νέου σε ηλεκτρονική ή/και σε έντυπη μορφή (ανάλογα με τα όσα ορίζονται στον Πίνακα 3), σε 10 και 3 αντίτυπα, αντίστοιχα.

ΦΑΣΗ Β: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΤΙΜΩΝ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΩΝ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ

- Συνέχιση της βιβλιογραφικής συλλογής

Ο Ανάδοχος θα συνεχίσει τη συλλογή, καταγραφή και χωρική αποτύπωση των υπαρχουσών αναφορών εξάπλωσης -τουλάχιστον των τελευταίων 40 ετών- για κάθε είδος, ανάλογα με τη διαθεσιμότητα και την ακρίβεια των βιβλιογραφικών δεδομένων (σημειακά, γραμμικά ή επιφανειακά δεδομένα κατανομής).

- Συλλογή πληροφοριών πεδίου

Ο Ανάδοχος θα συλλέξει στο πεδίο τις πληροφορίες που έχουν καθοριστεί σύμφωνα με τον προγραμματισμό της φάσης Α.

- Καταχώριση στοιχείων σε βάση δεδομένων

Ο Ανάδοχος θα καταχωρίσει σε βάση δεδομένων που θα του δοθεί από τον φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου (σε συνεργασία με το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ) και τον Ανάδοχο της μελέτης «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων» όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται για την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης κάθε είδους. Η βάση δεδομένων θα περιέχει όλα τα στοιχεία εκείνα που θα οδηγούν στη χαρτογραφική αποτύπωση που ζητείται σε GIS.

- Αξιολόγηση δεδομένων και εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης κάθε είδους

Ο Ανάδοχος θα αξιολογήσει την κατάσταση διατήρησης κάθε είδους με βάση τις παραμέτρους (α) εύρος εξάπλωσης (range), (β) μέγεθος του πληθυσμού (population size), (γ) έκταση των ενδιαιτημάτων του (habitat area), (δ) επιδράσεις - πιέσεις - απειλές (προοπτικές διατήρησης). Η αξιολόγηση θα γίνει α) στα κελιά του πλέγματος (grid cell) όπου θα γίνει δειγματοληψία και στα κελιά όπου με βάση βιβλιογραφική τεκμηρίωση και την κρίση ειδικών είναι δυνατή η αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης, β) σε κάθε περιοχή Natura 2000 που θα μελετηθεί, γ) συνολικά στην περιοχή ευθύνης κάθε Φορέα Διαχείρισης. Η αναγωγή της αξιολόγησης από το επίπεδο του κελιού του πλέγματος αναφοράς (grid) στο επίπεδο του ΤΚΣ (εφόσον ο ΤΚΣ καλύπτει κελιά περισσότερα του ενός), θα γίνει με μαθηματική προσέγγιση που θα δοθεί από τον φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου (σε συνεργασία με το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ) και τον Ανάδοχο της μελέτης «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων», η οποία θα βασίζεται στην προσέγγιση που ακολουθήθηκε για τη σύνθεση της Ευρωπαϊκής έκθεσης αναφοράς της περιόδου 2000-2006.

- Χαρτογραφική αποτύπωση της εξάπλωσης κάθε είδους

Ο Ανάδοχος θα αποτυπώσει χωρικά την εξάπλωση κάθε είδους και τύπου οικοτόπου σε κατάλληλο υπόβαθρο. Η αποτύπωση θα γίνει αρχικά με πολύγωνα γραμμές ή σημεία σε μικρή κλίμακα (π.χ. 1:250.000 ή 1:100.000). Στη συνέχεια θα εφαρμοστεί πάνω στα όρια πλέγμα αναφοράς α) 10 x 10 km και β) αναλυτικότερο πλέγμα αναφοράς σύμφωνα με τον προγραμματισμό της φάσης Α και θα γίνει χαρτογραφική αποτύπωση της εξάπλωσης των ειδών και τύπων οικοτόπων στα προαναφερόμενα πλέγματα. Στην περίπτωση που απαιτείται αποτύπωση σε αναλυτικότερο πλέγμα, η κλίμακα χαρτογράφησης θα προσαρμόζεται αναλόγως. Συγκεκριμένα σε πλέγμα 5 x 5 η κλίμακα θα είναι τουλάχιστον 1:50.000 και σε μικρότερο πλέγμα τουλάχιστον 1:25.000.

Για είδη σπάνια, ενδημικά ή προτεραιότητας θα γίνει επιπλέον αποτύπωση με χρωματική διαβάθμιση και σχετικό επεξηγηματικό υπόμνημα. Η χρωματική διαβάθμιση στο εσωτερικό του κελιού του πλέγματος αναφοράς θα σχετίζεται με:

α) ποσοτική αξιολόγηση με βάση το μέγεθος του πληθυσμού του είδους στο εσωτερικό του κελιού του ορισμένου πλέγματος αναφοράς

β) ποιοτική αξιολόγηση κατάστασης διατήρησης του είδους στο εσωτερικό του κελιού του ορισμένου πλέγματος αναφοράς με βάση τις 4 κλάσεις που περιλαμβάνονται στη φόρμα της έκθεσης εφαρμογής της οδηγίας

92/43/ΕΟΚ (Α = ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης, Β = ανεπαρκής κατάσταση διατήρησης, Γ = κακή κατάσταση διατήρησης, Δ = άγνωστη κατάσταση διατήρησης).

Στην περίπτωση που δεν μπορεί να αποτυπωθεί η πληθυσμιακή πυκνότητα με χρωματική διαβάθμιση, ο Ανάδοχος, εφόσον είναι εφικτό, μπορεί να αποτυπώσει με χρωματική διαβάθμιση την έκταση της ύπαρξης κατάλληλου ενδιαιτήματος εντός του πλέγματος αναφοράς, με σχετικό επεξηγηματικό υπόμνημα.

Επίσης ο Ανάδοχος θα αποτυπώσει χωρικά σε διανυσματική μορφή και σε πλέγμα 10 Χ10 km το εύρος εξάπλωσης (range) κάθε είδους.

Επίσης ο Ανάδοχος θα αποτυπώσει χωρικά σε διανυσματική μορφή και σε πλέγμα 10 Χ10 km το εύρος εξάπλωσης κάθε τύπου οικοτόπου.

- Αποτύπωση και αξιολόγηση διαφορών

Ο Ανάδοχος θα περιγράψει και θα αξιολογήσει τις διαφορές σε σχέση με την προηγούμενη έκθεση εφαρμογής της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ την περίοδο 2000 – 2006).

- Καθορισμός Ικανοποιητικών Τιμών Αναφοράς (Favorable Reference Values)

Ο Ανάδοχος θα προτείνει Ικανοποιητικές Τιμές Αναφοράς (εύρους εξάπλωσης - range και έκτασης - area) για κάθε είδος. Οι τιμές θα αναφέρονται σε κάθε ΤΚΣ ή ομάδα ΤΚΣ που απαντάται το είδος.

- Καθορισμός Στόχων Διατήρησης (Conservation objectives)

Ο Ανάδοχος θα προτείνει Στόχους Διατήρησης για κάθε είδος του Παραρτήματος II της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Οι στόχοι θα αφορούν κάθε ΤΚΣ ή ομάδα ΤΚΣ που απαντάται το είδος που η παρουσία του αξιολογείται ως σημαντική.

Για την κατάρτιση της πρότασης Ικανοποιητικών Τιμών Αναφοράς και στόχων Διατήρησης, ο Ανάδοχος θα βρίσκεται σε συνεχή συνεργασία με τον Ανάδοχο της μελέτης «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων» και το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ.

Τα παραδοτέα της φάσης θα δημοσιοποιηθούν στο κοινό (διαβούλευση μέσω internet – ημερίδα ανακοίνωσης).

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ ΤΗΣ ΦΑΣΗΣ Β'

Ως παραδοτέα ορίζονται τα ακόλουθα, τα οποία θα παραχθούν σύμφωνα με το ανωτέρω αναφερόμενο σκεπτικό και η μορφή τους (ηλεκτρονική ή/και έντυπη) φαίνεται στον Πίνακα 3:

1. Συμπληρωμένη έκθεση και βάση δεδομένων με τις βιβλιογραφικές αναφορές που θα συλλεγούν. Η βάση δεδομένων θα δίνει πληροφορίες για τις καταχωρισμένες θέσεις εμφάνισης κάθε είδους και θα συνδέεται με γεωγραφική απεικόνιση σε GIS.
2. Τα συμπληρωμένα πρωτόκολλα παρακολούθησης για κάθε είδος και για κάθε θέση επιτόπιου ελέγχου αποτυπωμένα σε βάση δεδομένων και αρχεία GIS.
3. Τα συμπληρωμένα έντυπα αναφοράς της έκθεσης της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για κάθε είδος για κάθε ΤΚΣ που θα μελετηθεί και, για κάθε κελί αναφοράς που θα γίνουν δειγματοληψίες ή που είναι δυνατή η συμπλήρωσή τους με βάση τις βιβλιογραφικές αναφορές.

4. Αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης κάθε είδους: α) στα κελιά του πλέγματος (grid cell) όπου θα γίνει δειγματοληψία και στα κελιά όπου με βάση βιβλιογραφική τεκμηρίωση και την κρίση ειδικών είναι δυνατή η αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης και β) σε κάθε περιοχή Natura 2000 που θα μελετηθεί γ) στην περιοχή εξάπλωσης του κάθε Φορέα Διαχείρισης.
5. Χάρτες υφιστάμενης κατανομής και εύρους εξάπλωσης για κάθε είδος σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην περιγραφή της Φάσης Β'.
6. Πρόταση Ικανοποιητικών Τιμών Αναφοράς (Favorable Reference Values) για κάθε είδος για κάθε ΤΚΣ ή ομάδα ΤΚΣ.
7. Πρόταση Στόχων Διατήρησης (Conservation Objectives) για κάθε είδος του Παραρτήματος II για κάθε ΤΚΣ ή ομάδα ΤΚΣ.
8. Συμπληρωμένο-επικαιροποιημένο πρόγραμμα εργασιών πεδίου της φάσης Γ' με βάση τα προς επίλυση προβλήματα που εντοπίστηκαν κατά το πρώτο έτος συλλογής δεδομένων πεδίου.
9. Έκθεση πεπραγμένων της φάσης Β', όπου θα αναγράφονται όλα τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν και ο τρόπος με τον οποίο επιλύθηκαν.

Όλα τα παραδοτέα υποβάλλονται στον φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου σε 4 αντίτυπα σε ηλεκτρονική μορφή. Μετά την έγκρισή τους, υποβάλλονται εκ νέου σε ηλεκτρονική ή/και σε έντυπη μορφή (ανάλογα με τα όσα ορίζονται στον Πίνακα 3), σε 10 και 3 αντίτυπα, αντίστοιχα.

ΦΑΣΗ Γ: ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΕΔΙΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΒΑΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ NATURA 2000

- Συνέχιση της βιβλιογραφικής συλλογής

Για κάθε είδος οι Ανάδοχοι θα συνεχίσουν τη συλλογή, καταγραφή και χωρική αποτύπωση των υπάρχουσών αναφορών εξάπλωσής τους -τουλάχιστον των τελευταίων 40 ετών- ανάλογα με τη διαθεσιμότητα και την ακρίβεια των βιβλιογραφικών δεδομένων (σημειακά, γραμμικά ή επιφανειακά δεδομένα κατανομής).

- Συλλογή πληροφοριών πεδίου

Ο Ανάδοχος θα συλλέξει στο πεδίο τις πληροφορίες που έχουν καθοριστεί στον προγραμματισμό της φάσης Α' και την επικαιροποιημένη του μορφή, όπως εγκρίθηκε στη φάση Β'.

- Καταχώριση στοιχείων σε βάση δεδομένων

Ο Ανάδοχος θα καταχωρίσει στη βάση δεδομένων που θα του δοθεί από τον φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου (σε συνεργασία με το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ) και τον Ανάδοχο της μελέτης «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων», όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται για την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης κάθε είδους.

- Πρόταση τροποποίησης της βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000

Ο Ανάδοχος, με βάση τα δεδομένα των δύο ετών δειγματοληψιών θα συντάξει πρόταση τροποποίησης της βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000 (Τυποποιημένο Δελτίο Δεδομένων - Standard Data Form) για κάθε

πεδίο που άπτεται του αντικειμένου της μελέτης του. Η επικαιροποίηση της βάσης του Natura 2000 θα γίνει στην επικαιροποιημένη από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μορφή των εντύπων κατά τη φάση Γ' της μελέτης. Κατά την τροποποίηση της βάσης δεδομένων του Natura 2000 θα ληφθούν υπόψη οι εργασίες πεδίου του Αναδόχου αλλά και οι βιβλιογραφικές αναφορές κατόπιν τεκμηρίωσης και αξιολόγησης της σημασίας τους. Για όλες τις προτεινόμενες αλλαγές θα υπάρχει τεκμηρίωση της πρότασής του.

- Αξιολόγηση δεδομένων – Πρόταση ένταξης νέων περιοχών στο Δίκτυο Natura 2000

Ο Ανάδοχος θα αναλύσει τα δεδομένα που έχει συλλέξει ώστε να αξιολογήσει την πληρότητα-επάρκεια του Εθνικού Δικτύου Natura 2000 για τη διατήρηση του εξεταζόμενου κάθε φορά είδους, σε συνεννόηση με τη Διευθύνουσα Υπηρεσία και σύμφωνα με τα σχετικά κριτήρια της ΕΕ. Ο Ανάδοχος θα συντάξει, όπου και εάν απαιτείται, σε συνεννόηση με το φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου, πρόταση ένταξης νέων περιοχών στο Δίκτυο Natura 2000 σύμφωνα με τα σχετικά κριτήρια και υφιστάμενες αξιολογήσεις της ΕΕ. Η πρόταση θα αφορά συμπληρωμένα Τυποποιημένα Δελτία και χάρτες. Η χαρτογραφική αποτύπωση των προτάσεων θα γίνει σε κλίμακα τουλάχιστον 1:50.000. Σημειώνεται ότι προτάσεις για ένταξη νέων περιοχών πρέπει να βασίζονται σε στοιχεία που έχουν χαρακτηριστεί ως «τεκμηριωμένης αξιοπιστίας».

Τα παραδοτέα της φάσης θα δημοσιοποιηθούν στο κοινό (διαβούλευση μέσω internet – ημερίδα ανακοίνωσης).

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ ΤΗΣ ΦΑΣΗΣ Γ'

Ως παραδοτέα ορίζονται τα ακόλουθα, τα οποία θα παραχθούν σύμφωνα με το ανωτέρω αναφερόμενο σκεπτικό και η μορφή τους (ηλεκτρονική ή έντυπη) φαίνεται στον Πίνακα 3:

1. Συμπληρωμένη έκθεση και βάση δεδομένων με τις βιβλιογραφικές αναφορές που θα συλλεγούν. Η βάση δεδομένων θα δίνει πληροφορίες για τις καταχωρισμένες θέσεις εμφάνισης κάθε είδους και θα συνδέεται με γεωγραφική απεικόνιση.
2. Τα συμπληρωμένα πρωτόκολλα εργασιών πεδίου και παρακολούθησης για κάθε είδος και για κάθε θέση επιτόπιου ελέγχου σε ηλεκτρονική μορφή αποτυπωμένα στη βάση δεδομένων.
3. Τα συμπληρωμένα έντυπα αναφοράς της έκθεσης της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για κάθε είδος, για κάθε περιοχή εξέτασης συνολικά, για κάθε ΤΚΣ και, όπου είναι εφικτό, για κάθε κελί αναφοράς.
4. Συμπληρωμένο – επικαιροποιημένο πρόγραμμα εργασιών πεδίου της Φάσης Δ, με βάση την εμπειρία και τα προς επίλυση προβλήματα που παρουσιάστηκαν κατά το πρώτο έτος συλλογής δεδομένων πεδίου.
5. Επικαιροποιημένη έκδοση της περιγραφικής βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000 σε Access 2010.
6. Αναλυτική έκθεση καταγραφής των αλλαγών για κάθε πεδίο της βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000.
7. Έκθεση με ανάλυση των δεδομένων που έχουν συλλεγεί και με αξιολόγηση της πληρότητας-επάρκειας του Εθνικού Δικτύου Natura 2000 για τη διατήρηση του εξεταζόμενου κάθε φορά είδους και πρόταση πιθανών νέων εκτάσεων ή περιοχών Natura 2000 συνοδευόμενη από χάρτες αναλογικούς και ψηφιακούς, συμπληρωμένα Τυποποιημένα Δελτία Δεδομένων και νέα έκδοση της επικαιροποιημένης

περιγραφικής (Access 2010) και χωρικής βάσης δεδομένων με τα στοιχεία των νέων προτεινόμενων περιοχών. Η χωρική βάση δεδομένων θα είναι σε GIS και η ανάλυσή της σε κλίμακα 1:50.000 ή και αναλυτικότερη.

8. Έκθεση πεπραγμένων της φάσης Γ', όπου θα αναγράφονται όλα τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν και ο τρόπος με τον οποίο επιλύθηκαν.

Όλα τα παραδοτέα υποβάλλονται στον φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου σε 4 αντίτυπα σε ηλεκτρονική μορφή. Μετά την έγκρισή τους υποβάλλονται εκ νέου σε ηλεκτρονική ή/και σε έντυπη μορφή (ανάλογα με τα όσα ορίζονται στον Πίνακα 3), σε 10 και 3 αντίτυπα, αντίστοιχα.

ΦΑΣΗ Δ: ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ - ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

- Συνέχιση και ολοκλήρωση της βιβλιογραφικής συλλογής

Ο Ανάδοχος θα συνεχίσει τη συλλογή, καταγραφή και χωρική αποτύπωση των υπαρχουσών αναφορών εξάπλωσης -τουλάχιστον των τελευταίων 40 ετών- για κάθε είδος, ανάλογα με τη διαθεσιμότητα και την ακρίβεια των βιβλιογραφικών δεδομένων (σημειακά, γραμμικά ή επιφανειακά δεδομένα κατανομής).

- Συλλογή δεδομένων πεδίου

Ο Ανάδοχος θα συλλέξει στο πεδίο τις πληροφορίες που έχουν καθοριστεί στον προγραμματισμό της φάσης Α', και την επικαιροποιημένη του μορφή, όπως εγκρίθηκε στη φάση Γ'.

- Καταχώριση στοιχείων σε βάση δεδομένων

Ο Ανάδοχος θα καταχωρίσει σε βάση δεδομένων που θα τους δοθεί από τον φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου (σε συνεργασία με το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ) και τον Ανάδοχο της μελέτης «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων», όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται για την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης κάθε είδους.

- Χαρτογραφική αποτύπωση της εξάπλωσης κάθε είδους και τύπου οικοτόπου

Ο Ανάδοχος θα αποτυπώσει χωρικά την εξάπλωση κάθε είδους και τύπου οικοτόπου σε κατάλληλο υπόβαθρο. Η αποτύπωση θα γίνει αρχικά με πολύγωνα γραμμές ή σημεία σε μικρή κλίμακα (π.χ. 1:250.000 ή 1:100.000). Στη συνέχεια θα εφαρμοστεί πάνω στα όρια πλέγμα αναφοράς α) 10 x 10 km και β) αναλυτικότερο πλέγμα αναφοράς σύμφωνα με τον προγραμματισμό της φάσης Α και θα γίνει χαρτογραφική αποτύπωση της εξάπλωσης των ειδών και τύπων οικοτόπων στα προαναφερόμενα πλέγματα. Στην περίπτωση που απαιτείται αποτύπωση σε αναλυτικότερο πλέγμα, η κλίμακα χαρτογράφησης θα προσαρμόζεται αναλόγως. Συγκεκριμένα σε πλέγμα 5 x 5 η κλίμακα θα είναι τουλάχιστον 1:50.000 και σε μικρότερο πλέγμα τουλάχιστον 1:25.000.

Για είδη σπάνια, ενδημικά ή προτεραιότητας θα γίνει επιπλέον αποτύπωση με χρωματική διαβάθμιση και σχετικό επεξηγηματικό υπόμνημα. Η χρωματική διαβάθμιση στο εσωτερικό του κελιού του πλέγματος αναφοράς θα σχετίζεται με:

α) ποσοτική αξιολόγηση με βάση το μέγεθος του πληθυσμού του είδους στο εσωτερικό του κελιού του ορισμένου πλέγματος αναφοράς.

β) ποιοτική αξιολόγηση κατάστασης διατήρησης του είδους στο εσωτερικό του κελιού του ορισμένου πλέγματος αναφοράς με βάση τις 4 κλάσεις που περιλαμβάνονται στη φόρμα της έκθεσης εφαρμογής της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ (Α = ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης, Β = ανεπαρκής κατάσταση διατήρησης, Γ = κακή κατάσταση διατήρησης, Δ = άγνωστη κατάσταση διατήρησης).

Στην περίπτωση που δεν μπορεί να αποτυπωθεί η πληθυσμιακή πυκνότητα με χρωματική διαβάθμιση, ο Ανάδοχος, εφόσον είναι εφικτό, μπορεί να αποτυπώσει με χρωματική διαβάθμιση την έκταση της ύπαρξης κατάλληλου ενδιαιτήματος εντός του πλέγματος αναφοράς, με σχετικό επεξηγηματικό υπόμνημα.

Επίσης, ο Ανάδοχος θα αποτυπώσει χωρικά σε διανυσματική μορφή και σε πλέγμα 10 X 10 km το εύρος εξάπλωσης (range) κάθε είδους.

Τέλος ο Ανάδοχος θα προσδιορίσει και θα τεκμηριώσει τις διαφορές σε σχέση με τα αποτελέσματα της φάσης Β'.

- Αξιολόγηση δεδομένων και εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης κάθε είδους

Ο Ανάδοχος θα αξιολογήσει την κατάσταση διατήρησης κάθε είδους: α) στα κελιά του πλέγματος (grid cell) όπου θα γίνει δειγματοληψία και στα κελιά όπου με βάση βιβλιογραφική τεκμηρίωση και την κρίση ειδικών είναι δυνατή η αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης, β) σε κάθε περιοχή Natura 2000 που θα μελετηθεί και γ) στην περιοχή ευθύνης κάθε Φορέα Διαχείρισης. Η αναγωγή από το επίπεδο του κελιού (grid) στο επίπεδο του ΤΚΣ (εφόσον ο ΤΚΣ καλύπτει κελιά περισσότερα του ενός) θα γίνει με μαθηματική προσέγγιση που θα δοθεί από το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ και τον Ανάδοχο της μελέτης «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων», η οποία θα βασίζεται στην προσέγγιση που ακολουθήθηκε για την σύνθεση της Ευρωπαϊκής έκθεσης αναφοράς της περιόδου 2000-2006.

- Αποτύπωση και αξιολόγηση διαφορών

Οι Ανάδοχοι θα αποτυπώσουν και θα αξιολογήσουν τις διαφορές σε σχέση με την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης της φάσης Β'.

- Πρόταση για τα πρωτόκολλα και τη διαδικασία μελλοντικής συστηματικής παρακολούθησης

Ο Ανάδοχος θα συντάξει πρόταση για τα πρωτόκολλα και τη διαδικασία μελλοντικής συστηματικής παρακολούθησης της κατάστασης διατήρησης των ειδών στην περιοχή μελέτης του. Η πρόταση θα περιλαμβάνει αναλυτική ανάπτυξη των επιμέρους στόχων της παρακολούθησης, τους επιμέρους τύπους παρακολούθησης και επισκοπήσεων, τη διαχείριση δεδομένων, την εξασφάλιση ποιότητας των δεδομένων, τις απαραίτητες αναλύσεις δεδομένων. Θα περιλαμβάνει επίσης τη διάκριση σε επιμέρους δίκτυα παρακολούθησης ανάλογα με τους στόχους, π.χ. Γενική επίπτωση της κατάστασης των ειδών και τύπων οικοτόπων, ειδική παρακολούθηση για είδη σε κρίσιμη κατάσταση, παρακολούθηση επίτευξης στόχων μέτρων αποκατάστασης και προστασίας καθώς και κοστολόγηση του δικτύου παρακολούθησης στο μέλλον. Επίσης, θα πρέπει να προβλέπεται η επανάληψη της μεθοδολογίας ανά περιοχή μελέτης κατά τις ίδιες ημερομηνίες, ώστε η

συγκρισιμότητα των αποτελεσμάτων να είναι εφικτή και να είναι δυνατή η εκτίμηση των τάσεων (ενδεχομένως και με εφαρμογή μαθηματικών μοντέλων).

Τα παραδοτέα της φάσης θα δημοσιοποιηθούν στο κοινό (διαβούλευση μέσω internet – ημερίδα ανακοίνωσης).

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ ΤΗΣ ΦΑΣΗΣ Δ'

Ως παραδοτέα ορίζονται τα ακόλουθα, τα οποία θα παραχθούν σύμφωνα με το ανωτέρω αναφερόμενο σκεπτικό:

1. Συμπληρωμένη τελική έκθεση και βάση δεδομένων με τις βιβλιογραφικές αναφορές που θα συλλεγούν. Η βάση δεδομένων θα δίνει πληροφορίες για τις καταχωρισμένες θέσεις εμφάνισης κάθε είδους και θα συνδέεται με γεωγραφική απεικόνιση.
2. Τα συμπληρωμένα πρωτόκολλα παρακολούθησης για κάθε είδος και τύπο οικοτόπου και για κάθε θέση επιτόπιου ελέγχου σε ηλεκτρονική μορφή, αποτυπωμένα στη βάση δεδομένων.
3. Τα συμπληρωμένα έντυπα αναφοράς της έκθεσης της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για κάθε είδος για κάθε ΤΚΣ που θα μελετηθεί και για κάθε κελί αναφοράς που θα γίνουν δειγματοληψίες ή που είναι δυνατή η συμπλήρωσή τους με βάση τις βιβλιογραφικές αναφορές.
4. Αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης κάθε είδους: α) στα κελιά του πλέγματος (grid cell) όπου θα γίνει δειγματοληψία και στα κελιά όπου με βάση βιβλιογραφική τεκμηρίωση και την κρίση ειδικών είναι δυνατή η αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης, β) σε κάθε περιοχή Natura 2000 που θα μελετηθεί και γ) στην περιοχή ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης.
5. Χάρτες κατανομής όσο και εύρους εξάπλωσης για κάθε είδος σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην περιγραφή της Φάσης Δ.
6. Έκθεση αποτύπωσης των διαφορών σε σχέση με την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης κάθε είδους.
7. Επικαιροποιημένη έκδοση της περιγραφικής βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000 σε Access 2010, εφόσον απαιτείται από τα παραδοτέα της φάσης Γ, σε ότι αφορά την έκταση των τύπων οικοτόπων.
8. Εισήγηση για τη διαδικασία μελλοντικής συστηματικής παρακολούθησης της κατάστασης διατήρησης των ειδών.
9. Συνολική έκθεση πεπραγμένων της μελέτης, όπου θα αναγράφονται όλα τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν και ο τρόπος με τον οποίο επιλύθηκαν.

Όλα τα παραδοτέα υποβάλλονται στον φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου σε 4 αντίτυπα σε ηλεκτρονική μορφή. Μετά την έγκρισή τους, υποβάλλονται εκ νέου σε ηλεκτρονική ή/και σε έντυπη μορφή (ανάλογα με τα όσα ορίζονται στον Πίνακα 3), σε 10 και 3 αντίτυπα, αντίστοιχα.

Πίνακας 3. Παραδοτέα και μορφή (ηλεκτρονική, έντυπη) των επιμέρους Φάσεων των Μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών Κοινοτικού Ενδιαφέροντος στην Ελλάδα.

Παραδοτέα	Μορφή παραδοτέου	
Φάση Α	Ηλεκτρονική	Έντυπη
<ol style="list-style-type: none"> 1. Κατάλογος των ειδών για τα οποία θα πραγματοποιηθούν εργασίες πεδίου με σχετική εισηγητική έκθεση. 2. Έκθεση και βάση δεδομένων με τις βιβλιογραφικές αναφορές. 3. Πρόταση καθορισμού πλέγματος (grid) αναφοράς για κάθε είδος στη βάση σχετικής τεκμηριωμένης έκθεσης-εισήγησης. 4. Γεωγραφική αποτύπωση σε Σύστημα Γεωγραφικών Πληροφοριών της δυνητικής εξάπλωσης κάθε είδους και σχετική τεκμηριωμένη έκθεση-εισήγηση. 5. Τεκμηριωμένη πρόταση προγραμματισμού εργασιών πεδίου. 6. Πρωτόκολλα αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης των ειδών που θα εφαρμοστούν κατά τις επισκέψεις στο πεδίο. 7. Προσχέδιο ανάλυσης των δεδομένων πεδίου όπως προγραμματίστηκαν να συλλεγούν με βάση την κατάρτιση του σχεδίου δειγματοληψίας. 	<p>* * * * * * *</p>	<p> * *</p>
Φάση Β		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Έκθεση και βάση δεδομένων με τις βιβλιογραφικές αναφορές. 2. Συμπληρωμένα πρωτόκολλα παρακολούθησης για κάθε είδος και για κάθε θέση επιτόπιου ελέγχου στη βάση δεδομένων. 3. Συμπληρωμένα έντυπα αναφοράς της έκθεσης της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ για κάθε είδος και για κάθε κελί αναφοράς. 4. Αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης κάθε είδους. 5. Χάρτες υφιστάμενης κατανομής, όσο και εύρους εξάπλωσης για κάθε είδος. 6. Έκθεση αποτύπωσης και αξιολόγησης των διαφορών σε σχέση με την προηγούμενη έκθεση εφαρμογής της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. 7. Πρόταση Ικανοποιητικών Τιμών Αναφοράς (Favorable Reference Values) για κάθε είδος για κάθε ΤΚΣ ή ομάδα ΤΚΣ. 8. Πρόταση Στόχων Διατήρησης (Conservation Objectives) για κάθε είδος του Παραρτήματος II και για κάθε ΤΚΣ ή ομάδα ΤΚΣ. 9. Συμπληρωμένο-επικαιροποιημένο πρόγραμμα εργασιών πεδίου της Φάσης Γ 10. Έκθεση πεπραγμένων της Φάσης Β, όπου θα αναγράφονται όλα τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν και ο τρόπος με τον οποίο επιλύθηκαν. 	<p>* * * * * * * * * *</p>	<p> * * * *</p>
Φάση Γ		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Έκθεση και βάση δεδομένων με τις βιβλιογραφικές αναφορές. 2. Συμπληρωμένα πρωτόκολλα παρακολούθησης για κάθε είδος και για κάθε θέση επιτόπιου ελέγχου στη βάση δεδομένων. 	<p>* *</p>	

Παραδοτέα	Μορφή παραδοτέου	
3. Συμπληρωμένα έντυπα αναφοράς της έκθεσης της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ για κάθε είδος και για κάθε κελί του πλέγματος αναφοράς σε ηλεκτρονική μορφή. 4. Συμπληρωμένο – επικαιροποιημένο πρόγραμμα εργασιών πεδίου της Φάσης Δ. 5. Επικαιροποιημένη έκδοση της περιγραφικής βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000 6. Αναλυτική έκθεση καταγραφής των αλλαγών της βάσης δεδομένων του Natura 2000. 7. Πρόταση πιθανών νέων εκτάσεων ή περιοχών Natura 2000 συνοδευόμενη από χάρτες αναλογικούς και ψηφιακούς, συμπληρωμένα Τυποποιημένα Δελτία Δεδομένων και νέα έκδοση της επικαιροποιημένης περιγραφικής και χωρικής βάσης δεδομένων με τα στοιχεία των νέων προτεινόμενων περιοχών. 8. Έκθεση πεπραγμένων της Φάσης Γ, όπου θα αναγράφονται όλα τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν και ο τρόπος με τον οποίο επιλύθηκαν.*	* * * * * *	* * * *
Φάση Δ		
1. Έκθεση και βάση δεδομένων με τις βιβλιογραφικές αναφορές. 2. Συμπληρωμένα πρωτόκολλα παρακολούθησης για κάθε είδος και για κάθε θέση επιτόπιου ελέγχου στη βάση δεδομένων. 3. Τα συμπληρωμένα έντυπα αναφοράς της έκθεσης της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. 4. Αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης κάθε είδους. 5. Χάρτες εξάπλωσης και εύρους εξάπλωσης για κάθε είδος. 6. Έκθεση με τις διαφορές αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης κάθε είδους. 7. Εισήγηση για τη διαδικασία μελλοντικής συστηματικής παρακολούθησης της κατάστασης διατήρησης. 8. Συνολική έκθεση πεπραγμένων της μελέτης, όπου θα αναγράφονται τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν και ο τρόπος με τον οποίο επιλύθηκαν.	* * * * * * * *	* * * *

3. ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΕΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΩΝ

Βάσεις δεδομένων

Η βάση δεδομένων θα παραδοθεί σε μορφή Access 2010.

Χάρτες

Σε εφαρμογή του Ν. 3882/2010 (ΦΕΚ 166/Α/22-9-10), το σύνολο των παραγόμενων ψηφιακών αρχείων από τις μελέτες θα πρέπει να είναι συμβατά με την Εθνική Υποδομή Γεωχωρικών Πληροφοριών (ΕΥΓΕΠ).

Επιπρόσθετα, στο ΥΠΕΚΑ θα πρέπει να μεταβιβάζονται τα πλήρη δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας των παραγόμενων γεωχωρικών δεδομένων και των σχετικών μεταδεδομένων χωρίς κανένα περιορισμό για τη διάθεσή τους σε τρίτους.

Οι πληροφορίες που αφορούν σημειακά, γραμμικά και επιφανειακά στοιχεία θα είναι στο προβολικό σύστημα ΕΓΣΑ 87. Η επεξεργασία αυτών που θα είναι σε ψηφιδωτή μορφή θα είναι στο πλέγμα αναφοράς ETRS 89 και το προβολικό σύστημα LAEA.

Όλοι οι χάρτες, οι βάσεις δεδομένων και τα μεταδεδομένα τους θα είναι σύμφωνα με το Ν 3882/10 «Εθνική Υποδομή Γεωχωρικών Πληροφοριών – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2007/2/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Μαρτίου 2007 και άλλες διατάξεις». Τροποποίηση του ν. 1647/1986 «Οργανισμός Κτηματολογίου και Χαρτογραφήσεων Ελλάδας (ΟΚΧΕ) και άλλες σχετικές διατάξεις» (ΦΕΚ 141/Α'), που είναι αναρτημένος στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=6UfqY151yMQ%3d&tabid=506>

Η ακριβής μορφή των παραδοτέων (περιεχόμενο των χαρτών, απεικόνιση, σταθερότυπα, σύμβολα, χρωματολόγιο, οδηγίες χαρτογραφικής σύνθεσης, υπομνήματα χαρτών, λεζάντες, κλπ.) θα εξειδικευθούν σε συνεργασία με το φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου και τον Ανάδοχο της Μελέτης «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων». Οι χάρτες θα είναι σε Σύστημα Γεωγραφικών Πληροφοριών και θα δοθούν και με τη μορφή εικόνας.

Η ακρίβεια θέσης των πληροφοριών (σημειακών, γραμμικών, επιφανειακών) που συλλέγονται στο ύπαιθρο πρέπει να είναι της τάξης των 5 μέτρων, ακρίβεια που παρέχεται από τις κοινές συσκευές GPS, η οποία είναι συμβατή με τα υπόβαθρα της κλίμακας 1:50.000.

Η ακρίβεια θέσης των ανωτέρω πληροφοριών που συλλέγονται από χάρτες και ορθοεικόνες (π.χ. ορθοανηγμένες αεροφωτογραφίες και δορυφορικές εικόνες) πρέπει να είναι της τάξης των 10 μέτρων, η οποία είναι επίσης συμβατή με τα υπόβαθρα της κλίμακας 1:50.000.

Ο Ανάδοχος, σε συνεργασία με το φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου και τον Ανάδοχο της Μελέτης «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων» θα πρέπει να αποφασίσουν για τους κανόνες γενίκευσης που θα εφαρμοστούν στη χαρτογράφηση κάθε είδους. Οι κανόνες γενίκευσης αφορούν τη «γεωμετρία» των περιγραμμάτων των πολυγώνων που αντιπροσωπεύουν τις περιοχές εξάπλωσης των ειδών καθώς επίσης και τα ελάχιστα εμβαδά πολυγώνων που θα καταγράφονται ως οντότητες, πολυγωνικές ή ακόμα σημειακές. Οι εν λόγω κανόνες επηρεάζονται από:

1. το χαρακτήρα της εξάπλωσης του είδους
  - το είδος παρουσιάζει συγκεντρώσεις σε μικρές επιφάνειες ή εμφανίζεται σε μεγάλες εκτάσεις
  - τα όρια εξάπλωσης ενός είδους είναι σαφή ή όχι
2. τις μεθόδους που εφαρμόζονται για την καταγραφή του

Σε κάθε περίπτωση η χάραξη των ορίων πρέπει να μπορεί να τεκμηριώνεται.

Σε ότι αφορά την εξάπλωση και το εύρος εξάπλωσης η απεικόνιση γίνεται με χάρτη πολυγώνων ή χάρτη κουκίδων. Οι χαρτογραφικές πληροφορίες θα πρέπει να αποδίδονται στο κατάλληλο, ανάλογα με την περίπτωση, υπόβαθρο.

Σε ό,τι αφορά τον πληθυσμό η απεικόνιση μπορεί να γίνει σε κλίμακα τάξης και ο χάρτης είναι σε ψηφιδωτή μορφή.

Σε ότι αφορά την ποιότητα ενδιαιτημάτων η απεικόνιση μπορεί να γίνει σε κλίμακα τάξης και ο χάρτης είναι σε ψηφιδωτή μορφή.

4. ΔΙΑΡΚΕΙΑ – ΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ (ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ)

Το πρόγραμμα θα ολοκληρωθεί και θα παραληφθεί σε τέσσερις φάσεις, ως ακολούθως.

- Α' φάση (2 μήνες από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης)
- Β' φάση (από την ολοκλήρωση και παραλαβή της Α φάσης μέχρι τον Απρίλιο του 2013)
- Γ' φάση (από την ολοκλήρωση και παραλαβή της Β' φάσης μέχρι τον Ιούνιο του 2014)
- Δ' φάση (από την ολοκλήρωση και παραλαβή της Γ' φάσης μέχρι τον Ιούνιο του 2015)

Ο Ανάδοχος υποχρεούται να υποβάλλει, ανά εξάμηνο, έκθεση προόδου εργασιών, στην οποία θα περιγράφονται αναλυτικά οι εργασίες που εκπονήθηκαν, τα αποτελέσματα που προέκυψαν, αξιολόγηση της προόδου σε σχέση με τον προγραμματισμό εργασιών και πρόγραμμα εργασιών επομένου εξαμήνου.

5. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΕΔΙΟΥ ΑΣΠΙΟΝΔΥΛΩΝ

Οι δειγματοληψίες στο πεδίο θα πρέπει να συνδυάζονται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο (χρονικά και χωρικά) ώστε τελική εκτίμηση να προκύπτει από τη διαβούλευση και κοινή παρατήρηση έμπειρων ερευνητών. Ο χρόνος διεξαγωγής των δειγματοληψιών στο πεδίο (εποχή, συχνότητα) θα πρέπει να επιλέγεται (και να τεκμηριώνεται) με βάση τη βιολογία των ειδών (π.χ. τον αναπαραγωγικό κύκλο τους, τις εποχές που είναι πιο δραστήρια, τη διαθεσιμότητα της τροφής κ.λπ.).

Έντομα (Οδοντόγναθα, Ορθόπτερα, Λεπιδόπτερα, Κολεόπτερα): Για την πληθυσμιακή μελέτη των ορθοπτέρων και των ιπτάμενων εντόμων που είναι δυνατό να παρατηρηθούν με οπτική παρατήρηση (οδοντόγναθα, λεπιδόπτερα) προτείνεται να χρησιμοποιηθεί η μέθοδος των διαδρομών (line transect sampling). Το μέγεθος των διαδρομών και οι επαναλήψεις σε κάθε τύπο οικοτόπου θα καθοριστούν μετά την αναγνώριση των περιοχών, η οποία θα πραγματοποιηθεί από τις ομάδες εργασίας. Η απόσπαση ατόμων από το πεδίο θα δικαιολογείται μόνο στην περίπτωση που ο ερευνητής δεν θα μπορεί να αναγνωρίσει το συγκεκριμένο είδος στο πεδίο.

Για τα ιπτάμενα έντομα που δεν είναι δυνατή η οπτική παρατήρηση (λεπιδόπτερα, σαπροξυλικά κολεόπτερα κλπ), θα χρησιμοποιηθούν ειδικές, κατά περίπτωση, μέθοδοι παγίδευσης, υπό την προϋπόθεση της ελάχιστης επίπτωσης στους πληθυσμούς τους. Οι μέθοδοι αυτές εξειδικεύονται ανά είδος και θα πρέπει να προσαρμοστούν στις τοπικές συνθήκες.

Για την πληθυσμιακή μελέτη των εδαφόβιων εντόμων *Bolbelasmus unicornis* και *Probatiscus subrugosus* θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν παγίδες παρεμβολής (pitfall traps), η συνηθέστερα χρησιμοποιούμενη μέθοδος για οργανισμούς οι οποίοι κινούνται στην επιφάνεια του εδάφους.

Σε γενικές γραμμές προτείνεται η διενέργεια δειγματοληψιών οπωσδήποτε κατά την εαρινή περίοδο σε όλες τις περιοχές μελέτης και κατά τα τέλη φθινοπώρου σε περιοχές χαμηλού υψομέτρου της νότιας Ελλάδας. Ειδικά για περιοχές μεγάλου υψομέτρου σε όλη την επικράτεια της χώρας, οι δειγματοληψίες θα γίνονται κατά την αρχή και το τέλος της θερινής περιόδου. Δεδομένου ότι η συγκεκριμένη μέθοδος εξαρτάται από τη δραστηριότητα των εδαφικών αρθροπόδων θα πρέπει οι ομάδες εργασίας να χρησιμοποιήσουν την εμπειρία τους για τον καθορισμό της καταλληλότερης χρονικής στιγμής για την τοποθέτηση των παγίδων στο πεδίο.

(Σε περίπτωση σύναψης σύμβασης με φυσικό πρόσωπο για παροχή υπηρεσιών η παρούσα Σύμβαση δεν αποτελεί σύμβαση εργασίας με οποιαδήποτε μορφή και δεν δημιουργεί σχέση εξαρτημένης εργασίας μεταξύ της Αναθέτουσας Αρχής και του Αναδόχου)

Οι Υπηρεσίες θα παρασχεθούν από τον Ανάδοχο σύμφωνα με τον τρόπο, τους όρους και τις προϋποθέσεις που περιγράφονται αναλυτικά στη Σύμβαση.

Άρθρο 3 - Γλώσσα της Σύμβασης

Κάθε επικοινωνία (προφορική και γραπτή) μεταξύ του Αναδόχου και της Αναθέτουσας Αρχής γίνεται στην Ελληνική γλώσσα. Στην Ελληνική γλώσσα συντάσσονται επίσης και υποβάλλονται τα έγγραφα Παραδοτέα και όλο το υλικό τεκμηρίωσης (π.χ. οδηγίες, εκθέσεις, συστάσεις) που τα συνοδεύει, ενώ, οποτεδήποτε, κατά τη διάρκεια ισχύος της Σύμβασης, απαιτηθεί διερμηνεία ή μετάφραση από και προς τα Ελληνικά για την επικοινωνία των μερών, αυτές θα εξασφαλίζονται με φροντίδα, δαπάνη και ευθύνη του Αναδόχου. Σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ της μετάφρασης και του πρωτοτύπου, υπερισχύει το πρωτότυπο.

Άρθρο 4 - Ιεράρχηση Συμβατικών Τευχών

Η Σύμβαση περιλαμβάνει το σύνολο των συμφωνηθέντων μεταξύ των συμβαλλομένων μερών για την παροχή των Υπηρεσιών και κατισχύει κάθε άλλου εγγράφου εκτός καταδήλων σφαλμάτων ή παραδρομών.

Συμπληρωματικά εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στην απόφαση κατακύρωσης των Υπηρεσιών στον Ανάδοχο, στην Προσφορά του Αναδόχου και στην Προκήρυξη, με την αναφερόμενη σειρά ισχύος και μόνο εφόσον αυτό κρίνεται αναγκαίο για την ερμηνεία και την εφαρμογή της Σύμβασης.

Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται συμπληρωματικά οι οικείες διατάξεις του Π.Δ. 118/07 και του Αστικού Κώδικα.

Άρθρο 5 - Τόπος και Τρόπος παροχής των Υπηρεσιών

Η παροχή των υπηρεσιών θα γίνεται στην περιοχή αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης και η παράδοση των τεχνικών εκθέσεων στην έδρα του Φορέα στο Μεσοχώρι Παρανεστίου Δράμας, ταχ. διεύθυνση : Μεσοχώρι Παρανεστίου Δράμας, ΤΚ 660 35.

Η παροχή των υπηρεσιών θα γίνει με σύμβαση έργου.

Άρθρο 6 - Έγγραφη Επικοινωνία

Όποτε στη Σύμβαση γίνεται λόγος για ειδοποίηση, κοινοποίηση, συμφωνία, έγκριση, βεβαίωση, πιστοποίηση ή απόφαση, και εφόσον δεν προβλέπεται άλλως, η εν λόγω ειδοποίηση, κοινοποίηση, συμφωνία, έγκριση, πιστοποίηση, βεβαίωση ή απόφαση θα είναι γραπτή.

Η έγγραφη επικοινωνία μεταξύ της Αναθέτουσας Αρχής και του Αναδόχου πραγματοποιείται ταχυδρομικά ή τηλεομοιοτυπικά [ή/και ιδιοχειρώς] (μπορεί να περιληφθεί εφόσον κρίνεται σκόπιμο) ως ακολούθως:

Για την Αναθέτουσα Αρχή:

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Οροσειράς Ροδόπης

Μεσοχώρι Παρανεστίου Δράμας, ΤΚ 660 35, τηλ. 2524 021030, fax: 2524 022165, e-mail: info@fdor.gr

Για τον Ανάδοχο:

<Επωνυμία>

<διεύθυνση, αριθ. τηλ., αριθ. ταχ>

Σε κάθε περίπτωση, ο αποστολέας λαμβάνει κάθε αναγκαίο μέτρο για να εξασφαλίσει την παραλαβή του Εγγράφου και την απόδειξή της.

Άρθρο 7 - Εμπιστευτικότητα

Καθ' όλη τη διάρκεια της Σύμβασης αλλά και μετά τη λήξη ή τη λύση αυτής, ο Ανάδοχος αναλαμβάνει την υποχρέωση να τηρήσει εμπιστευτικές και να μην γνωστοποιήσει σε οποιονδήποτε τρίτο, χωρίς την προηγούμενη προς τούτο έγγραφη συναίνεση της Αναθέτουσας Αρχής, οποιαδήποτε έγγραφα ή πληροφορίες που θα περιέλθουν σε γνώση του ή που ο ίδιος θα ανακαλύψει κατά την παροχή των Υπηρεσιών και την εκπλήρωση των συμβατικών του υποχρεώσεων. Περαιτέρω, ο Ανάδοχος υποχρεούται να μεριμνά ώστε το προσωπικό του, οι υπεργολάβοι του και κάθε συνεργαζόμενο με αυτόν πρόσωπο για την παροχή των Υπηρεσιών να τηρήσουν την ως άνω υποχρέωση.

Σε περίπτωση αθέτησης από τον Ανάδοχο της ως άνω υποχρέωσής του, η Αναθέτουσα Αρχή δικαιούται να απαιτήσει την αποκατάσταση τυχόν ζημίας της, την παύση της κοινοποίησης των εμπιστευτικών πληροφοριών και την παράλειψή της στο μέλλον, ενώ δικαιούται επίσης να κηρύξει τον Ανάδοχο έκπτωτο και να εφαρμόσει τις κυρώσεις του Π.Δ. 118/07, όπως αυτό ισχύει και δεν έρχεται σε αντίθεση με το Π.Δ. 60/07.

Ο Ανάδοχος δεν δύναται να προβαίνει σε δημόσιες δηλώσεις σχετικά με το τις Υπηρεσίες χωρίς την προηγούμενη προς τούτο έγγραφη συναίνεση της Αναθέτουσας Αρχής, ούτε να συμμετέχει σε δραστηριότητες ασυμβίβαστες με τις υποχρεώσεις του απέναντι στην Αναθέτουσα Αρχή και δεν δεσμεύει την Αναθέτουσα Αρχή, με κανένα τρόπο, χωρίς την προηγούμενη έγγραφη συναίνεσή της.

Άρθρο 8 - Εκχωρήσεις - Μεταβιβάσεις

Ο Ανάδοχος δεν δικαιούται να εκχωρήσει ή μεταβιβάσει σε οποιονδήποτε τρίτο τη Σύμβαση ή μέρος αυτής ή οποιοδήποτε δικαίωμα ή υποχρέωση απορρέει από αυτή, χωρίς την προηγούμενη έγγραφη συναίνεση της

Αναθέτουσας Αρχής. Σε περίπτωση έγκρισης της οποιασδήποτε ως άνω εκχώρησης, οι όροι της Σύμβασης θα δεσμεύουν και τον αναφερόμενο τρίτο, ακόμη και εάν αυτός δεν τους έχει ρητά αποδεχθεί.

Κατ' εξαίρεση, ο Ανάδοχος δικαιούται να εκχωρήσει, χωρίς έγκριση, τις απαιτήσεις του έναντι της Αναθέτουσας Αρχής για την καταβολή του Συμβατικού Τιμήματος, με βάση τους όρους της Σύμβασης, σε Τράπεζα της επιλογής του που λειτουργεί νόμιμα στην Ελλάδα.

Με την επιφύλαξη της ανωτέρω εξαίρεσης, εάν ο Ανάδοχος προβεί σε μεταβίβαση ή εκχώρηση χωρίς την προηγούμενη έγγραφη συναίνεση της Αναθέτουσας Αρχής, η τελευταία δικαιούται, χωρίς προηγούμενη όχληση, να επιβάλει αυτοδικαίως τις κυρώσεις για αθέτηση της Σύμβασης και να κηρύξει τον Ανάδοχο έκπτωτο σύμφωνα με το Π.Δ. 118/07, όπως αυτό ισχύει και δεν έρχεται σε αντίθεση με το Π.Δ. 60/07.

Άρθρο 9 - Υπεργολαβίες

Ο Ανάδοχος, για την παροχή των Υπηρεσιών, θα χρησιμοποιήσει τους υπεργολάβους που έχει προσδιορίσει στην Προσφορά του, για το κατά περίπτωση αναφερόμενο στην Προσφορά του τμήμα των Υπηρεσιών.

Οι υπεργολάβοι δεν αποκτούν οποιαδήποτε συμβατική σχέση με την Αναθέτουσα Αρχή.

Ο Ανάδοχος ευθύνεται για τις πράξεις, παραλείψεις και αμέλειες των υπεργολάβων του και των εκπροσώπων ή των υπαλλήλων τους, όπως ακριβώς και για τις πράξεις, παραλείψεις ή αμέλειες του ίδιου, των εκπροσώπων ή των υπαλλήλων του.

Ο Ανάδοχος δικαιούται να αντικαταστήσει υπεργολάβο που έχει συμπεριλάβει στην Προσφορά του σε περίπτωση διακοπής της συνεργασίας του με αυτόν ή να χρησιμοποιήσει και άλλον υπεργολάβο, μόνο εφόσον ο νέος υπεργολάβος ανταποκρίνεται στα αντίστοιχα κριτήρια επιλογής που ίσχυαν για την ανάθεση της Σύμβασης.

Σε κάθε περίπτωση, η αντικατάσταση ή χρησιμοποίηση άλλου υπεργολάβου υπόκειται στην προηγούμενη έγγραφη έγκριση της Αναθέτουσας Αρχής. Για το σκοπό αυτό, ο Ανάδοχος ενημερώνει προηγουμένως την Αναθέτουσα Αρχή για τη διακοπή της συνεργασίας ή την πρόθεσή του να χρησιμοποιήσει και άλλον υπεργολάβο, κοινοποιώντας την ταυτότητα του νέου υπεργολάβου και το αντικείμενο που θα εκτελέσει, μαζί με την απαιτούμενη τεκμηρίωση για την απόδειξη της συνδρομής στο πρόσωπό του των κριτηρίων που ίσχυαν για την ανάθεση της Σύμβασης.

Η Αναθέτουσα Αρχή δικαιούται να ζητήσει από τον Ανάδοχο την αντικατάσταση υπεργολάβου και κάθε άλλου προσώπου εμπλεκόμενου στην παροχή των Υπηρεσιών που, κατά την βάσιμη και αιτιολογημένη κρίση της, δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των Υπηρεσιών, ο δε Ανάδοχος υποχρεούται στην περίπτωση αυτή να ανταποκριθεί στην απαίτηση της Αναθέτουσας Αρχής, σε εύλογο χρονικό διάστημα που θα συμφωνηθεί από κοινού ότι απαιτείται για την εξεύρεση αντικατάστασης.

Εάν ο Ανάδοχος συνάψει σύμβαση υπεργολαβίας χωρίς έγκριση, η Αναθέτουσα Αρχή δικαιούται, χωρίς προηγούμενη όχληση, να επιβάλει αυτοδικαίως τις κυρώσεις για αθέτηση της Σύμβασης και να κηρύξει τον Ανάδοχο έκπτωτο σύμφωνα με το Π.Δ. 118/07, όπως αυτό ισχύει και δεν έρχεται σε αντίθεση με το Π.Δ. 60/07.

Σε κάθε περίπτωση, την πλήρη ευθύνη για την παροχή των Υπηρεσιών φέρει αποκλειστικά ο Ανάδοχος.

Άρθρο 10 - Τροποποίηση

Τροποποίηση των όρων της παρούσας Σύμβασης, που όλοι τους είναι ουσιώδεις, γίνεται με συμφωνία των συμβαλλόμενων μερών μετά τη σύμφωνη γνώμη της Διαχειριστικής Αρχής του ΕΠΠΕΡΑΑ (ΕΥΔ) αποκλειστικά και μόνο γραπτά.

Άρθρο 11 - Εκτέλεση της Σύμβασης

Η Σύμβαση θεωρείται ότι εκτελέστηκε όταν:

- α. Παραδόθηκαν όλα τα προβλεπόμενα στοιχεία σύμφωνα με τα Άρθρα 2 και 5 της παρούσας και την Προκήρυξη.
- β. Παραλήφθηκαν οριστικά (ποσοτικά και ποιοτικά) τα στοιχεία που παραδόθηκαν.
- γ. Έγινε η αποπληρωμή του Συμβατικού Τιμήματος, αφού προηγουμένως επιβλήθηκαν τυχόν κυρώσεις ή εκπτώσεις.
- δ. Εκπληρώθηκαν και οι τυχόν λοιπές συμβατικές υποχρεώσεις και από τα δύο συμβαλλόμενα μέρη και αποδεσμεύθηκαν οι σχετικές εγγυήσεις κατά τα προβλεπόμενα από τη Σύμβαση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 - ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΑΣ ΑΡΧΗΣ

Άρθρο 12 - Διάθεση Προσωπικού

Η Αναθέτουσα Αρχή θα κοινοποιήσει αμελλητί στον Ανάδοχο, το αργότερο μέχρι την Ημερομηνία Έναρξης Ισχύος της Σύμβασης, τους συμμετέχοντες στην Επιτροπή Παρακολούθησης και Παραλαβής, η οποία έχει την ευθύνη για την παρακολούθηση της εκτέλεσης της Σύμβασης και την παραλαβή των Υπηρεσιών από τον Ανάδοχο.

Η Αναθέτουσα Αρχή θα διαθέσει το προσωπικό που απαιτείται για τις ανάγκες, την παρακολούθηση και τον έλεγχο της πορείας των Υπηρεσιών και τη μεταφορά τεχνογνωσίας στην Αναθέτουσα Αρχή.

Ειδικότερα, η Αναθέτουσα Αρχή συμμετέχει στην υλοποίηση του Έργου με δικό της στελεχιακό δυναμικό με στόχους:

- Την αποτελεσματική επίβλεψη και τον έλεγχο της προόδου του Έργου
- Την έγκαιρη εξασφάλιση στον Ανάδοχο όλων των στοιχείων και την εκτέλεση των ενεργειών από πλευράς της που είναι απαραίτητες για την έγκαιρη και σωστή εκτέλεση του Έργου
- ην ικανοποίηση των αναγκών των χρηστών (πληρότητα, ακρίβεια, απόδοση, χρηστικότητα, κλπ.).
- Την ενεργό συμμετοχή της στην ανάπτυξη του Λογισμικού Εφαρμογών.
- Την εξασφάλιση της μελλοντικής αυτοδυναμίας της τόσο για την υποστήριξη αλλά και για πιθανές μελλοντικές επεκτάσεις του Έργου με τη μεταφορά τεχνογνωσίας από τον Ανάδοχο στο προσωπικό της

Αναθέτουσας Αρχής.

Επιπρόσθετα, η Αναθέτουσα Αρχή θα εξασφαλίσει την απαραίτητη συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων Διευθύνσεων και Τμημάτων της, ώστε να αποφευχθούν τυχόν καθυστερήσεις ή προβλήματα στην τήρηση του χρονοδιαγράμματος του Έργου.

Άρθρο 13 - Παροχή Εγγράφων & Πληροφοριών

Η Αναθέτουσα Αρχή οφείλει να παραδίδει στον Ανάδοχο, ατελώς, κάθε έγγραφο, σχέδιο, μελέτη, προδιαγραφή και γενικότερα κάθε στοιχείο που έχει στην κατοχή της και δικαιούται να γνωστοποιήσει, σχετικό με την παροχή των Υπηρεσιών, χωρίς να απαιτείται προηγούμενο αίτημα του Αναδόχου.

Ο Ανάδοχος υποχρεούται να επιστρέψει όλα τα στοιχεία της ως άνω παραγράφου με την οριστική παραλαβή των Υπηρεσιών ή με την καθ' οιονδήποτε τρόπο λύση της Σύμβασης.

Άρθρο 14 - Παροχή Πρόσβασης

Η Αναθέτουσα Αρχή λαμβάνει όλα τα ενδεδειγμένα μέτρα για την προστασία και ασφάλεια του προσωπικού του Αναδόχου, των υπεργολάβων του και των συνεργαζόμενων με αυτόν προσώπων, ιδίως δε ενημερώνει εγγράφως τον Ανάδοχο σχετικά με τις ιδιαιτερότητες των χώρων όπου παρέχονται οι Υπηρεσίες.

Η Αναθέτουσα Αρχή υποχρεούται να παρέχει στον Ανάδοχο πρόσβαση στις ήδη υπάρχουσες εφαρμογές και εξοπλισμό της που έχουν συνάφεια με τις Υπηρεσίες.

Άρθρο 15 - Συνδρομή σε Θέματα Επικοινωνίας με Τρίτους

Ο Ανάδοχος δικαιούται να ζητήσει τη συνδρομή της Αναθέτουσας Αρχής προκειμένου να διευκολυνθεί στην επικοινωνία του με τυχόν εμπλεκόμενες αρμόδιες αρχές ή άλλα πρόσωπα, εφόσον θεωρεί ότι η επικοινωνία αυτή απαιτείται για να τον υποβοηθήσει στην εκπλήρωση των συμβατικών του υποχρεώσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 - ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Άρθρο 16 - Γενικές Υποχρεώσεις Αναδόχου

Ο Ανάδοχος οφείλει να εκτελεί τις απορρέουσες από τη Σύμβαση υποχρεώσεις του με τη δέουσα προσοχή και επιμέλεια και τις αρχές της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών, σύμφωνα με τους όρους της παρούσας Σύμβασης, της Προσφοράς του, της Προκήρυξης και της σχετικής νομοθεσίας, άλλως υποχρεούται να αποζημιώσει κατά νόμο την Αναθέτουσα Αρχή.

Σε περίπτωση που ο Ανάδοχος αποτελείται από ένωση ή κοινοπραξία προσώπων, κάθε μέλος της ένωσης ή κοινοπραξίας ευθύνεται ευθέως, αλληλεγγύως και εις ολόκληρο έναντι της Αναθέτουσας Αρχής για την εκτέλεση της Σύμβασης. Τυχόν υφιστάμενες συμφωνίες μεταξύ των μελών της ένωσης ή κοινοπραξίας περί κατανομής των ευθυνών τους έχουν ισχύ μόνο στις εσωτερικές τους σχέσεις και σε καμία περίπτωση δεν δύνανται να

προβληθούν έναντι της Αναθέτουσας Αρχής ως λόγος απαλλαγής του ενός μέλους από τις ευθύνες και τις υποχρεώσεις του άλλου ή των άλλων μελών σε σχέση με την παροχή των Υπηρεσιών.

Άρθρο 17 - Κατάθεση Εγγύησης καλής εκτέλεσης

Για την καλή εκτέλεση των όρων της Σύμβασης, ο Ανάδοχος κατέθεσε την <αριθμός, & αρχή που εξέδωσε> εγγύηση ύψους <ποσό (ολογράφως και αριθμητικώς)> ευρώ, που καλύπτει το 10% του Συμβατικού Τιμήματος (μη συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α.).

Η εγγύηση καλής εκτέλεσης της Σύμβασης έχει χρόνο ισχύος μεγαλύτερο από το συμβατικό χρόνο παράδοσης της υπηρεσίας κατά τον χρόνο που με βάση τη Σύμβαση η Αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να παραλάβει την προσφερόμενη υπηρεσία κατά δύο μήνες και επιστρέφεται στον Ανάδοχο μετά την οριστική παραλαβή και ύστερα από την εκκαθάριση των τυχόν απαιτήσεων από τους συμβαλλομένους.

Η εγγύηση εκδίδεται από πιστωτικά ιδρύματα ή άλλα νομικά πρόσωπα που λειτουργούν νόμιμα στην Ελλάδα ή σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) ή σε τρίτες χώρες που έχουν υπογράψει τη Συμφωνία Δημοσίων Συμβάσεων του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, η οποία κυρώθηκε με το Νόμο 2513/1997, και έχουν, σύμφωνα με τη νομοθεσία των κρατών αυτών, το δικαίωμα αυτό.

Εάν, κατά τη διάρκεια εκτέλεσης της Σύμβασης, το πιστωτικό ίδρυμα ή άλλο νομικό πρόσωπο που εξέδωσε την εγγύηση περιέλθει σε αδυναμία να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του, ο Ανάδοχος οφείλει να παράσχει νέα εγγύηση με τους ίδιους όρους, εντός δέκα (10) ημερών από την προηγούμενη σχετική όχληση της Αναθέτουσας Αρχής. Εάν ο Ανάδοχος δεν παράσχει νέα εγγύηση, η Αναθέτουσα Αρχή δικαιούται να καταγγείλει τη Σύμβαση.

Εγγυητική επιστολή που εκδίδεται σε άλλο κράτος, εκτός της Ελλάδας, θα συνοδεύεται από νόμιμη μετάφραση στην Ελληνική γλώσσα.

Άρθρο 18 - Αποζημίωση

Ο Ανάδοχος αποζημιώνει την Αναθέτουσα Αρχή για κάθε απαίτηση τρίτων από την παροχή των Υπηρεσιών, η οποία απορρέει από τη χρήση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, αδειών, σχεδίων, υποδειγμάτων και εργοστασιακών ή εμπορικών σημάτων εκ μέρους του, η οποία αναφέρεται στη Σύμβαση ή στην Προσφορά.

Ο Ανάδοχος αποζημιώνει πλήρως την Αναθέτουσα Αρχή για κάθε ζημία που ενδεχομένως προκληθεί σε αυτήν από υπαιτιότητα του Αναδόχου ή των προσώπων που συνεργάζονται με αυτόν για την παροχή των Υπηρεσιών, περιλαμβανομένων των υπεργολάβων του.

Ο Ανάδοχος συνδράμει με δαπάνες του την Αναθέτουσα Αρχή, αναλαμβάνοντας το κόστος κάθε αντιδικίας, εξώδικης ή δικαστικής, με τρίτους, που συνδέεται με την εκ μέρους του, ή την εκ μέρους των υπεργολάβων του ή των συνεργαζόμενων με αυτόν προσώπων, αδυναμία ή πλημμελή εκπλήρωση των συμβατικών του υποχρεώσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 - ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ

Άρθρο 19 - Πρόγραμμα Εκτέλεσης της Σύμβασης

Εντός επτά (7) ημερών από την Ημερομηνία Έναρξης Ισχύος της Σύμβασης, ο Ανάδοχος θα συντάξει και θα υποβάλει στην Αναθέτουσα Αρχή λεπτομερές πρόγραμμα εκτέλεσης της Σύμβασης, στο οποίο θα εμφανίζονται οι δραστηριότητες που θα υλοποιηθούν και οι πραγματικές ημερομηνίες έναρξης και λήξης τους.

Το αναλυτικό πρόγραμμα καταρτίζεται σε συμφωνία με το συνολικό χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης της Σύμβασης και περιέχει, τουλάχιστον, τα ακόλουθα:

- (α) τη σειρά με την οποία ο Ανάδοχος σκοπεύει να παραδώσει τα επιμέρους παραδοτέα ή να εκτελέσει όλες τις επιμέρους δραστηριότητες που του αντιστοιχούν, συμπεριλαμβανομένων των επιμέρους χρονικών διαστημάτων <παράδοσης/υλοποίησης>,
- (β) τις προθεσμίες για την υποβολή και την έγκριση των ενδιάμεσων και τελικών Παραδοτέων,
- (γ) επαρκείς λεπτομέρειες και πληροφορίες σχετικά με τη χρονική ή γενικότερη εξάρτηση μεταξύ των επιμέρους παραδοτέων/δραστηριοτήτων,
- (δ) άλλες πληροφορίες τις οποίες μπορεί εύλογα να ζητήσει η Αναθέτουσα Αρχή.

Η έγκριση του προγράμματος από την Αναθέτουσα Αρχή δεν απαλλάσσει τον Ανάδοχο από τις συμβατικές του υποχρεώσεις.

Ουδενμία ουσιώδης μεταβολή του προγράμματος επιτρέπεται χωρίς την έγκριση της Αναθέτουσας Αρχής. Αν, πάντως, η εκτέλεση της Σύμβασης δεν προχωρεί σύμφωνα με το πρόγραμμα, η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να δώσει στον Ανάδοχο την εντολή να το αναθεωρήσει και να της υποβάλει το αναθεωρημένο αυτό πρόγραμμα προς έγκριση.

Άρθρο 20 - Προθεσμία Εκτέλεσης της Σύμβασης

Η παροχή των Υπηρεσιών αρχίζει από την ημερομηνία υπογραφής της Σύμβασης (Ημερομηνία Έναρξης Ισχύος της Σύμβασης) και διαρκεί *σαράντα δύο (42) μήνες*. Το χρονοδιάγραμμα της Σύμβασης απεικονίζει την προθεσμία εκτέλεσης της Σύμβασης και κάθε επιμέρους τμήματός της, με την επιφύλαξη των επόμενων άρθρων.

Ο συμβατικός χρόνος υλοποίησης μπορεί να παρατείνεται με απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής το ανώτερο μέχρι % αυτού, μετά από σχετικό αίτημα του Αναδόχου που υποβάλλεται υποχρεωτικά πριν από τη λήξη του συμβατικού χρόνου και με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων της Αναθέτουσας Αρχής για την επιβολή των προβλεπόμενων κυρώσεων (άρθρα 26 και 32 του Π.Δ. 118/07, εφαρμοζόμενων αναλόγως, όπως ισχύουν και δεν έρχονται σε αντίθεση με το Π.Δ. 60/07). Επισημαίνεται ότι, μετά τη λήξη της παραπάνω παράτασης, θα κινείται η διαδικασία κήρυξης του Αναδόχου έκπτωτου, σύμφωνα με το άρθρο 34 του Π.Δ. 118/07, όπως αυτό ισχύει και δεν έρχεται σε αντίθεση με το Π.Δ. 60/07.

Άρθρο 21 - Μετάθεση Προθεσμίας Εκτέλεσης

Η Αναθέτουσα Αρχή διατηρεί μονομερώς το δικαίωμα μετάθεσης του χρονοδιαγράμματος εκτέλεσης της Σύμβασης ή επί μέρους προβλεπόμενων χρονικών σημείων ή δραστηριοτήτων του, εάν κρίνει ότι αυτό επιβάλλεται, για συνολικό διάστημα εξήντα (60) ημερών και, στις περιπτώσεις αυτές, η Αναθέτουσα Αρχή θα ενημερώνει εγκαίρως τον Ανάδοχο για την αναθεώρηση του προγράμματος εκτέλεσης της Σύμβασης, ως προς το συγκεκριμένο χρονικό σημείο ή τη συγκεκριμένη δραστηριότητα.

Περαιτέρω, ο συμβατικός χρόνος παράδοσης μπορεί, σε κάθε περίπτωση να μετατίθεται σύμφωνα με το άρθρο 26 του Π.Δ. 118/2007.

Σε κάθε περίπτωση, η υλοποίηση του Έργου, μετά την όποια παράταση ή μετάθεση τυχόν χορηγηθεί, θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί εντός των απώτατων ορίων που εκάστοτε ισχύουν για την υλοποίηση έργων που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΣΠΑ.

Οι μεταθέσεις της προθεσμίας ή των προθεσμιών εκτέλεσης δεν συνεπάγονται κυρώσεις.

Άρθρο 22 - Ποινικές Ρήτρες - Εκπτώσεις

Η παράδοση και η παραλαβή των υπηρεσιών θα γίνει σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα παροχής των Υπηρεσιών, υπό την επιφύλαξη οποιασδήποτε παράτασης ή μετάθεσης των προθεσμιών τυχόν χορηγηθεί.

Σε περίπτωση καθυστέρησης παράδοσης ενδιάμεσης φάσης των Υπηρεσιών ή του συνόλου αυτών από υπέρβαση τμηματικής ή συνολικής προθεσμίας, μετά την όποια παράταση ή μετάθεση χορηγήθηκε, με υπαιτιότητα του Αναδόχου, επιβάλλονται οι κυρώσεις για εκπρόθεσμη παράδοση του άρθρου 32 του Π.Δ. 118/07, όπως αυτό ισχύει και δεν έρχεται σε αντίθεση με το Π.Δ. 60/07.

Λόγω της σπουδαιότητας των Υπηρεσιών, σε περίπτωση που το αντικείμενο των Υπηρεσιών δεν παραδοθεί και αρχίσει να λειτουργεί μετά τη λήξη του συμβατικού χρόνου, περιλαμβανομένης της τυχόν παράτασης ή μετάθεσης αυτού, ή δεν λειτουργεί ικανοποιητικά, τότε, πέραν των κυρώσεων που ορίζονται από τη σχετική νομοθεσία, ο Ανάδοχος θα υπόκειται σε πρόστιμο για κάθε ημέρα καθυστέρησης ή μη ικανοποιητικής λειτουργίας του συστήματος ποσοστού 0,5% επί του Συμβατικού Τιμήματος, χωρίς Φ.Π.Α. Οι κυρώσεις αυτές θα επιβάλλονται, επίσης, όταν υπάρχουν καθυστερήσεις σε σχέση με το χρονοδιάγραμμα παροχής των Υπηρεσιών που έχει καθορίσει στην Προσφορά του ο Ανάδοχος, συμπεριλαμβανομένων και των τμηματικών προθεσμιών παροχής των Υπηρεσιών, δηλαδή οι κυρώσεις θα εφαρμόζονται για όλες τις επιμέρους φάσεις παροχής των Υπηρεσιών.

Οι ρήτρες καθυστέρησης των παραδόσεων θα επιβάλλονται με απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής, ύστερα από γνωμοδότηση της Επιτροπής Παρακολούθησης και Παραλαβής των Υπηρεσιών και θα εισπράττονται με παρακράτηση από την επομένη πληρωμή του Αναδόχου ή, σε περίπτωση ανεπάρκειας ή έλλειψης αυτής, με ισόποση κατάπτωση της εγγύησης καλής εκτέλεσης και προκαταβολής (εφόσον έχει δοθεί), αντίστοιχα, εφόσον ο Ανάδοχος δεν καταθέσει το απαιτούμενο ποσό. Με ίδια ως άνω απόφαση ανακαλούνται οι ρήτρες καθυστέρησης για τυχόν τμηματικές προθεσμίες μόνο αν οι Υπηρεσίες περατωθούν μέσα στη συνολική προθεσμία. Οι ρήτρες καθυστέρησης που επιβάλλονται για υπέρβαση τμηματικών προθεσμιών, αν δεν

ανακληθούν, βαρύνουν τον Ανάδοχο επιπλέον των ρητρών λόγω υπέρβασης συνολικής προθεσμίας που έχουν επιβληθεί.

Οι ποινικές ρήτρες δεν επιβάλλονται και η έκπτωση δεν επέρχεται αν ο Ανάδοχος αποδείξει ότι η καθυστέρηση οφείλεται σε ανώτερη βία ή σε υπαιτιότητα της Αναθέτουσας Αρχής

Περαιτέρω, η Αναθέτουσα Αρχή έχει το δικαίωμα να κηρύξει έκπτωτο τον Ανάδοχο αν δεν εκπληρώνει ή εκπληρώνει πλημμελώς τις συμβατικές του υποχρεώσεις ή παραβιάζει ουσιώδη όρο της Σύμβασης, χωρίς να καταβάλλει οποιαδήποτε αποζημίωση, σύμφωνα με άρθρο 34 του Π.Δ. 118/07, όπως αυτό ισχύει και δεν έρχεται σε αντίθεση με το Π.Δ. 60/07.

Οι χρόνοι υπολογίζονται σε ημερολογιακές ημέρες, τα ποσά όπως προβλέπονται στη Σύμβαση (μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.), ενώ δεν επιβάλλονται κυρώσεις σε περίπτωση χορήγησης παράτασης ή μετάθεσης από την Αναθέτουσα Αρχή.

Σε περίπτωση έκπτωσης του Αναδόχου, η Αναθέτουσα Αρχή δικαιούται, κατά την κρίση της, να κρατήσει μέρος ή το σύνολο των παραδοτέων, καταβάλλοντας το αναλογούν μέρος του Συμβατικού Τιμήματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5- ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Άρθρο 23 - Ποιότητα Υπηρεσιών

Οι υπηρεσίες που προβλέπεται να παρασχεθούν στα πλαίσια της Σύμβασης καθώς και ο τρόπος παράδοσης ή εκτέλεσής τους, πρέπει να συμφωνούν, από κάθε άποψη, με τα οριζόμενα στα Παραρτήματα της Σύμβασης.

Για οποιαδήποτε προσωρινή ή ενδιάμεση παραλαβή προβλέπεται στα Παραρτήματα της Σύμβασης, θα πρέπει να υποβάλλεται αίτηση από τον Ανάδοχο στην Αναθέτουσα αρχή. Στην αίτηση θα αναγράφεται η περιγραφή των υπηρεσιών που προτείνονται για παραλαβή, σύμφωνα με τη Σύμβαση και ο τόπος όπου θα γίνει η παραλαβή, ανάλογα με την περίπτωση.

Άρθρο 24 - Κυριότητα Υπηρεσιών και Ζητήματα Πνευματικής Ιδιοκτησίας

Ο Ανάδοχος διατηρεί την κυριότητα των Παραδοτέων μέχρι την ημερομηνία οριστικής παραλαβής τους, οπότε η κυριότητα μεταβιβάζεται στην Αναθέτουσα Αρχή, ελεύθερη από κάθε βάρος και δικαίωμα τρίτου.

Όλα τα αποτελέσματα - μελέτες, στοιχεία και κάθε άλλο έγγραφο ή αρχείο σχετικό με τις Υπηρεσίες, καθώς και όλα τα υπόλοιπα Παραδοτέα - που θα αποκτηθούν ή θα αναπτυχθούν από τον Ανάδοχο στο πλαίσιο εκτέλεσης της Σύμβασης, θα αποτελούν αποκλειστική ιδιοκτησία της Αναθέτουσας Αρχής. Εξαιρέση αποτελούν οι περιπτώσεις που προϋπάρχουν σχετικά πνευματικά δικαιώματα, τα οποία θα πρέπει να καταδεικνύονται ρητά και, στις μη προφανείς περιπτώσεις, να αποδεικνύονται με σχετικά έγγραφα από τον Ανάδοχο.

Τα αποτελέσματα θα είναι πάντοτε στη διάθεση της Αναθέτουσας Αρχής κατά τη διάρκεια ισχύος της Σύμβασης και, εάν βρίσκονται στην κατοχή του Αναδόχου, θα παραδοθούν στην Αναθέτουσα Αρχή κατά την καθ' οιονδήποτε τρόπο λήξη ή λύση της Σύμβασης. Σε περίπτωση αρχείων με στοιχεία σε ηλεκτρονική μορφή, ο Ανάδοχος υποχρεούται να συνοδεύσει την παράδοσή τους με έγγραφη τεκμηρίωση και με οδηγίες για την ανάκτηση / διαχείρισή τους. Ο Ανάδοχος μπορεί να κρατά αντίγραφα των εγγράφων και στοιχείων, αλλά δεν επιτρέπεται να τα χρησιμοποιεί για σκοπούς άλλους από της Σύμβασης, χωρίς την προηγούμενη γραπτή συναίνεση της Αναθέτουσας Αρχής.

Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις του Ν. 2121/1993 περί πνευματικής ιδιοκτησίας.

Σε περίπτωση άσκησης αγωγής ή ένδικου μέσου κατά της Αναθέτουσας Αρχής από τρίτο για οποιοδήποτε θέμα σχετικά με δικαιώματα επί των Παραδοτέων, η Αναθέτουσα Αρχή οφείλει να ειδοποιήσει αμέσως και γραπτά με όλες τις απαραίτητες πληροφορίες τον Ανάδοχο, ο οποίος υποχρεούται να αμυνθεί, δικαστικά και εξωδικαστικά, για λογαριασμό της Αναθέτουσας Αρχής, έναντι του τρίτου. Σε κάθε περίπτωση, ο Ανάδοχος αφενός βαρύνεται με όλα τα έξοδα τα οποία θα κληθεί να καταβάλει η Αναθέτουσα Αρχή εξ αυτού του λόγου, συμπεριλαμβανομένης και κάθε δικαστικής δαπάνης ή αμοιβής δικηγόρων, αφετέρου υποχρεούται να αποζημιώσει την Αναθέτουσα Αρχή για κάθε θετική ή αποθετική ζημία που θα υποστεί από ενδεχόμενη αποδοχή της παραπάνω αγωγής ή του ένδικου μέσου.

Άρθρο 25 - Εγγυητική Ευθύνη

Ο Ανάδοχος εγγυάται προς την Αναθέτουσα Αρχή ότι οι Υπηρεσίες θα παρασχεθούν σύμφωνα με τους όρους και προϋποθέσεις της Σύμβασης και ότι τα Παραδοτέα θα πληρούν όλες τις ιδιότητες και χαρακτηριστικά που προβλέπονται στη Σύμβαση αυτή και θα στερούνται οποιωνδήποτε ελαττωμάτων (οφειλόμενων ενδεικτικά σε ελλιπή σχεδίαση, πλημμελή εφαρμογή κλπ.) και ότι θα ανταποκρίνονται στις προδιαγραφές, λειτουργίες, αποτελέσματα και ιδιότητες όπως αυτές προδιαγράφονται στην Προκήρυξη ή επιτρέπεται να προδιαγραφούν από την Αναθέτουσα Αρχή κατά την εκτέλεση της Σύμβασης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6- ΠΛΗΡΩΜΕΣ

Άρθρο 26 - Γενικές Διατάξεις

Ο Ανάδοχος θεωρείται ότι, προτού υποβάλει την Προσφορά του, είχε λάβει υπόψη όλα τα αναγκαία στοιχεία για την εμπρόθεσμη και προσηκούμενη εκτέλεση της Σύμβασης και, συνεπώς, στο Συμβατικό Τίμημα περιλαμβάνονται όλα τα σχετικά με την εκτέλεση της Σύμβασης έξοδα.

Για κάθε πληρωμή, ο Ανάδοχος αποστέλλει στην Αναθέτουσα Αρχή, εις τριπλούν, γραπτή αίτηση πληρωμής, καθώς και αναλυτική κατάσταση, μαζί με αποδείξεις, τιμολόγια, παραστατικά πληρωμών ή άλλα απαραίτητα δικαιολογητικά έγγραφα για τα ποσά που πρέπει να πληρωθούν κατά περίπτωση.

Όλες οι πληρωμές θα γίνονται σε Ευρώ με την προσκόμιση των φορολογικών δικαιολογητικών που προβλέπονται από τον ΚΒΣ και των λοιπών νομίμων δικαιολογητικών που προβλέπονται από τις ισχύουσες

διατάξεις κατά το χρόνο πληρωμής και σε χρόνο προσδιοριζόμενο από την ενδεχόμενη αναγκαία διαδικασία για την έκδοση των σχετικών χρηματικών ενταλμάτων, ο οποίος, πάντως, δεν θα υπερβαίνει τις δέκα πέντε (15) ημερολογιακές ημέρες από τα κατά περίπτωση χρονικά σημεία που προσδιορίζονται στη Σύμβαση.

Σε περίπτωση που, από τον ΚΒΣ, απαιτείται έκδοση τιμολογίου, η εξόφληση του οποίου, σύμφωνα με τη Σύμβαση, γίνεται σε επόμενη διαχειριστική περίοδο από αυτή της έκδοσης, δεν απαιτείται νέο τιμολόγιο.

Από κάθε τιμολόγιο του Αναδόχου θα γίνονται οι νόμιμες παρακρατήσεις σύμφωνα με τους ισχύοντες εκάστοτε νόμους και σχετικές εγκυκλίους του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών.

Άρθρο 27 - Συμβατικό Τίμημα

Το Συμβατικό Τίμημα για την παροχή των Υπηρεσιών, όπως αυτό διαμορφώθηκε από την Προσφορά του Αναδόχου, ανέρχεται στο ποσό των <ποσό ολογράφως (ποσό αριθμητικά)> ευρώ, πλέον του Φ.Π.Α. που αναλογεί, ο οποίος βαρύνει την Αναθέτουσα Αρχή.

Το Συμβατικό Τίμημα δεν αναθεωρείται και θα παραμείνει σταθερό και αμετάβλητο καθ' όλη τη διάρκεια της Σύμβασης και δεν είναι δυνατόν να αυξηθεί για οποιονδήποτε λόγο.

Στο Συμβατικό Τίμημα συμπεριλαμβάνονται και τα έξοδα δημοσίευσης της προκήρυξης που αναλογούν στο συγκεκριμένο τμήμα του διαγωνισμού.

Σε περίπτωση που η σύμβαση με τον ανάδοχο λυθεί προτού ολοκληρωθεί το χρονικό διάστημα των δεκατεσσάρων μηνών, η αποπληρωμή του αναδόχου θα πραγματοποιηθεί αναλογικά.

Άρθρο 28 - Τρόπος Πληρωμής

Η πληρωμή του Συμβατικού Τιμήματος στον Ανάδοχο θα γίνει ως εξής:

Τα ποσά που θα καταβάλλονται μετά την παραλαβή και έγκριση των παραδοτέων είναι ως εξής:

Φάση Α: Καταβολή ποσού ίσου με το 10% του συμβατικού τιμήματος

Φάση Β: Καταβολή ποσού ίσου με το 30% του συμβατικού τιμήματος, ως εξής:

15% του συμβατικού τιμήματος έπειτα από την παραλαβή της ενδιάμεσης εξαμηνιαίας έκθεσης προόδου εργασιών του Αναδόχου και 15% του συμβατικού τιμήματος μετά την ολοκλήρωση της φάσης Β'.

Φάση Γ: Καταβολή ποσού ίσου με το 30% του συμβατικού τιμήματος, ως εξής:

15% του συμβατικού τιμήματος έπειτα από την παραλαβή της ενδιάμεσης εξαμηνιαίας έκθεσης προόδου εργασιών του Αναδόχου και 15% του συμβατικού τιμήματος μετά την ολοκλήρωση της φάσης Γ'.

Φάση Δ: Καταβολή ποσού ίσου με το 30% του συμβατικού τιμήματος, ως εξής:

15% του συμβατικού τιμήματος έπειτα από την παραλαβή της ενδιάμεσης εξαμηνιαίας έκθεσης προόδου εργασιών του Αναδόχου και 15% του συμβατικού τιμήματος μετά την ολοκλήρωση της φάσης Δ'. Για όλες τις πληρωμές θα εκδίδονται από τον Ανάδοχο τα απαραίτητα νόμιμα παραστατικά / δικαιολογητικά.

Επιπρόσθετα, ο ανάδοχος θα προσκομίζει ασφαλιστική και φορολογική ενημερότητα πριν τη διενέργεια των τμηματικών πληρωμών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 - ΠΑΡΑΔΟΣΗ & ΠΑΡΑΛΑΒΗ

Άρθρο 29 - Προϋποθέσεις & Διαδικασία Παραλαβής

Η παρακολούθηση της εκτέλεσης της Σύμβασης και η παραλαβή των Παραδοτέων θα γίνεται από την Επιτροπή Παρακολούθησης και Παραλαβής που ορίστηκε με την υπ' αριθμ. 113/2011 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Αναθέτουσας Αρχής. Η Επιτροπή Παρακολούθησης και Παραλαβής θα παραλαμβάνει τα επιμέρους παραδοτέα κάθε τμήματος των Υπηρεσιών αλλά και το σύνολο κάθε τμήματος των Υπηρεσιών συντάσσοντας σχετικό πρακτικό, μετά από τη διενέργεια ελέγχων για την τήρηση των τεχνικών προδιαγραφών.

Η παραλαβή των Παραδοτέων θα γίνεται ως εξής:

Η διαδικασία παραλαβής των επιμέρους παραδοτέων περιλαμβάνει:

Παράδοση του κάθε επί μέρους παραδοτέου στην Επιτροπή Παρακολούθησης και Παραλαβής. Η παραλαβή του παραδοτέου ή πιθανές παρατηρήσεις επ' αυτού από την Επιτροπή, θα γίνονται εντός **δεκαπέντε** (15) εργασίμων ημερών από την παράδοσή του. Κατά την δεύτερη περίπτωση ο Ανάδοχος θα είναι υποχρεωμένος να ενσωματώσει τις παρατηρήσεις της Επιτροπής Παρακολούθησης και Παραλαβής στα τελικά παραδοτέα εντός **δεκαπέντε** (15) εργασίμων ημερών. Σε περίπτωση που κριθούν οι όποιες παρατηρήσεις αμελητέες, τότε παραλαμβάνεται το παραδοτέο, δίνεται εντολή έναρξης εργασιών επόμενης φάσης και ενσωμάτωση αυτών στο τελικό συνολικό παραδοτέο.

Σε περίπτωση που το επανυποβαλλόμενο παραδοτέο δεν ικανοποιεί τα ελάχιστα κριτήρια αξιολόγησης ποιότητας, η Επιτροπή Παρακολούθησης και Παραλαβής εκθέτει εγγράφως τις παρατηρήσεις της και τις τυχόν απαιτούμενες παρεμβάσεις στο παραδοτέο του Αναδόχου εντός δέκα (10) εργασίμων ημερών και ο Ανάδοχος θα πρέπει να τις ενσωματώσει στο παραδοτέο εντός δεκαπέντε (15) εργασίμων ημερών. Εάν και μετά από τις επαναληπτικές παρατηρήσεις ο Ανάδοχος δεν συμμορφωθεί προς τις υποδείξεις της Επιτροπής Παρακολούθησης και Παραλαβής, κινούνται οι διαδικασίες κήρυξης του Αναδόχου έκπτωτου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 - ΑΘΕΤΗΣΗ & ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Άρθρο 30 - Καταγγελία εκ μέρους της Αναθέτουσας Αρχής

Η Αναθέτουσα Αρχή δικαιούται να καταγγείλει τη Σύμβαση σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

(α) Ο Ανάδοχος δεν παρέχει τις Υπηρεσίες με τον τρόπο που ορίζεται στη Σύμβαση, παρά τις προς τούτο επανειλημμένες οχλήσεις της Αναθέτουσας Αρχής.

(β) Ο Ανάδοχος εκχωρεί τη Σύμβαση ή αναθέτει εργασίες υπεργολαβικά χωρίς την άδεια της Αναθέτουσας Αρχής.

(γ) Ο Ανάδοχος πτωχεύσει, τεθεί υπό αναγκαστική διαχείριση ή εκκαθάριση, λυθεί ή ανακληθεί η άδεια λειτουργίας του ή γίνουν πράξεις αναγκαστικής εκτέλεσης σε βάρος του, στο σύνολο ή σε σημαντικό μέρος των περιουσιακών του στοιχείων.

(δ) Εκδίδεται τελεσίδικη απόφαση κατά του Αναδόχου για αδίκημα σχετικό με την άσκηση του επαγγέλματός του.

Τα αποτελέσματα της καταγγελίας επέρχονται από την κοινοποίηση στον Ανάδοχο της εκ μέρους της Αναθέτουσας Αρχής καταγγελίας. Κατ' εξαίρεση, η Αναθέτουσα Αρχή δύναται, κατ' ενάσκηση διακριτικής της ευχέρειας, για όσες από τις περιπτώσεις καταγγελίας είναι αυτό δυνατό, να τάξει εύλογη (κατ' αυτήν) προθεσμία θεραπείας της παράβασης, οπότε τα αποτελέσματα της καταγγελίας επέρχονται αυτόματα με την πάροδο της ταχθείσας προθεσμίας, εκτός εάν η Αναθέτουσα Αρχή γνωστοποιήσει εγγράφως προς τον Ανάδοχο ότι θεωρεί την παράβαση θεραπευθείσα.

Με την μετά από καταγγελία της Αναθέτουσας Αρχής λύση της Σύμβασης, ο Ανάδοχος υποχρεούται, μετά από αίτηση της Αναθέτουσας Αρχής:

(α) Να απόσχει από την διενέργεια οποιασδήποτε εργασίας, έργου, παροχής υπηρεσιών ή εκτέλεσης υποχρέωσής του που πηγάζει από τη Σύμβαση, πλην εκείνων που επιβάλλονται για τη διασφάλιση προϊόντων, εργασιών και εγκαταστάσεων.

(β) Να παραδώσει, σε χρόνο που θα προσδιορίσει η Αναθέτουσα Αρχή, όποια εργασία ή προϊόν (ολοκληρωμένο ή μη) έχει εκπονήσει ή έχει στην κατοχή του καθώς και τα πάσης φύσεως υποστηρικτικά έγγραφα και μέσα (μαγνητικά ή μη) και να μεριμνήσει όπως οι υπεργολάβοι και συνεργάτες του πράξουν το ίδιο.

(γ) Να παραδώσει στην Αναθέτουσα Αρχή κάθε εξοπλισμό, υλικά ή άλλα αγαθά που αφορούν άμεσα ή έμμεσα τις Υπηρεσίες και ευρίσκονται στην κατοχή του, εγγυώμενος ότι οι υπεργολάβοι και συνεργάτες του θα πράξουν το ίδιο.

Το συντομότερο δυνατό μετά την καταγγελία της Σύμβασης, η Αναθέτουσα Αρχή βεβαιώνει την αξία του παρασχεθέντος μέρους των Υπηρεσιών, καθώς και κάθε οφειλή έναντι του Αναδόχου κατά την ημερομηνία καταγγελίας. Η Αναθέτουσα Αρχή αναστέλλει την καταβολή οποιουδήποτε ποσού πληρωτέου σύμφωνα με τη Σύμβαση προς τον Ανάδοχο μέχρις εκκαθάρισης των μεταξύ τους υποχρεώσεων και οι εγγυητικές επιστολές καταπίπτουν.

Η Αναθέτουσα Αρχή δύναται να αγοράσει, σε τιμές αγοράς, τα παραδοθέντα ή παραγγελθέντα από τον Ανάδοχο υλικά και αντικείμενα και τις παρασχεθείσες υπηρεσίες που δεν έχει ακόμα πληρώσει. Οι όροι της αγοράς εναπόκεινται στην κρίση της Αναθέτουσας Αρχής.

Η Αναθέτουσα Αρχή δικαιούται να απαιτήσει πρόσθετα από τον Ανάδοχο αποζημίωση για κάθε ζημία που υπέστη μέχρι του ανώτατου ποσού του Συμβατικού Τιμήματος που αντιστοιχεί στην αξία του τμήματος των

Υπηρεσιών που δεν μπορεί, λόγω πλημμελούς εκτέλεσης της Σύμβασης, να χρησιμοποιηθεί για τον προοριζόμενο σκοπό.

<Σε περίπτωση εκπόνησης σε στάδια> Η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να μειώσει το συμβατικό αντικείμενο χωρίς αποζημίωση, με διάλυση της Σύμβασης για τα εναπομένοντα στάδια των Υπηρεσιών. Για την άσκηση του δικαιώματος αυτού απευθύνει γραπτή εντολή προς τον Ανάδοχο.

Ως προς την κήρυξη του Αναδόχου έκπτωτου, ισχύουν οι διατάξεις του Π.Δ. 118/07, όπως αυτό ισχύει και δεν έρχεται σε αντίθεση με το Π.Δ. 60/07.

Άρθρο 31 - Ανωτέρα Βία

Τα συμβαλλόμενα μέρη δεν ευθύνονται για τη μη εκπλήρωση των συμβατικών τους υποχρεώσεων, στο μέτρο που η αδυναμία εκπλήρωσης οφείλεται σε περιστατικά ανωτέρας βίας, ως τέτοιων νοουμένων γεγονότων που βρίσκονται εκτός της σφαίρας επιρροής των μερών και τα οποία αντικειμενικά δεν θα μπορούσαν να αποτραπούν ούτε με την επίδειξη άκρως εξειδικασμένης επιμέλειας.

Ο Ανάδοχος, επικαλούμενος υπαγωγή της αδυναμίας εκπλήρωσης των συμβατικών του υποχρεώσεων σε γεγονός που εμπίπτει στην προηγούμενη παράγραφο, οφείλει να γνωστοποιήσει και επικαλεσθεί προς την Αναθέτουσα Αρχή τους σχετικούς λόγους και τα περιστατικά εντός είκοσι (20) ημερών από τότε που συνέβησαν, προσκομίζοντας τα απαραίτητα αποδεικτικά στοιχεία. Η Αναθέτουσα Αρχή οφείλει να απαντήσει εντός είκοσι (20) ημερών από τη λήψη του σχετικού αιτήματος του Αναδόχου, διαφορετικά, με την πάροδο άπρακτης της προθεσμίας, τεκμαίρεται η αποδοχή του αιτήματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9 - ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

Άρθρο 32 - Εφαρμοστέο Δίκαιο - Επίλυση Διαφορών

Η Σύμβαση διέπεται από το Ελληνικό και Κοινοτικό δίκαιο.

Σε περίπτωση διαφορών που ενδεχομένως προκύψουν σχετικά με την ερμηνεία ή την εκτέλεση ή την εφαρμογή της Σύμβασης ή εξ αφορμής αυτής, η Αναθέτουσα Αρχή και ο Ανάδοχος θα καταβάλλουν κάθε προσπάθεια για τη φιλική επίλυσή τους, σύμφωνα με τους κανόνες της καλής πίστης και των χρηστών συναλλακτικών ηθών.

Για κάθε διαφορά που δεν είναι δυνατό να επιλυθεί σύμφωνα με τα παραπάνω οριζόμενα, αρμόδια θα είναι τα Ελληνικά Δικαστήρια της Δράμας.

ΣΥΜΒΑΣΗ
για την ανάθεση των Υπηρεσιών

«Εποπτεία και αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης ειδών ερπετών κοινοτικού ενδιαφέροντος στην περιοχή αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Οροσειράς Ροδόπης»

Στο Μεσοχώρι, σήμερα την <ημερομηνία>, ημέρα <ημέρα>, μεταξύ, αφενός, του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Οροσειράς Ροδόπης, που εδρεύει στο Μεσοχώρι Παρανεστίου Δράμας και εκπροσωπείται νόμιμα από τον κ. Αβτζή Νικόλαο, υπό την ιδιότητά του ως προέδρου του Δ.Σ., το οποίο στο εξής θα αναφέρεται στην παρούσα Σύμβαση ως «η Αναθέτουσα Αρχή» και, αφετέρου, του <φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ένωση>, που εδρεύει στην <ταχ. δ/ση> και εκπροσωπείται νόμιμα² από τον <ονοματεπώνυμο>, υπό την ιδιότητά του ως <ιδιότητα εκπροσώπου>, σύμφωνα με <νομιμοποιητικό εκπροσώπησης για νομικό πρόσωπο και συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο για ένωση>, το οποίο στο εξής θα αναφέρεται στην παρούσα Σύμβαση ως «ο Ανάδοχος»,

Έχοντας υπόψη:

- Τις διατάξεις του Ν. 2362/95 (ΦΕΚ 247/Α/95) «Περί Δημοσίου Λογιστικού και Ελέγχου των δαπανών του Κράτους».
- Τις διατάξεις του Ν. 2286/95 (ΦΕΚ 19/Α/95) «Περί προμηθειών του Δημοσίου τομέα & ρυθμίσεις συναφών θεμάτων».
- Τις διατάξεις του Π.Δ. 60/2007 (Φ.Ε.Κ 64/Α/2007) «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της οδηγίας 2004/18/ΕΚ περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών».
- Τις διατάξεις του Π.Δ. 118/07 (ΦΕΚ150/Α/2007) «Κανονισμός Προμηθειών Δημοσίου».
- Τις διατάξεις του Ν. 3614/03.12.2007 (ΦΕΚ 267/Α/3.12.2007) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2007-2013», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
- Το ν. 3840/2010 «Αποκέντρωση, απλοποίηση και ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς 2007-2013 και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 53/Α/31-3-2010).
- Την υπ. αριθμ. 11508/ΕΥΘΥ 566 εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομίας Ανταγωνιστικότητας & Ναυτιλίας
- Την υπ. αριθμ. 184177/09-12-2010 απόφαση ένταξης της Πράξης «Οργάνωση της Λειτουργίας της Προστατευόμενης Περιοχής Οροσειράς Ροδόπης και του Φορέα Διαχείρισής της» και την υπ' αριθ. 172859/25-10-2011 απόφαση 1^{ης} τροποποίησης της Πράξης «Προστασία και Διατήρηση της

---

² Για νομικά πρόσωπα

Βιοποικιλότητας του Εθνικού Πάρκου Οροσειράς Ροδόπης» με κωδικό MIS 303629 τού Άξονα 9: «Προστασία τού Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας» τού Επιχειρησιακού Προγράμματος «Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη» 2007-2015,

- Την υπ. αριθ. 48/2012 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Οροσειράς Ροδόπης για την έγκριση διενέργειας πρόχειρου διαγωνισμού με σφραγισμένες προσφορές και κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα προσφορά για την παροχή υπηρεσιών με αντικείμενο «Εποπτεία και αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών ερπετών κοινοτικού ενδιαφέροντος του Εθνικού Πάρκου Οροσειράς Ροδόπης».
- Την από <ημερομηνία προκήρυξης> Προκήρυξη Διαγωνισμού για την ανάθεση του έργου Εποπτεία και αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών ερπετών κοινοτικού ενδιαφέροντος του Εθνικού Πάρκου Οροσειράς Ροδόπης.
- Την από <ημερομηνία> προσφορά του Αναδόχου.
- Το <αριθμός/ημερομηνία> Πρακτικό της Επιτροπής Διενέργειας του Διαγωνισμού και Αξιολόγησης των Προσφορών, με το οποίο προτείνεται η κατακύρωση στον Ανάδοχο του διαγωνισμού για την ανάθεση του έργου .....
- Την απόφαση <αριθμός/ημερομηνία> του Διοικητικού Συμβουλίου της Αναθέτουσας Αρχής με την οποία εγκρίθηκε το Πρακτικό της Επιτροπής Διενέργειας του Διαγωνισμού και Αξιολόγησης των Προσφορών, κατακυρώθηκε η ανάθεση του έργου ..... στον Ανάδοχο και εξουσιοδοτήθηκε ο/η <στοιχεία> για την υπογραφή της Σύμβασης>

συνολογήθηκαν και συμφωνήθηκαν τα ακόλουθα:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 - ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1 – Ορισμοί

Στη Σύμβαση, οι ακόλουθοι όροι έχουν την έννοια που τους αποδίδεται αντίστοιχα στο παρόν άρθρο:

Έγγραφο: Κάθε χειρόγραφο, δακτυλογραφημένη ή έντυπη ειδοποίηση, εντολή ή οδηγία ή πιστοποιητικό που εκδίδεται βάσει της Σύμβασης, συμπεριλαμβανομένων των τηλετυπιών, των τηλεγραφημάτων και των τηλεομοιοτυπιών.

Υπηρεσίες: οι παρεχόμενες στο Φορέα Διαχείρισης υπηρεσίες παρακολούθησης ειδών ερπετών.

Ημερομηνία Έναρξης Ισχύος της Σύμβασης: Η ημερομηνία υπογραφής της Σύμβασης.

Ημέρα: Η ημερολογιακή ημέρα.

Παραδοτέα: Όλα τα ενδιάμεσα ή τελικά προϊόντα και υπηρεσίες που ο Ανάδοχος θα παραδώσει ή οφείλει να παραδώσει στην Αναθέτουσα Αρχή σύμφωνα με τη Σύμβαση.

Προθεσμίες: Τα αναφερόμενα στη Σύμβαση χρονικά διαστήματα σε ημέρες, που αρχίζουν να υπολογίζονται από την επομένη της πράξης, ενέργειας ή γεγονότος που ορίζεται στη Σύμβαση ως αφετηρία. Όταν η τελευταία ημέρα του χρονικού διαστήματος συμπίπτει με μη εργάσιμη ημέρα, η προθεσμία λήγει στο τέλος της πρώτης εργάσιμης ημέρας μετά την τελευταία ημέρα του χρονικού διαστήματος.

Προκήρυξη: Η από <ημερομηνία προκήρυξης> προκήρυξη διαγωνισμού της Αναθέτουσας Αρχής για την ανάθεση του Υποέργου <αριθμός/τίτλος>.

Προσφορά: Η από <ημερομηνία κατάθεσης> προσφορά του Αναδόχου προς την Αναθέτουσα Αρχή.

Σύμβαση: Η παρούσα συμφωνία που συνάπτουν και υπογράφουν τα συμβαλλόμενα μέρη για τις Υπηρεσίες, όπως είναι δυνατό να τροποποιηθεί ή συμπληρωθεί.

Συμβατικό Τίμημα: Το συνολικό συμβατικό αντάλλαγμα για την παροχή των Υπηρεσιών.

Άρθρο 2 - Αντικείμενο της Σύμβασης

6. ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ 2 ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

6.1. ΣΤΟΧΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Στόχος του προγράμματος παρακολούθησης στην περιοχή του Εθνικού Πάρκου Οροσειράς Ροδόπης (ΕΠΟΡ) είναι η καταγραφή, η εποπτεία και η αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης όλων των ειδών ερπετών των Παραρτημάτων II, IV και V της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ που απαντώνται στο Εθνικό Πάρκο Οροσειράς Ροδόπης.

6.2. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Στον Πίνακα 4, αναφέρεται το σύνολο των ειδών ερπετών κοινοτικού ενδιαφέροντος (Παραρτήματα II, IV, V Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ) που απαντώνται στο ΕΠΟΡ.

Είδος (σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ)	Είδος (ως αναφέρεται στο Κράτος - Μέλος)			
		Παρ. II	Παρ. IV	Παρ. V
<i>Elaphe quatuorlineata</i>	<i>Elaphe quatuorlineata</i>	1	1	
<i>Testudo graeca</i>	<i>Testudo graeca</i>	1	1	
<i>Testudo hermanni</i>	<i>Testudo hermanni</i>	1	1	
<i>Emys orbicularis</i>	<i>Emys orbicularis</i>	1	1	
<i>Mauremys caspica</i>	<i>Mauremys caspica</i>	1	1	
<i>Elaphe situla</i>	<i>Elaphe situla (Zamenis situlus)</i>	1		
<i>Lacerta agilis</i>	<i>Lacerta agilis</i>		1	
<i>Lacerta viridis</i>	<i>Lacerta viridis</i>		1	

Είδος (σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ)	Είδος (ως αναφέρεται στο Κράτος - Μέλος)	Παρ. II	Παρ. IV	Παρ. V
<i>Podarcis muralis</i>	<i>Podarcis muralis</i>		1	
<i>Ophisaurus apodus</i>	<i>Ophisaurus apodus</i> (<i>Pseudopus apodus</i>)		1	
<i>Coluber caspius</i>	<i>Coluber caspius</i> (<i>Dolichophis caspius</i>)		1	
<i>Vipera ammodytes</i>	<i>Vipera ammodytes</i>		1	

Ως βάση για την εποπτεία και την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών θα χρησιμοποιηθούν οι ακόλουθες παράμετροι:

- Εξάπλωση και εύρος εξάπλωσης,
- Η κατάσταση του πληθυσμού (μέγεθος, δομή και δυναμική πληθυσμού),
- Η ποιότητα και η έκταση των ενδιαιτημάτων,
- Επιδράσεις – πιέσεις – απειλές (προοπτικές διατήρησης)

Ο Ανάδοχος του προγράμματος εποπτείας θα παραδώσει επιπλέον, μια επικαιροποιημένη έκδοση της βάσης δεδομένων του τμήματος του Δικτύου Natura 2000 στο Εθνικό Πάρκο Οροσειράς Ροδόπης, με βάση τα αποτελέσματα της έρευνάς του σε όλα τα πεδία που άπτονται του αντικειμένου του (περιγραφές, αξιολογήσεις, πίνακας other species, απειλές κ.λπ.) καθώς και προτάσεις για επέκταση του Δικτύου, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο με βάση τα κριτήρια της ΕΕ και κατόπιν συνεννόησης με το Φορέα Διαχείρισης Οροσειράς Ροδόπης. Επίσης θα προτείνει ικανοποιητικές τιμές αναφοράς καθώς και στόχους διατήρησης των ειδών των Παραρτημάτων II, IV και V της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ ανά ΤΚΣ ή ομάδα ΤΚΣ που θα μελετηθούν με στόχο την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησής τους σε κάθε μια περιοχή.

Τέλος, θα παραδώσει προτάσεις για τα πρωτόκολλα και τη διαδικασία παρακολούθησης στην περιοχή μελέτης του για την επόμενη διαχειριστική περίοδο.

Για την υλοποίηση του έργου του, ο Ανάδοχος υποχρεούται να βρίσκεται σε συνεχή επικοινωνία με τον Φορέα Διαχείρισης Οροσειράς Ροδόπης καθώς και με τον Ανάδοχο της Μελέτης «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων». Η επικοινωνία του Αναδόχου με τον ΦΔ θα γίνεται με σκοπό την ανταλλαγή πληροφορίας, εμπειρίας, γνώσης ή/και μέσων, ώστε να επιτευχθεί η βέλτιστη υλοποίηση του έργου. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να συνεργάζεται με το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης (πρόσωπα που θα υποδείξει ο Φορέας) κατά την άσκηση των εργασιών πεδίου, με στόχο α) τη μεταφορά τεχνογνωσίας προς το προσωπικό του Φορέα όσο και β) την καλύτερη συνεργασία μεταξύ Αναδόχου και Φορέα Υλοποίησης του έργου. Η επικοινωνία του Αναδόχου του παρόντος έργου με τον Ανάδοχο της προαναφερόμενης μελέτης («Οριζόντιος τεχνικός.....»), ο οποίος θα συντονίζει όλα τα σχήματα που θα εργαστούν μέχρι το 2015 στο έργο της εποπτείας ειδών και τύπων οικοτόπων σε ολόκληρη τη χώρα, είναι

απαραίτητη ώστε να επιτευχθεί η υλοποίηση του συνολικού έργου με ενιαίο τρόπο και να παραχθούν αποτελέσματα συμβατά με τις απαιτήσεις της ΕΕ.

Αντικείμενο του προγράμματος εποπτείας αποτελούν:

- Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή ενός προγράμματος επιστημονικής παρακολούθησης (monitoring) με εργασίες πεδίου με στόχο την αξιολόγηση και επαναξιολόγηση (σε σχέση με τη 2η Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας του 2007) της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων και ειδών για την περίοδο 2011-2015 σύμφωνα με το άρθρο 11 της Οδηγίας 92/43/ΕΕ, με τρόπο ώστε τα αποτελέσματα του έργου να τροφοδοτήσουν την 3η Εθνική Αναφορά - Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.
- Η επικαιροποίηση των πεδίων της περιγραφικής βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000, με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας του αναδόχου σε όλα τα πεδία που άπτονται του αντικειμένου των προγραμμάτων εποπτείας (περιγραφές, αξιολογήσεις, πίνακας other species, απειλές, κλπ)
- Η σύνταξη προτάσεων για πιθανή επέκταση του Δικτύου Natura 2000, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, με βάση τα κριτήρια της ΕΕ και μετά από συνεννόηση με τους Φορείς Διαχείρισης και το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ.
- Η σύνταξη προτάσεων ορισμού Ικανοποιητικών Τιμών Αναφοράς (Favorable Reference Values) των ειδών ανά ΤΚΣ ή ομάδα ΤΚΣ που θα μελετηθούν.
- Η σύνταξη προτάσεων για τον ορισμό Στόχων Διατήρησης (Conservation Objectives) ανά ΤΚΣ ή ομάδα ΤΚΣ και ανά ΖΕΠ ή ομάδα ΖΕΠ που θα μελετηθούν, με στόχο την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων και ειδών.
- Η σύνταξη προτάσεων για το πρόγραμμα παρακολούθησης που θα πρέπει να εφαρμοστεί μετά τη λήξη του προγράμματος εποπτείας.

Ο Ανάδοχος θα χρησιμοποιήσει τα ακόλουθα:

- Την περιγραφική και γεωγραφική βάση δεδομένων του Δικτύου Natura 2000 που βρίσκεται αναρτημένη στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=432&language=el-GR>)
- Τα κριτήρια της ΕΕ για την αξιολόγηση της επάρκειας του Δικτύου των ΤΚΣ (θα δοθεί από τον φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου σε συνεννόηση με το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ)
- Τα αποτελέσματα και τον Τεχνικό Οδηγό Χαρτογράφησης Τύπων Οικοτόπων Κοινοτικού και Ελληνικού ενδιαφέροντος του έργου «Αναγνώριση και περιγραφή των τύπων οικοτόπων σε περιοχές ενδιαφέροντος για τη διατήρηση της φύσης», σε CD (θα δοθεί από το φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου σε συνεννόηση με το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ)
- Το Interpretation Manual of the European Union habitats, 2007, σε ηλεκτρονική μορφή (αναρτημένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/habitatsdirective/index_en.htm#interpretation

- Τα αποτελέσματα της δεύτερης εθνικής αναφοράς για την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ (αναρτημένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=539&language=el-GR>)
- Τα έντυπα αναφοράς και αξιολόγησης για τους τύπους οικοτόπων και τα είδη της Οδηγίας 92/43/ΕΚ που είναι αναρτημένα στην ηλεκτρονική διεύθυνση:
http://circa.europa.eu/Public/irc/env/monnat/library?!=/habitats_reporting/reporting_2007-2012&vm=detailed&sb=Title
- Τις φόρμες της βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000 (Standard Data Form) μπορείτε να τα βρείτε στην ιστοσελίδα:
http://circa.europa.eu/Public/irc/env/monnat/library?!=/natura_2000_dataflow&vm=detailed&sb=Title
- Το κόκκινο βιβλίο των απειλούμενων ζώων της Ελλάδας (σε ηλεκτρονική μορφή, αναρτημένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=518&language=el-GR>)
- Τα παραδοτέα της μελέτης «Πρόγραμμα επαναξιολόγησης 69 Σημαντικών Περιοχών για τα Πουλιά για τον χαρακτηρισμό τους ως Ζωνών Ειδικής Προστασίας της ορνιθοπανίδας. Σύνταξη σχεδίων δράσης για την προστασία των ειδών προτεραιότητας» (σε ηλεκτρονική μορφή, αναρτημένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=539&language=el-GR>).
- Το 10 x 10 km Ευρωπαϊκό πλέγμα αναφοράς ETRS 89 LAEA (αναρτημένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/eea-reference-grids>). Σημειώνεται ότι αναμένεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή επέκταση του ευρωπαϊκού πλέγματος στο θαλάσσιο χώρο μέχρι τις μέσες γραμμές μεταξύ της Ελλάδας και των γειτονικών της χωρών.
- Υπόβαθρο τοπογραφικό ως γεωγραφική αναφορά των στοιχείων που συλλέγονται και των αποτελεσμάτων της επεξεργασίας τους σε κλίμακα περίπου 1:50.000 (θα δοθεί από το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ).

Σημειώνεται ότι για το σχεδιασμό των προγραμμάτων εποπτείας, ο Ανάδοχος θα πρέπει να εναρμονιστεί με τα κείμενα εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που αφορούν τον καθορισμό και περιγραφή των παραμέτρων οι οποίες περιλαμβάνονται στην αναφορά των Κρατών – Μελών της ΕΕ στο πλαίσιο του άρθρου 17 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και ιδιαίτερα με το κείμενο «Art 17 guidelines». Τα κείμενα παρατίθενται στην ιστοσελίδα: http://circa.europa.eu/Public/irc/env/monnat/library?!=/habitats_reporting/reporting_2007-2012&vm=detailed&sb=Title, «An expert group on reporting», η οποία ενημερώνεται διαρκώς.

7. ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Οι εργασίες που θα υλοποιηθούν περιγράφονται σε τέσσερες (4) διακριτές φάσεις, ως ακολούθως:

ΦΑΣΗ Α: ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

- Οριστικοποίηση του καταλόγου των ειδών που αποτελούν αντικείμενο της μελέτης

Ο Ανάδοχος θα οριστικοποιήσει τον κατάλογο των ειδών που αποτελούν αντικείμενο της μελέτης. Ενδεχομένως, και κατά την κρίση του Αναδόχου, είναι δυνατόν να ενταχθούν στο αντικείμενο της μελέτης είδη ερπετών που αξιολογούνται ως ιδιαίτερα σημαντικά για την Ελλάδα.

- Βιβλιογραφική συλλογή, καταγραφή και χωρική αποτύπωση κάθε είδους

Για κάθε είδος, ο Ανάδοχος θα συλλέξει, θα καταγράψει και θα αποτυπώσει χωρικά σε GIS και σε κατάλληλο χαρτογραφικό υπόβαθρο τις υπάρχουσες αναφορές εξάπλωσης -τουλάχιστον των τελευταίων 40 ετών- ανάλογα βέβαια με τη διαθεσιμότητα και την ακρίβεια των βιβλιογραφικών δεδομένων (σημειακά, γραμμικά ή επιφανειακά δεδομένα κατανομής).

Οι πηγές που θα χρησιμοποιηθούν θα πρέπει να είναι:

α) τεκμηριωμένης αξιοπιστίας, δηλ. πηγές οι οποίες είτε δημοσιεύονται μετά από επιστημονική κρίση είτε υπόκεινται στην κριτική της ευρύτερης επιστημονικής κοινότητας, όπως επιστημονικές εργασίες δημοσιευμένες σε έγκυρα διεθνή και εθνικά επιστημονικά περιοδικά, επιστημονικές ανακοινώσεις, οι οποίες έγιναν αποδεκτές κατόπιν αξιολόγησης σε διεθνή και ελληνικά συνέδρια, επιστημονικά βιβλία ανάλογου περιεχομένου,

β) πηγές οι οποίες δεν έχουν εκτεθεί στην κρίση της ευρύτερης επιστημονικής κοινότητας και για το λόγο αυτό απαιτείται περαιτέρω έλεγχος της αξιοπιστίας τους, όπως επίσημες εκθέσεις ερευνητικών ή άλλων έργων, περιβαλλοντικές μελέτες με γενικότερη ή ειδικότερη, αποκλειστική ή εν μέρει, αναφορά στους τύπους οικοτόπων (π.χ. Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες), επιστημονικώς τεκμηριωμένες εκθέσεις, μελέτες, ή εκδόσεις.

Γ) αδημοσίευτα δεδομένα ατόμων ή φορέων τεκμηριωμένης αξιοπιστίας, τα οποία περιέχονται σε προσωπικά αρχεία ειδικών με αποδεδειγμένη εμπειρία και αρχεία θεσμοθετημένων φορέων (π.χ. βάσεις δεδομένων ερευνητικών φορέων).

Οι πληροφορίες θα συγκεντρωθούν σε βάση δεδομένων, η οποία θα έχει πρόβλεψη για την αποτύπωση της παρουσίας κάθε είδους και τύπου οικοτόπου που έχει τεκμηριωθεί στη βιβλιογραφική ανασκόπηση (Έτος και εποχή ή ακριβής ημερομηνία, αριθμός κελιού πλέγματος ή συντεταγμένες, ονομασία περιοχής, ονοματεπώνυμο ερευνητή, φορέας έρευνας, αναφορά βιβλιογραφίας, δειγματοληπτικό μέσο, αξιολόγηση της δειγματοληψίας). Η βάση αυτή θα συνδέεται με γεωγραφική απεικόνιση της πληροφορίας σε GIS. Ο Ανάδοχος θα εντοπίσει τα σημαντικότερα κενά της βιβλιογραφίας.

- Κατάρτιση συνοπτικής αναφοράς υπάρχουσας γνώσης

Ο Ανάδοχος θα ετοιμάσει μια συνοπτική αναφορά για κάθε τύπο οικοτόπου και είδος που αποτελεί αντικείμενο παρακολούθησης και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησής του. Αυτή η συνοπτική αναφορά θα πρέπει να σχεδιαστεί έτσι ώστε να συνοψίζει την υπάρχουσα γνώση και ταυτόχρονα να υπηρετεί τις ελάχιστες απαιτήσεις που προκύπτουν από τις υποχρεώσεις και τους σκοπούς της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.

- Τεκμηρίωση και οργάνωση σχεδίου επιτόπιων επισκέψεων

Ο Ανάδοχος θα καταρτίσει το σχέδιο επιτόπιων επισκέψεων με σκοπό τη συμπλήρωση των πρωτοκόλλων αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης των ειδών. Ο σχεδιασμός και η μέθοδος δειγματοληψίας για τη συμπλήρωση των πρωτοκόλλων εποπτείας και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης θα είναι ίδιος εντός και εκτός περιοχών Natura 2000, εκτός εάν τεκμηριώνεται διαφορετικά από τον Ανάδοχο. Ο Ανάδοχος θα πρέπει να αιτιολογήσει την αποτελεσματικότητα του σχήματος εργασίας πεδίου, δηλαδή την οργάνωση των σταθμών

δειγματοληψίας, τις συχνότητες των δειγματοληψιών και τους τρόπους δειγματοληψίας για τα διαφορετικά στάδια ζωής των ειδών, με τρόπο που να διασφαλίζει τη μέγιστη χωρική κάλυψη, ικανοποιώντας ταυτόχρονα και τις εποχιακές ανάγκες μετακίνησης ή εύρεσης των ειδών. Ιδιαίτερη σημασία θα πρέπει να δοθεί και στο συγχρονισμό των εργασιών πεδίου. Για την εκτίμηση της παρουσίας των ειδών εντός των περιοχών Natura 2000 θα ληφθούν υπόψη η βάση δεδομένων του Δικτύου Natura 2000 αλλά και η συλλογή των βιβλιογραφικών αναφορών.

Για το σχέδιο επιτόπιων επισκέψεων ο Ανάδοχος θα χρησιμοποιήσει το χάρτη εξάπλωσης ή/και εν δυνάμει γεωγραφικής εξάπλωσης κάθε είδους από τις βιβλιογραφικές αναφορές που θα έχει συλλέξει και θα τοποθετήσει σε Σύστημα Γεωγραφικών Πληροφοριών, τις θέσεις των επιτόπιων επισκέψεων του και των σχετικών δειγματοληπτικών επιφανειών συμπλήρωσης των πρωτοκόλλων αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης. Για τον προσδιορισμό της δυνητικής ή της προβλεπόμενης εξάπλωσης των ειδών θα χρησιμοποιηθούν όλες οι πληροφορίες που θα συλλεγούν από τη βιβλιογραφική επισκόπηση, αλλά και τα αποτελέσματα της μελέτης της αναγνώρισης και περιγραφής των τύπων οικοτόπων σε περιοχές ενδιαφέροντος για τη διατήρηση της φύσης που εκπονήθηκε από το τ. ΥΠΕΧΩΔΕ με χρηματοδότηση από το Β'ΚΠΣ (1999-2001), ο χάρτης του Potential Natural Vegetation of Europe (Bohn et al. 2004), πιθανόν σχετικά μοντέλα πρόβλεψης με κλιματικές και εδαφικές παραμέτρους (ecological niche modeling), ορθοφωτοχάρτες, χάρτες γεωμορφολογικοί, χάρτες υδρογραφικού δικτύου κ.α., σε συνδυασμό με την κρίση των ειδικών.

Εκτός των περιοχών του Δικτύου Natura 2000 και εντός των περιοχών ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης Οροσειράς Ροδόπης θα καθοριστεί ένας ελάχιστος αριθμός επιτόπιων επισκέψεων και σχετικών δειγματοληψιών συμπλήρωσης πρωτοκόλλων αξιολόγησης. Συνιστάται ο αριθμός αυτός να μην ξεπερνά το 25% του συνόλου των επισκέψεων που θα πραγματοποιηθούν και του συνόλου των δειγματοληψιών και πρωτοκόλλων αξιολόγησης που θα συμπληρωθούν στο εσωτερικό του δικτύου Natura 2000, εκτός και τεκμηριωθεί διαφορετικά από τον Ανάδοχο.

- Καθορισμός της έντασης και του προτύπου κατανομής των δειγματοληψιών και καθορισμός του πλέγματος αναφοράς

Ο Ανάδοχος θα καθορίσει: α) την ένταση της δειγματοληπτικής προσπάθειας, β) το πρότυπο κατανομής των δειγματοληψιών εντός κάθε περιοχής μελέτης γ) το πλέγμα (grid) αναφοράς ανά είδος, που θα είναι υποχρεωτικά το ευρωπαϊκό πλέγμα 10 x 10km. Όπου είναι εφικτό ή αναγκαίο το πλέγμα θα είναι αναλυτικότερο με πιο λεπτομερή χωρική πληροφορία (5 x 5km ή 2 x 2km ή 1 x 1km). Τα κριτήρια καθορισμού της έντασης δειγματοληψίας και του τρόπου κατανομής των δειγματοληψιών που θα χρησιμοποιηθούν και για τον καθορισμό του κατάλληλου πλέγματος αναφοράς για τα είδη είναι τα ακόλουθα: α) κριτήρια αφθονίας (σπάνιο, σποραδικό, μέση αφθονία, άφθονο, πολύ κοινό ή και ομαδοποιήσεις τους) και β) κριτήρια ευθύνης διατήρησης για κάθε είδος. Η ευθύνη διατήρησης εξαρτάται από παραμέτρους όπως ο χαρακτηρισμός του είδους ως προτεραιότητας από την Οδηγία των οικοτόπων, ο ενδημισμός του είδους, ο βαθμός τρωτότητας-ευαισθησίας του είδους κ.α.

- Οργάνωση μεθόδου δειγματοληψίας

Ο Ανάδοχος θα πρέπει να εφαρμόσει τη βέλτιστη μέθοδο δειγματοληψίας την οποία και θα τεκμηριώσουν. Οι μέθοδοι και οι τεχνικές δειγματοληψίας και οι μέθοδοι καταγραφής των ενδiciaτημάτων θα πρέπει να αιτιολογηθούν και να υποστηρίζονται από σχετικά διεθνή ή εθνικά πρότυπα ή από τη διεθνή επιστημονική βιβλιογραφία. Η μέθοδος δειγματοληψίας θα λαμβάνει υπ' όψη τις ιδιαίτερες οικολογικές προτιμήσεις και το βιολογικό κύκλο του κάθε είδους, καθώς και την εποχή δραστηριότητάς του, ώστε να μεγιστοποιηθεί η πιθανότητα δειγματοληψίας του στο πεδίο.

- Καθορισμός πρωτοκόλλων για την εργασία στο πεδίο

Ο Ανάδοχος θα καθορίσει τα πρωτόκολλα εργασιών πεδίου για την αξιολόγηση ή την επαναξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών. Στα πρωτόκολλα συλλογής δεδομένων θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται και η καταγραφή των κατάλληλων κατά περίπτωση περιβαλλοντικών παραμέτρων για κάθε είδος, όπως και οι ανθρωπογενείς πιέσεις κατά περίπτωση. Οι παράμετροι που θα ενσωματωθούν στα πρωτόκολλα, θα πρέπει να οδηγούν στη συμπλήρωση με επάρκεια των παραμέτρων του Εντύπου Αναφοράς εποπτείας και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης ειδών για την Έκθεση του άρθρου 17 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.

- Προγραμματισμός ετήσιων επισκέψεων

Ο Ανάδοχος θα προτείνει πρόγραμμα ετήσιων επισκέψεων για τα τρία στάδια εργασιών πεδίου, το οποίο και θα τεκμηριώσει. Κατά τη φάση Β' συνιστάται να γίνουν επισκέψεις με τρόπο ώστε να μπορεί να συμπληρωθούν οι φόρμες και να εξαχθούν συμπεράσματα για την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης όλων των ειδών στην περιοχή μελέτης και να μπορούν να προταθούν ικανοποιητικές τιμές αναφοράς και στόχοι διατήρησης για όλες τις περιοχές μελέτης.

Κάποιες τοποθεσίες δειγματοληψίας της φάσης Β μπορεί να αποδειχθούν ακατάλληλες, οπότε και να αλλαχθούν κατά τα επόμενα χρόνια.

- Κατάρτιση προσχεδίου ανάλυσης των δεδομένων πεδίου όπως προγραμματίστηκαν να συλλεγούν με βάση το σχέδιο δειγματοληψίας

Ο Ανάδοχος θα καταρτίσει προσχέδιο ανάλυσης των δεδομένων πεδίου, όπως προγραμματίστηκαν να συλλεγούν με βάση την κατάρτιση του σχεδίου δειγματοληψίας. Σε σύντομη αναφορά ο ανάδοχος θα πρέπει να αναφέρει την αναμενόμενη ποιότητα των δεδομένων και να παρουσιάσει τον τρόπο που θα εκτιμήσουν για τα είδη: το (α) το εύρος εξάπλωσής των ειδών (range), (β) το μέγεθος του πληθυσμού (population size), (γ) το είδος και την έκταση των ενδiciaτημάτων του (habitat area), (δ) τις επιδράσεις - πιέσεις - απειλές (προοπτικές διατήρησης). Τέλος θα πρέπει να παρουσιάσει τον τρόπο που θα είναι σε θέση να εκτιμήσει την τάση των ως άνω, με βάση δεδομένα παρελθόντων ετών ή/ και μελλοντικά δεδομένα που θα προκύψουν από τη συνέχιση του προγράμματος παρακολούθησης. Ο Ανάδοχος θα προσδιορίσει και θα τεκμηριώσει ποια από τα στοιχεία που θα καταθέσει θα πρέπει πιθανόν να θεωρούνται απόρρητα και θα προτείνει τρόπους χειρισμού των απόρρητων αυτών δεδομένων.

- Κατάρτιση προγράμματος εκπαίδευσης του προσωπικού του ΦΔ

Ο Ανάδοχος θα καταρτίσει το πρόγραμμα εκπαίδευσης του προσωπικού του ΦΔ στο πλαίσιο υλοποίησης όλων των φάσεων όπως αυτές περιγράφονται στο παρόν κείμενο των προδιαγραφών. Το πρόγραμμα εκπαίδευσης θα γίνει με τέτοιο τρόπο, ώστε στο τέλος του συνολικού προγράμματος παρακολούθησης το προσωπικό του ΦΔ θα

είναι σε θέση να εκτελεί με δικά του μέσα την μελλοντική παρακολούθηση τα πρωτόκολλα των οποίων θα παραδώσει ο ανάδοχος.

Τα παραδοτέα της φάσης θα δημοσιοποιηθούν στο κοινό (διαβούλευση μέσω internet – ημερίδα ανακοίνωσης).

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ ΤΗΣ ΦΑΣΗΣ Α'

Ως παραδοτέα ορίζονται τα ακόλουθα, τα οποία θα παραχθούν σύμφωνα με το ανωτέρω αναφερόμενο σκεπτικό και η μορφή τους (ηλεκτρονική ή/και έντυπη) φαίνεται στον Πίνακα 5:

1. Κατάλογος των ειδών για τα οποία θα πραγματοποιηθούν εργασίες πεδίου με σχετική εισηγητική έκθεση.
2. Έκθεση και βάση δεδομένων με τις βιβλιογραφικές αναφορές που θα συλλεγούν. Η βάση δεδομένων θα δίνει πληροφορίες για τις καταχωρισμένες θέσεις εμφάνισης κάθε είδους και θα συνδέεται με γεωγραφική απεικόνιση.
3. Πρόταση καθορισμού πλέγματος (grid) αναφοράς για κάθε είδος και τύπο οικοτόπου, επιπρόσθετα στην υποχρεωτική χωρική αποτύπωση της κατανομής κάθε είδους σε πλέγμα αναφοράς 10 x 10 km, βασισμένη σε σχετική τεκμηριωμένη έκθεση-εισήγηση. Επίσης, απόφαση μη αναγκαιότητας δειγματοληψίας σε μικρότερο πλέγμα αναφοράς (από το πλέγμα 10 X 10 km) θα πρέπει να τεκμηριώνεται.
4. Γεωγραφική αποτύπωση σε Σύστημα Γεωγραφικών Πληροφοριών (διανυσματικής μορφής χρησιμοποιώντας σημεία, γραμμές ή πολύγωνα ανάλογα με τη μορφή των πρωτογενών δεδομένων) της δυναμικής εξάπλωσης κάθε είδους σε κατάλληλο υπόβαθρο, βασισμένη σε σχετική τεκμηριωμένη έκθεση-εισήγηση. Η έκθεση αυτή θα αφορά κάθε είδος που αποτελεί αντικείμενο παρακολούθησης και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησής του στην παρούσα μελέτη και θα πρέπει να σχεδιαστεί έτσι ώστε να συνοψίζει την υπάρχουσα γνώση και ταυτόχρονα να υπηρετεί τις ελάχιστες απαιτήσεις που προκύπτουν από τις υποχρεώσεις και τους σκοπούς της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ.
5. Τεκμηριωμένη επιστημονικά πρόταση προγραμματισμού εργασιών πεδίου (αριθμού και θέσεων επισκέψεων πεδίου συνολικά και ανά έτος εργασιών πεδίου). Η πρόταση θα περιλαμβάνει:
  - Τον τύπο των πρωτογενών δεδομένων που θα συλλεγούν από τις επιτόπιες δειγματοληψίες (παρουσία/ απουσία, σχετική αφθονία, πυκνότητα, φυσικοχημικές παραμέτρους κλπ)
  - Τον αριθμό και τη χωροθέτηση των θέσεων δειγματοληψίας σε κατάλληλο υπόβαθρο
  - Τη μεθοδολογία διερεύνησης των μη γνωστών εμφανίσεων καθενός από τα υπό μελέτη είδη
  - Την εποχή και μέθοδο της δειγματοληψίας
  - Την επαναληψιμότητα της δειγματοληψίας
6. Τα πρωτόκολλα δειγματοληψίας, εργασιών πεδίου και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης των ειδών που θα εφαρμοστούν κατά τις επισκέψεις στο πεδίο.
7. Προσχέδιο ανάλυσης των δεδομένων πεδίου όπως προγραμματίστηκαν να συλλεγούν με βάση το σχέδιο δειγματοληψίας, προκειμένου να γίνει αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών.

8. Σχέδιο προγράμματος κατάρτισης προγράμματος εκπαίδευσης του προσωπικού του ΦΔ.

Όλα τα παραδοτέα υποβάλλονται στον φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου σε 4 αντίτυπα σε ηλεκτρονική μορφή. Μετά την έγκρισή τους, υποβάλλονται εκ νέου σε ηλεκτρονική ή/και σε έντυπη μορφή (ανάλογα με τα όσα ορίζονται στον Πίνακα 5), σε 10 και 3 αντίτυπα, αντίστοιχα.

ΦΑΣΗ Β: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΤΙΜΩΝ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΩΝ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ

- Συνέχιση της βιβλιογραφικής συλλογής

Ο Ανάδοχος θα συνεχίσει τη συλλογή, καταγραφή και χωρική αποτύπωση των υπαρχουσών αναφορών εξάπλωσης -τουλάχιστον των τελευταίων 40 ετών- για κάθε είδος, ανάλογα με τη διαθεσιμότητα και την ακρίβεια των βιβλιογραφικών δεδομένων (σημειακά, γραμμικά ή επιφανειακά δεδομένα κατανομής).

- Συλλογή πληροφοριών πεδίου

Ο Ανάδοχος θα συλλέξει στο πεδίο τις πληροφορίες που έχουν καθοριστεί σύμφωνα με τον προγραμματισμό της φάσης Α.

- Καταχώριση στοιχείων σε βάση δεδομένων

Ο Ανάδοχος θα καταχωρίσει σε βάση δεδομένων που θα του δοθεί από τον φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου (σε συνεργασία με το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ) και τον Ανάδοχο της μελέτης «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων» όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται για την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης κάθε είδους. Η βάση δεδομένων θα περιέχει όλα τα στοιχεία εκείνα που θα οδηγούν στη χαρτογραφική αποτύπωση που ζητείται σε GIS.

- Αξιολόγηση δεδομένων και εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης κάθε είδους

Ο Ανάδοχος θα αξιολογήσει την κατάσταση διατήρησης κάθε είδους με βάση τις παραμέτρους (α) εύρος εξάπλωσης (range), (β) μέγεθος του πληθυσμού (population size), (γ) έκταση των ενδιαιτημάτων του (habitat area), (δ) επιδράσεις - πιέσεις - απειλές (προοπτικές διατήρησης). Η αξιολόγηση θα γίνει α) στα κελιά του πλέγματος (grid cell) όπου θα γίνει δειγματοληψία και στα κελιά όπου με βάση βιβλιογραφική τεκμηρίωση και την κρίση ειδικών είναι δυνατή η αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης, β) σε κάθε περιοχή Natura 2000 που θα μελετηθεί, γ) συνολικά στην περιοχή ευθύνης κάθε Φορέα Διαχείρισης. Η αναγωγή της αξιολόγησης από το επίπεδο του κελιού του πλέγματος αναφοράς (grid) στο επίπεδο του ΤΚΣ (εφόσον ο ΤΚΣ καλύπτει κελιά περισσότερα του ενός), θα γίνει με μαθηματική προσέγγιση που θα δοθεί από τον φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου (σε συνεργασία με το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ) και τον Ανάδοχο της μελέτης «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων», η οποία θα βασίζεται στην προσέγγιση που ακολουθήθηκε για τη σύνθεση της Ευρωπαϊκής έκθεσης αναφοράς της περιόδου 2000-2006.

- Χαρτογραφική αποτύπωση της εξάπλωσης κάθε είδους

Ο Ανάδοχος θα αποτυπώσει χωρικά την εξάπλωση κάθε είδους και τύπου οικοτόπου σε κατάλληλο υπόβαθρο. Η αποτύπωση θα γίνει αρχικά με πολύγωνα γραμμές ή σημεία σε μικρή κλίμακα (π.χ. 1:250.000 ή 1:100.000). Στη συνέχεια θα εφαρμοστεί πάνω στα όρια πλέγμα αναφοράς α) 10 x 10 km και β) αναλυτικότερο πλέγμα αναφοράς σύμφωνα με τον προγραμματισμό της φάσης Α και θα γίνει χαρτογραφική αποτύπωση της εξάπλωσης των ειδών και τύπων οικοτόπων στα προαναφερόμενα πλέγματα. Στην περίπτωση που απαιτείται αποτύπωση σε αναλυτικότερο πλέγμα, η κλίμακα χαρτογράφησης θα προσαρμόζεται αναλόγως. Συγκεκριμένα σε πλέγμα 5 x 5 η κλίμακα θα είναι τουλάχιστον 1:50.000 και σε μικρότερο πλέγμα τουλάχιστον 1:25.000.

Για είδη σπάνια, ενδημικά ή προτεραιότητας θα γίνει επιπλέον αποτύπωση με χρωματική διαβάθμιση και σχετικό επεξηγηματικό υπόμνημα. Η χρωματική διαβάθμιση στο εσωτερικό του κελιού του πλέγματος αναφοράς θα σχετίζεται με:

α) ποσοτική αξιολόγηση με βάση το μέγεθος του πληθυσμού του είδους στο εσωτερικό του κελιού του ορισμένου πλέγματος αναφοράς

β) ποιοτική αξιολόγηση κατάστασης διατήρησης του είδους στο εσωτερικό του κελιού του ορισμένου πλέγματος αναφοράς με βάση τις 4 κλάσεις που περιλαμβάνονται στη φόρμα της έκθεσης εφαρμογής της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ (Α = ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης, Β = ανεπαρκής κατάσταση διατήρησης, Γ = κακή κατάσταση διατήρησης, Δ = άγνωστη κατάσταση διατήρησης).

Στην περίπτωση που δεν μπορεί να αποτυπωθεί η πληθυσμιακή πυκνότητα με χρωματική διαβάθμιση, ο Ανάδοχος, εφόσον είναι εφικτό, μπορεί να αποτυπώσει με χρωματική διαβάθμιση την έκταση της ύπαρξης κατάλληλου ενδιαιτήματος εντός του πλέγματος αναφοράς, με σχετικό επεξηγηματικό υπόμνημα.

Επίσης ο Ανάδοχος θα αποτυπώσει χωρικά σε διανυσματική μορφή και σε πλέγμα 10 X10 km το εύρος εξάπλωσης (range) κάθε είδους.

Επίσης ο Ανάδοχος θα αποτυπώσει χωρικά σε διανυσματική μορφή και σε πλέγμα 10 X10 km το εύρος εξάπλωσης κάθε τύπου οικοτόπου.

- Αποτύπωση και αξιολόγηση διαφορών

Ο Ανάδοχος θα περιγράψει και θα αξιολογήσει τις διαφορές σε σχέση με την προηγούμενη έκθεση εφαρμογής της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ την περίοδο 2000 – 2006).

- Καθορισμός Ικανοποιητικών Τιμών Αναφοράς (Favorable Reference Values)

Ο Ανάδοχος θα προτείνει Ικανοποιητικές Τιμές Αναφοράς (εύρους εξάπλωσης - range και έκτασης - area) για κάθε είδος. Οι τιμές θα αναφέρονται σε κάθε ΤΚΣ ή ομάδα ΤΚΣ που απαντάται το είδος.

- Καθορισμός Στόχων Διατήρησης (Conservation objectives)

Ο Ανάδοχος θα προτείνει Στόχους Διατήρησης για κάθε είδος του Παραρτήματος II της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Οι στόχοι θα αφορούν κάθε ΤΚΣ ή ομάδα ΤΚΣ που απαντάται το είδος που η παρουσία του αξιολογείται ως σημαντική.

Για την κατάρτιση της πρότασης Ικανοποιητικών Τιμών Αναφοράς και στόχων Διατήρησης, ο Ανάδοχος θα βρίσκεται σε συνεχή συνεργασία με τον Ανάδοχο της μελέτης «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων

Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων» και το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ.

Τα παραδοτέα της φάσης θα δημοσιοποιηθούν στο κοινό (διαβούλευση μέσω internet – ημερίδα ανακοίνωσης).

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ ΤΗΣ ΦΑΣΗΣ Β'

Ως παραδοτέα ορίζονται τα ακόλουθα, τα οποία θα παραχθούν σύμφωνα με το ανωτέρω αναφερόμενο σκεπτικό και η μορφή τους (ηλεκτρονική ή/και έντυπη) φαίνεται στον Πίνακα 5:

1. Συμπληρωμένη έκθεση και βάση δεδομένων με τις βιβλιογραφικές αναφορές που θα συλλεγούν. Η βάση δεδομένων θα δίνει πληροφορίες για τις καταχωρισμένες θέσεις εμφάνισης κάθε είδους και θα συνδέεται με γεωγραφική απεικόνιση σε GIS.
2. Τα συμπληρωμένα πρωτόκολλα παρακολούθησης για κάθε είδος και για κάθε θέση επιτόπιου ελέγχου αποτυπωμένα σε βάση δεδομένων και αρχεία GIS.
3. Τα συμπληρωμένα έντυπα αναφοράς της έκθεσης της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για κάθε είδος για κάθε ΤΚΣ που θα μελετηθεί και, για κάθε κελί αναφοράς που θα γίνουν δειγματοληψίες ή που είναι δυνατή η συμπλήρωσή τους με βάση τις βιβλιογραφικές αναφορές.
4. Αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης κάθε είδους: α) στα κελιά του πλέγματος (grid cell) όπου θα γίνει δειγματοληψία και στα κελιά όπου με βάση βιβλιογραφική τεκμηρίωση και την κρίση ειδικών είναι δυνατή η αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης και β) σε κάθε περιοχή Natura 2000 που θα μελετηθεί γ) στην περιοχή εξάπλωσης του κάθε Φορέα Διαχείρισης.
5. Χάρτες υφιστάμενης κατανομής και εύρους εξάπλωσης για κάθε είδος σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην περιγραφή της Φάσης Β'.
6. Πρόταση Ικανοποιητικών Τιμών Αναφοράς (Favorable Reference Values) για κάθε είδος για κάθε ΤΚΣ ή ομάδα ΤΚΣ.
7. Πρόταση Στόχων Διατήρησης (Conservation Objectives) για κάθε είδος του Παραρτήματος II για κάθε ΤΚΣ ή ομάδα ΤΚΣ.
8. Συμπληρωμένο-επικαιροποιημένο πρόγραμμα εργασιών πεδίου της φάσης Γ' με βάση τα προς επίλυση προβλήματα που εντοπίστηκαν κατά το πρώτο έτος συλλογής δεδομένων πεδίου.
9. Έκθεση πεπραγμένων της φάσης Β', όπου θα αναγράφονται όλα τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν και ο τρόπος με τον οποίο επιλύθηκαν.

Όλα τα παραδοτέα υποβάλλονται στον φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου σε 4 αντίτυπα σε ηλεκτρονική μορφή. Μετά την έγκρισή τους, υποβάλλονται εκ νέου σε ηλεκτρονική ή/και σε έντυπη μορφή (ανάλογα με τα όσα ορίζονται στον Πίνακα 5), σε 10 και 3 αντίτυπα, αντίστοιχα.

ΦΑΣΗ Γ: ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΕΔΙΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΒΑΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ NATURA 2000

- Συνέχιση της βιβλιογραφικής συλλογής

Για κάθε είδος οι Ανάδοχοι θα συνεχίσουν τη συλλογή, καταγραφή και χωρική αποτύπωση των υπαρχουσών αναφορών εξάπλωσής τους -τουλάχιστον των τελευταίων 40 ετών- ανάλογα με τη διαθεσιμότητα και την ακρίβεια των βιβλιογραφικών δεδομένων (σημειακά, γραμμικά ή επιφανειακά δεδομένα κατανομής).

- Συλλογή πληροφοριών πεδίου

Ο Ανάδοχος θα συλλέξει στο πεδίο τις πληροφορίες που έχουν καθοριστεί στον προγραμματισμό της φάσης Α' και την επικαιροποιημένη του μορφή, όπως εγκρίθηκε στη φάση Β'.

- Καταχώριση στοιχείων σε βάση δεδομένων

Ο Ανάδοχος θα καταχωρίσει στη βάση δεδομένων που θα του δοθεί από τον φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου (σε συνεργασία με το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ) και τον Ανάδοχο της μελέτης «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων», όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται για την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης κάθε είδους.

- Πρόταση τροποποίησης της βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000

Ο Ανάδοχος, με βάση τα δεδομένα των δύο ετών δειγματοληψιών θα συντάξει πρόταση τροποποίησης της βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000 (Τυποποιημένο Δελτίο Δεδομένων - Standard Data Form) για κάθε πεδίο που άπτεται του αντικείμενου της μελέτης του. Η επικαιροποίηση της βάσης του Natura 2000 θα γίνει στην επικαιροποιημένη από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μορφή των εντύπων κατά τη φάση Γ' της μελέτης. Κατά την τροποποίηση της βάσης δεδομένων του Natura 2000 θα ληφθούν υπόψη οι εργασίες πεδίου του Αναδόχου αλλά και οι βιβλιογραφικές αναφορές κατόπιν τεκμηρίωσης και αξιολόγησης της σημασίας τους. Για όλες τις προτεινόμενες αλλαγές θα υπάρχει τεκμηρίωση της πρότασής του.

- Αξιολόγηση δεδομένων – Πρόταση ένταξης νέων περιοχών στο Δίκτυο Natura 2000

Ο Ανάδοχος θα αναλύσει τα δεδομένα που έχει συλλέξει ώστε να αξιολογήσει την πληρότητα-επάρκεια του Εθνικού Δικτύου Natura 2000 για τη διατήρηση του εξεταζόμενου κάθε φορά είδους, σε συνεννόηση με τη Διευθύνουσα Υπηρεσία και σύμφωνα με τα σχετικά κριτήρια της ΕΕ. Ο Ανάδοχος θα συντάξει, όπου και εάν απαιτείται, σε συνεννόηση με το φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου, πρόταση ένταξης νέων περιοχών στο Δίκτυο Natura 2000 σύμφωνα με τα σχετικά κριτήρια και υφιστάμενες αξιολογήσεις της ΕΕ. Η πρόταση θα αφορά συμπληρωμένα Τυποποιημένα Δελτία και χάρτες. Η χαρτογραφική αποτύπωση των προτάσεων θα γίνει σε κλίμακα τουλάχιστον 1:50.000. Σημειώνεται ότι προτάσεις για ένταξη νέων περιοχών πρέπει να βασίζονται σε στοιχεία που έχουν χαρακτηριστεί ως «τεκμηριωμένης αξιοπιστίας».

Τα παραδοτέα της φάσης θα δημοσιοποιηθούν στο κοινό (διαβούλευση μέσω internet – ημερίδα ανακοίνωσης).

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ ΤΗΣ ΦΑΣΗΣ Γ'

Ως παραδοτέα ορίζονται τα ακόλουθα, τα οποία θα παραχθούν σύμφωνα με το ανωτέρω αναφερόμενο σκεπτικό και η μορφή τους (ηλεκτρονική ή έντυπη) φαίνεται στον Πίνακα 5:

1. Συμπληρωμένη έκθεση και βάση δεδομένων με τις βιβλιογραφικές αναφορές που θα συλλεγούν. Η βάση δεδομένων θα δίνει πληροφορίες για τις καταχωρισμένες θέσεις εμφάνισης κάθε είδους και θα συνδέεται με γεωγραφική απεικόνιση.
2. Τα συμπληρωμένα πρωτόκολλα εργασιών πεδίου και παρακολούθησης για κάθε είδος και για κάθε θέση επιτόπιου ελέγχου σε ηλεκτρονική μορφή αποτυπωμένα στη βάση δεδομένων.
3. Τα συμπληρωμένα έντυπα αναφοράς της έκθεσης της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για κάθε είδος, για κάθε περιοχή εξέτασης συνολικά, για κάθε ΤΚΣ και, όπου είναι εφικτό, για κάθε κελί αναφοράς.
4. Συμπληρωμένο – επικαιροποιημένο πρόγραμμα εργασιών πεδίου της Φάσης Δ, με βάση την εμπειρία και τα προς επίλυση προβλήματα που παρουσιάστηκαν κατά το πρώτο έτος συλλογής δεδομένων πεδίου.
5. Επικαιροποιημένη έκδοση της περιγραφικής βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000 σε Access 2010.
6. Αναλυτική έκθεση καταγραφής των αλλαγών για κάθε πεδίο της βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000.
7. Έκθεση με ανάλυση των δεδομένων που έχουν συλλεγεί και με αξιολόγηση της πληρότητας-επάρκειας του Εθνικού Δικτύου Natura 2000 για τη διατήρηση του εξεταζόμενου κάθε φορά είδους και πρόταση πιθανών νέων εκτάσεων ή περιοχών Natura 2000 συνοδευόμενη από χάρτες αναλογικούς και ψηφιακούς, συμπληρωμένα Τυποποιημένα Δελτία Δεδομένων και νέα έκδοση της επικαιροποιημένης περιγραφικής (Access 2010) και χωρικής βάσης δεδομένων με τα στοιχεία των νέων προτεινόμενων περιοχών. Η χωρική βάση δεδομένων θα είναι σε GIS και η ανάλυσή της σε κλίμακα 1:50.000 ή και αναλυτικότερη.
8. Έκθεση πεπραγμένων της φάσης Γ', όπου θα αναγράφονται όλα τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν και ο τρόπος με τον οποίο επιλύθηκαν.

Όλα τα παραδοτέα υποβάλλονται στον φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου σε 4 αντίτυπα σε ηλεκτρονική μορφή. Μετά την έγκρισή τους υποβάλλονται εκ νέου σε ηλεκτρονική ή/και σε έντυπη μορφή (ανάλογα με τα όσα ορίζονται στον Πίνακα 5), σε 10 και 3 αντίτυπα, αντίστοιχα.

ΦΑΣΗ Δ: ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ - ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

- Συνέχιση και ολοκλήρωση της βιβλιογραφικής συλλογής

Ο Ανάδοχος θα συνεχίσει τη συλλογή, καταγραφή και χωρική αποτύπωση των υπαρχουσών αναφορών εξάπλωσης -τουλάχιστον των τελευταίων 40 ετών- για κάθε είδος, ανάλογα με τη διαθεσιμότητα και την ακρίβεια των βιβλιογραφικών δεδομένων (σημειακά, γραμμικά ή επιφανειακά δεδομένα κατανομής).

- Συλλογή δεδομένων πεδίου

Ο Ανάδοχος θα συλλέξει στο πεδίο τις πληροφορίες που έχουν καθοριστεί στον προγραμματισμό της φάσης Α', και την επικαιροποιημένη του μορφή, όπως εγκρίθηκε στη φάση Γ'.

- Καταχώριση στοιχείων σε βάση δεδομένων

Ο Ανάδοχος θα καταχωρίσει σε βάση δεδομένων που θα τους δοθεί από τον φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου (σε συνεργασία με το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ) και τον Ανάδοχο της μελέτης «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων», όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται για την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης κάθε είδους.

- Χαρτογραφική αποτύπωση της εξάπλωσης κάθε είδους και τύπου οικοτόπου

Ο Ανάδοχος θα αποτυπώσει χωρικά την εξάπλωση κάθε είδους και τύπου οικοτόπου σε κατάλληλο υπόβαθρο. Η αποτύπωση θα γίνει αρχικά με πολύγωνα γραμμές ή σημεία σε μικρή κλίμακα (π.χ. 1:250.000 ή 1:100.000). Στη συνέχεια θα εφαρμοστεί πάνω στα όρια πλέγμα αναφοράς α) 10 χ 10 km και β) αναλυτικότερο πλέγμα αναφοράς σύμφωνα με τον προγραμματισμό της φάσης Α και θα γίνει χαρτογραφική αποτύπωση της εξάπλωσης των ειδών και τύπων οικοτόπων στα προαναφερόμενα πλέγματα. Στην περίπτωση που απαιτείται αποτύπωση σε αναλυτικότερο πλέγμα, η κλίμακα χαρτογράφησης θα προσαρμόζεται αναλόγως. Συγκεκριμένα σε πλέγμα 5 χ 5 η κλίμακα θα είναι τουλάχιστον 1:50.000 και σε μικρότερο πλέγμα τουλάχιστον 1:25.000.

Για είδη σπάνια, ενδημικά ή προτεραιότητας θα γίνει επιπλέον αποτύπωση με χρωματική διαβάθμιση και σχετικό επεξηγηματικό υπόμνημα. Η χρωματική διαβάθμιση στο εσωτερικό του κελιού του πλέγματος αναφοράς θα σχετίζεται με:

α) ποσοτική αξιολόγηση με βάση το μέγεθος του πληθυσμού του είδους στο εσωτερικό του κελιού του ορισμένου πλέγματος αναφοράς.

β) ποιοτική αξιολόγηση κατάστασης διατήρησης του είδους στο εσωτερικό του κελιού του ορισμένου πλέγματος αναφοράς με βάση τις 4 κλάσεις που περιλαμβάνονται στη φόρμα της έκθεσης εφαρμογής της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ (Α = ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης, Β = ανεπαρκής κατάσταση διατήρησης, Γ = κακή κατάσταση διατήρησης, Δ = άγνωστη κατάσταση διατήρησης).

Στην περίπτωση που δεν μπορεί να αποτυπωθεί η πληθυσμιακή πυκνότητα με χρωματική διαβάθμιση, ο Ανάδοχος, εφόσον είναι εφικτό, μπορεί να αποτυπώσει με χρωματική διαβάθμιση την έκταση της ύπαρξης κατάλληλου ενδιαιτήματος εντός του πλέγματος αναφοράς, με σχετικό επεξηγηματικό υπόμνημα.

Επίσης, ο Ανάδοχος θα αποτυπώσει χωρικά σε διανυσματική μορφή και σε πλέγμα 10 Χ 10 km το εύρος εξάπλωσης (range) κάθε είδους.

Τέλος ο Ανάδοχος θα προσδιορίσει και θα τεκμηριώσει τις διαφορές σε σχέση με τα αποτελέσματα της φάσης Β'.

- Αξιολόγηση δεδομένων και εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης κάθε είδους

Ο Ανάδοχος θα αξιολογήσει την κατάσταση διατήρησης κάθε είδους: α) στα κελιά του πλέγματος (grid cell) όπου θα γίνει δειγματοληψία και στα κελιά όπου με βάση βιβλιογραφική τεκμηρίωση και την κρίση ειδικών είναι δυνατή η αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης, β) σε κάθε περιοχή Natura 2000 που θα μελετηθεί και γ) στην περιοχή ευθύνης κάθε Φορέα Διαχείρισης. Η αναγωγή από το επίπεδο του κελιού (grid) στο επίπεδο του ΤΚΣ (εφόσον ο ΤΚΣ καλύπτει κελιά περισσότερα του ενός) θα γίνει με μαθηματική προσέγγιση που θα δοθεί από το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ και τον Ανάδοχο της μελέτης «Οριζόντιος τεχνικός και

επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων», η οποία θα βασίζεται στην προσέγγιση που ακολουθήθηκε για την σύνθεση της Ευρωπαϊκής έκθεσης αναφοράς της περιόδου 2000-2006.

- Αποτύπωση και αξιολόγηση διαφορών

Οι Ανάδοχοι θα αποτυπώσουν και θα αξιολογήσουν τις διαφορές σε σχέση με την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης της φάσης Β'.

- Πρόταση για τα πρωτόκολλα και τη διαδικασία μελλοντικής συστηματικής παρακολούθησης

Ο Ανάδοχος θα συντάξει πρόταση για τα πρωτόκολλα και τη διαδικασία μελλοντικής συστηματικής παρακολούθησης της κατάστασης διατήρησης των ειδών στην περιοχή μελέτης του. Η πρόταση θα περιλαμβάνει αναλυτική ανάπτυξη των επιμέρους στόχων της παρακολούθησης, τους επιμέρους τύπους παρακολούθησης και επισκοπήσεων, τη διαχείριση δεδομένων, την εξασφάλιση ποιότητας των δεδομένων, τις απαραίτητες αναλύσεις δεδομένων. Θα περιλαμβάνει επίσης τη διάκριση σε επιμέρους δίκτυα παρακολούθησης ανάλογα με τους στόχους, π.χ. Γενική επόπτευση της κατάστασης των ειδών και τύπων οικοτόπων, ειδική παρακολούθηση για είδη σε κρίσιμη κατάσταση, παρακολούθηση επίτευξης στόχων μέτρων αποκατάστασης και προστασίας καθώς και κοστολόγηση του δικτύου παρακολούθησης στο μέλλον. Επίσης, θα πρέπει να προβλέπεται η επανάληψη της μεθοδολογίας ανά περιοχή μελέτης κατά τις ίδιες ημερομηνίες, ώστε η συγκρισιμότητα των αποτελεσμάτων να είναι εφικτή και να είναι δυνατή η εκτίμηση των τάσεων (ενδεχομένως και με εφαρμογή μαθηματικών μοντέλων).

Τα παραδοτέα της φάσης θα δημοσιοποιηθούν στο κοινό (διαβούλευση μέσω internet – ημερίδα ανακοίνωσης).

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ ΤΗΣ ΦΑΣΗΣ Δ'

Ως παραδοτέα ορίζονται τα ακόλουθα, τα οποία θα παραχθούν σύμφωνα με το ανωτέρω αναφερόμενο σκεπτικό:

1. Συμπληρωμένη τελική έκθεση και βάση δεδομένων με τις βιβλιογραφικές αναφορές που θα συλλεγούν. Η βάση δεδομένων θα δίνει πληροφορίες για τις καταχωρισμένες θέσεις εμφάνισης κάθε είδους και θα συνδέεται με γεωγραφική απεικόνιση.
2. Τα συμπληρωμένα πρωτόκολλα παρακολούθησης για κάθε είδος και τύπο οικοτόπου και για κάθε θέση επιτόπιου ελέγχου σε ηλεκτρονική μορφή, αποτυπωμένα στη βάση δεδομένων.
3. Τα συμπληρωμένα έντυπα αναφοράς της έκθεσης της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για κάθε είδος για κάθε ΤΚΣ που θα μελετηθεί και για κάθε κελί αναφοράς που θα γίνουν δειγματοληψίες ή που είναι δυνατή η συμπλήρωσή τους με βάση τις βιβλιογραφικές αναφορές.
4. Αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης κάθε είδους: α) στα κελιά του πλέγματος (grid cell) όπου θα γίνει δειγματοληψία και στα κελιά όπου με βάση βιβλιογραφική τεκμηρίωση και την κρίση ειδικών είναι δυνατή η αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης, β) σε κάθε περιοχή Natura 2000 που θα μελετηθεί και γ) στην περιοχή ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης.
5. Χάρτες κατανομής όσο και εύρους εξάπλωσης για κάθε είδος σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην περιγραφή της Φάσης Δ.

6. Έκθεση αποτύπωσης των διαφορών σε σχέση με την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης κάθε είδους.
7. Επικαιροποιημένη έκδοση της περιγραφικής βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000 σε Access 2010, εφόσον απαιτείται από τα παραδοτέα της φάσης Γ, σε ότι αφορά την έκταση των τύπων οικοτόπων.
8. Εισήγηση για τη διαδικασία μελλοντικής συστηματικής παρακολούθησης της κατάστασης διατήρησης των ειδών.
9. Συνολική έκθεση πεπραγμένων της μελέτης, όπου θα αναγράφονται όλα τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν και ο τρόπος με τον οποίο επιλύθηκαν.

Όλα τα παραδοτέα υποβάλλονται στον φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου σε 4 αντίτυπα σε ηλεκτρονική μορφή. Μετά την έγκρισή τους, υποβάλλονται εκ νέου σε ηλεκτρονική ή/και σε έντυπη μορφή (ανάλογα με τα όσα ορίζονται στον Πίνακα 5), σε 10 και 3 αντίτυπα, αντίστοιχα.

Πίνακας 5. Παραδοτέα και μορφή (ηλεκτρονική, έντυπη) των επιμέρους Φάσεων των Μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών Κοινοτικού Ενδιαφέροντος στην Ελλάδα.

Παραδοτέα	Μορφή παραδοτέου	
	Ηλεκτρονική	Έντυπη
Φάση Α		
1. Κατάλογος των ειδών για τα οποία θα πραγματοποιηθούν εργασίες πεδίου με σχετική εισηγητική έκθεση.	*	
2. Έκθεση και βάση δεδομένων με τις βιβλιογραφικές αναφορές.	*	
3. Πρόταση καθορισμού πλέγματος (grid) αναφοράς για κάθε είδος στη βάση σχετικής τεκμηριωμένης έκθεσης-εισήγησης.	*	
4. Γεωγραφική αποτύπωση σε Σύστημα Γεωγραφικών Πληροφοριών της δυνητικής εξάπλωσης κάθε είδους και σχετική τεκμηριωμένη έκθεση-εισήγηση.	*	
5. Τεκμηριωμένη πρόταση προγραμματισμού εργασιών πεδίου.	*	*
6. Πρωτόκολλα αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης των ειδών που θα εφαρμοστούν κατά τις επισκέψεις στο πεδίο.	*	
7. Προσχέδιο ανάλυσης των δεδομένων πεδίου όπως προγραμματίστηκαν να συλλεγούν με βάση την κατάρτιση του σχεδίου δειγματοληψίας.	*	*
Φάση Β		
1. Έκθεση και βάση δεδομένων με τις βιβλιογραφικές αναφορές.	*	
2. Συμπληρωμένα πρωτόκολλα παρακολούθησης για κάθε είδος και για κάθε θέση επιτόπιου ελέγχου στη βάση δεδομένων.	*	
3. Συμπληρωμένα έντυπα αναφοράς της έκθεσης της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ για κάθε είδος και για κάθε κελί αναφοράς.	*	
4. Αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης κάθε είδους.	*	

Παραδοτέα	Μορφή παραδοτέου	
5. Χάρτες υφιστάμενης κατανομής, όσο και εύρους εξάπλωσης για κάθε είδος. 6. Έκθεση αποτύπωσης και αξιολόγησης των διαφορών σε σχέση με την προηγούμενη έκθεση εφαρμογής της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. 7. Πρόταση Ικανοποιητικών Τιμών Αναφοράς (Favorable Reference Values) για κάθε είδος για κάθε ΤΚΣ ή ομάδα ΤΚΣ. 8. Πρόταση Στόχων Διατήρησης (Conservation Objectives) για κάθε είδος του Παραρτήματος II και για κάθε ΤΚΣ ή ομάδα ΤΚΣ. 9. Συμπληρωμένο-επικαιροποιημένο πρόγραμμα εργασιών πεδίου της Φάσης Γ 10. Έκθεση πεπραγμένων της Φάσης Β, όπου θα αναγράφονται όλα τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν και ο τρόπος με τον οποίο επιλύθηκαν.	*	*
Φάση Γ		
1. Έκθεση και βάση δεδομένων με τις βιβλιογραφικές αναφορές. 2. Συμπληρωμένα πρωτόκολλα παρακολούθησης για κάθε είδος και για κάθε θέση επιτόπιου ελέγχου στη βάση δεδομένων. 3. Συμπληρωμένα έντυπα αναφοράς της έκθεσης της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ για κάθε είδος και για κάθε κελί του πλέγματος αναφοράς σε ηλεκτρονική μορφή. 4. Συμπληρωμένο – επικαιροποιημένο πρόγραμμα εργασιών πεδίου της Φάσης Δ. 5. Επικαιροποιημένη έκδοση της περιγραφικής βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000 6. Αναλυτική έκθεση καταγραφής των αλλαγών της βάσης δεδομένων του Natura 2000. 7. Πρόταση πιθανών νέων εκτάσεων ή περιοχών Natura 2000 συνοδευόμενη από χάρτες αναλογικούς και ψηφιακούς, συμπληρωμένα Τυποποιημένα Δελτία Δεδομένων και νέα έκδοση της επικαιροποιημένης περιγραφικής και χωρικής βάσης δεδομένων με τα στοιχεία των νέων προτεινόμενων περιοχών. 8. Έκθεση πεπραγμένων της Φάσης Γ, όπου θα αναγράφονται όλα τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν και ο τρόπος με τον οποίο επιλύθηκαν.*	* * * * * * *	* * * * *
Φάση Δ		
1. Έκθεση και βάση δεδομένων με τις βιβλιογραφικές αναφορές. 2. Συμπληρωμένα πρωτόκολλα παρακολούθησης για κάθε είδος και για κάθε θέση επιτόπιου ελέγχου στη βάση δεδομένων. 3. Τα συμπληρωμένα έντυπα αναφοράς της έκθεσης της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. 4. Αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης κάθε είδους. 5. Χάρτες εξάπλωσης και εύρους εξάπλωσης για κάθε είδος.	* * * * *	

Παραδοτέα	Μορφή παραδοτέου	
6. Έκθεση με τις διαφορές αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης κάθε είδους.	*	*
7. Εισηγήση για τη διαδικασία μελλοντικής συστηματικής παρακολούθησης της κατάστασης διατήρησης.	*	*
8. Συνολική έκθεση πεπραγμένων της μελέτης, όπου θα αναγράφονται τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν και ο τρόπος με τον οποίο επιλύθηκαν.	*	*

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΕΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΩΝ

Βάσεις δεδομένων

Η βάση δεδομένων θα παραδοθεί σε μορφή Access 2010.

Χάρτες

Σε εφαρμογή του Ν. 3882/2010 (ΦΕΚ 166/Α/22-9-10), το σύνολο των παραγόμενων ψηφιακών αρχείων από τις μελέτες θα πρέπει να είναι συμβατά με την Εθνική Υποδομή Γεωχωρικών Πληροφοριών (ΕΥΓΕΠ).

Επιπρόσθετα, στο ΥΠΕΚΑ θα πρέπει να μεταβιβάζονται τα πλήρη δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας των παραγόμενων γεωχωρικών δεδομένων και των σχετικών μεταδεδομένων χωρίς κανένα περιορισμό για τη διάθεσή τους σε τρίτους.

Οι πληροφορίες που αφορούν σημειακά, γραμμικά και επιφανειακά στοιχεία θα είναι στο προβολικό σύστημα ΕΓΣΑ 87. Η επεξεργασία αυτών που θα είναι σε ψηφιδωτή μορφή θα είναι στο πλέγμα αναφοράς ETRS 89 και το προβολικό σύστημα LAEA.

Όλοι οι χάρτες, οι βάσεις δεδομένων και τα μεταδεδομένα τους θα είναι σύμφωνα με το Ν 3882/10 «Εθνική Υποδομή Γεωχωρικών Πληροφοριών – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2007/2/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Μαρτίου 2007 και άλλες διατάξεις». Τροποποίηση του ν. 1647/1986 «Οργανισμός Κτηματολογίου και Χαρτογραφίσεων Ελλάδας (ΟΚΧΕ) και άλλες σχετικές διατάξεις» (ΦΕΚ 141/Α'), που είναι αναρτημένος στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=6UfqY151yMQ%3d&tabid=506>

Η ακριβής μορφή των παραδοτέων (περιεχόμενο των χαρτών, απεικόνιση, σταθερότυπα, σύμβολα, χρωματολόγιο, οδηγίες χαρτογραφικής σύνθεσης, υπομνήματα χαρτών, λεζάντες, κλπ.) θα εξειδικευθούν σε συνεργασία με το φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου και τον Ανάδοχο της Μελέτης «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων». Οι χάρτες θα είναι σε Σύστημα Γεωγραφικών Πληροφοριών και θα δοθούν και με τη μορφή εικόνας.

Η ακρίβεια θέσης των πληροφοριών (σημειακών, γραμμικών, επιφανειακών) που συλλέγονται στο ύπαιθρο πρέπει να είναι της τάξης των 5 μέτρων, ακρίβεια που παρέχεται από τις κοινές συσκευές GPS, η οποία είναι συμβατή με τα υπόβαθρα της κλίμακας 1:50.000.

Η ακρίβεια θέσης των ανωτέρω πληροφοριών που συλλέγονται από χάρτες και ορθοεικόνες (π.χ. ορθοαναγμένες αεροφωτογραφίες και δορυφορικές εικόνες) πρέπει να είναι της τάξης των 10 μέτρων, η οποία είναι επίσης συμβατή με τα υπόβαθρα της κλίμακας 1:50.000.

Ο Ανάδοχος, σε συνεργασία με το φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου και τον Ανάδοχο της Μελέτης «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων» θα πρέπει να αποφασίσουν για τους κανόνες γενίκευσης που θα εφαρμοστούν στη χαρτογράφηση κάθε είδους. Οι κανόνες γενίκευσης αφορούν τη «γεωμετρία» των περιγραμμάτων των πολυγώνων που αντιπροσωπεύουν τις περιοχές εξάπλωσης των ειδών καθώς επίσης και τα ελάχιστα εμβαδά πολυγώνων που θα καταγράφονται ως οντότητες, πολυγωνικές ή ακόμα σημειακές. Οι εν λόγω κανόνες επηρεάζονται από:

2. το χαρακτήρα της εξάπλωσης του είδους

- το είδος παρουσιάζει συγκεντρώσεις σε μικρές επιφάνειες ή εμφανίζεται σε μεγάλες εκτάσεις
- τα όρια εξάπλωσης ενός είδους είναι σαφή ή όχι

3. τις μεθόδους που εφαρμόζονται για την καταγραφή του

Σε κάθε περίπτωση η χάραξη των ορίων πρέπει να μπορεί να τεκμηριώνεται.

Σε ότι αφορά την εξάπλωση και το εύρος εξάπλωσης η απεικόνιση γίνεται με χάρτη πολυγώνων ή χάρτη κουκίδων. Οι χαρτογραφικές πληροφορίες θα πρέπει να αποδίδονται στο κατάλληλο, ανάλογα με την περίπτωση, υπόβαθρο.

Σε ότι αφορά τον πληθυσμό η απεικόνιση μπορεί να γίνει σε κλίμακα τάξης και ο χάρτης είναι σε ψηφιδωτή μορφή.

Σε ότι αφορά την ποιότητα ενδιαιτημάτων η απεικόνιση μπορεί να γίνει σε κλίμακα τάξης και ο χάρτης είναι σε ψηφιδωτή μορφή.

8. ΔΙΑΡΚΕΙΑ – ΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ (ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ)

Το πρόγραμμα θα ολοκληρωθεί και θα παραληφθεί σε τέσσερις φάσεις, ως ακολούθως.

- Α' φάση (2 μήνες από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης)
- Β' φάση (από την ολοκλήρωση και παραλαβή της Α φάσης μέχρι τον Απρίλιο του 2013)
- Γ' φάση (από την ολοκλήρωση και παραλαβή της Β' φάσης μέχρι τον Ιούνιο του 2014)
- Δ' φάση (από την ολοκλήρωση και παραλαβή της Γ' φάσης μέχρι τον Ιούνιο του 2015)

Ο Ανάδοχος υποχρεούται να υποβάλλει, ανά εξάμηνο, έκθεση προόδου εργασιών, στην οποία θα περιγράφονται αναλυτικά οι εργασίες που εκπονήθηκαν, τα αποτελέσματα που προέκυψαν, αξιολόγηση της προόδου σε σχέση με τον προγραμματισμό εργασιών και πρόγραμμα εργασιών επομένου εξαμήνου.

9. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΕΔΙΟΥ ΕΡΠΕΤΩΝ

Οι δειγματοληψίες (εργασίες πεδίου) για τα είδη αμφιβίων/ερπετών θα πρέπει να συνδυάζονται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο (χρονικά και χωρικά) ώστε η τελική εκτίμηση να προκύπτει από τη διαβούλευση και κοινή παρατήρηση έμπειρων ερευνητών. Η εποχή και η συχνότητα δειγματοληψίας θα πρέπει να επιλέγονται

(τεκμηριωμένα) με βάση τη βιολογία των ειδών (π.χ. τον αναπαραγωγικό κύκλο τους, τις εποχές που είναι πιο δραστήρια, και τη διαθεσιμότητα της τροφής).

Για τη μελέτη των ερπετών συστήνεται να πραγματοποιηθούν δειγματοληψίες α) την άνοιξη που λόγω αναπαραγωγής τα ερπετά είναι πιο κινητικά και β) το φθινόπωρο που οι θερμοκρασίες είναι ευνοϊκές για μεγαλύτερα διαστήματα δραστηριότητας. Συστήνονται οι ακόλουθες μέθοδοι δειγματοληψίας:

Για τα κοινά και περισσότερο κινητικά είδη (π.χ. σαύρες, χελώνες) η μέθοδος τυχαίων διαδρομών, κατάλληλη και για τον υπολογισμό της πυκνότητας ενός είδους μέσα σε ένα συγκεκριμένο οικότοπο ή κατά μήκος μιας κλίσης.

Για τα λιγότερο δραστήρια ή με περισσότερο κρυπτική συμπεριφορά είδη (π.χ. άποδες σαύρες και φίδια) η μέθοδος τυχαίων τετραγώνων. Η μέθοδος συνίσταται στην επιλογή τυχαίων τετραγώνων τα οποία ελέγχονται πλήρως για ερπετά και είναι αποτελεσματική για τη δειγματοληψία σε δάση αραιά ή πυκνά, σε περιοχές με φυλλοστρωμένη και σε ανοιχτές περιοχές με πέτρες. Κατάλληλη και για την ταυτόχρονη μελέτη ερπετών και αμφιβίων αλλά και ειδικότερα για αμφίβια κατά μήκος ρεμάτων ή ποταμών.

Άρθρο 3 - Γλώσσα της Σύμβασης

Κάθε επικοινωνία (προφορική και γραπτή) μεταξύ του Αναδόχου και της Αναθέτουσας Αρχής γίνεται στην Ελληνική γλώσσα. Στην Ελληνική γλώσσα συντάσσονται επίσης και υποβάλλονται τα έγγραφα Παραδοτέα και όλο το υλικό τεκμηρίωσης (π.χ. οδηγίες, εκθέσεις, συστάσεις) που τα συνοδεύει, ενώ, οποτεδήποτε, κατά τη διάρκεια ισχύος της Σύμβασης, απαιτηθεί διερμηνεία ή μετάφραση από και προς τα Ελληνικά για την επικοινωνία των μερών, αυτές θα εξασφαλίζονται με φροντίδα, δαπάνη και ευθύνη του Αναδόχου. Σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ της μετάφρασης και του πρωτοτύπου, υπερισχύει το πρωτότυπο.

Άρθρο 4 - Ιεράρχηση Συμβατικών Τευχών

Η Σύμβαση περιλαμβάνει το σύνολο των συμφωνηθέντων μεταξύ των συμβαλλομένων μερών για την παροχή των Υπηρεσιών και κατισχύει κάθε άλλου εγγράφου εκτός καταδήλων σφαλμάτων ή παραδρομών.

Συμπληρωματικά εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στην απόφαση κατακύρωσης των Υπηρεσιών στον Ανάδοχο, στην Προσφορά του Αναδόχου και στην Προκήρυξη, με την αναφερόμενη σειρά ισχύος και μόνο εφόσον αυτό κρίνεται αναγκαίο για την ερμηνεία και την εφαρμογή της Σύμβασης.

Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται συμπληρωματικά οι οικείες διατάξεις του Π.Δ. 118/07 και του Αστικού Κώδικα.

Άρθρο 5 - Τόπος και Τρόπος παροχής των Υπηρεσιών

Η παροχή των υπηρεσιών θα γίνεται στην περιοχή αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης και η παράδοση των τεχνικών εκθέσεων στην έδρα του Φορέα στο Μεσοχώρι Παρανεστίου Δράμας, ταχ. διεύθυνση : Μεσοχώρι Παρανεστίου Δράμας, ΤΚ 660 35.

Η παροχή των υπηρεσιών θα γίνει με σύμβαση έργου.

Άρθρο 6 - Έγγραφη Επικοινωνία

Όποτε στη Σύμβαση γίνεται λόγος για ειδοποίηση, κοινοποίηση, συμφωνία, έγκριση, βεβαίωση, πιστοποίηση ή απόφαση, και εφόσον δεν προβλέπεται άλλως, η εν λόγω ειδοποίηση, κοινοποίηση, συμφωνία, έγκριση, πιστοποίηση, βεβαίωση ή απόφαση θα είναι γραπτή.

Η έγγραφη επικοινωνία μεταξύ της Αναθέτουσας Αρχής και του Αναδόχου πραγματοποιείται ταχυδρομικά ή τηλεομοιοτυπικά [ή/και ιδιοχειρώς] (μπορεί να περιληφθεί εφόσον κρίνεται σκόπιμο) ως ακολούθως:

Για την Αναθέτουσα Αρχή:

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Οροσειράς Ροδόπης

Μεσοχώρι Παρανεστίου Δράμας, ΤΚ 660 35, τηλ. 2524 021030, fax: 2524 022165, e-mail: info@fdor.gr

Για τον Ανάδοχο:

<Επωνυμία>

<διεύθυνση, αριθ. τηλ., αριθ. ταχ>

Σε κάθε περίπτωση, ο αποστολέας λαμβάνει κάθε αναγκαίο μέτρο για να εξασφαλίσει την παραλαβή του Εγγράφου και την απόδειξή της.

Άρθρο 7 - Εμπιστευτικότητα

Καθ' όλη τη διάρκεια της Σύμβασης αλλά και μετά τη λήξη ή τη λύση αυτής, ο Ανάδοχος αναλαμβάνει την υποχρέωση να τηρήσει εμπιστευτικές και να μην γνωστοποιήσει σε οποιονδήποτε τρίτο, χωρίς την προηγούμενη προς τούτο έγγραφη συναίνεση της Αναθέτουσας Αρχής, οποιαδήποτε έγγραφα ή πληροφορίες που θα περιέλθουν σε γνώση του ή που ο ίδιος θα ανακαλύψει κατά την παροχή των Υπηρεσιών και την εκπλήρωση των συμβατικών του υποχρεώσεων. Περαιτέρω, ο Ανάδοχος υποχρεούται να μεριμνά ώστε το προσωπικό του, οι υπεργολάβοι του και κάθε συνεργαζόμενο με αυτόν πρόσωπο για την παροχή των Υπηρεσιών να τηρήσουν την ως άνω υποχρέωση.

Σε περίπτωση αθέτησης από τον Ανάδοχο της ως άνω υποχρέωσής του, η Αναθέτουσα Αρχή δικαιούται να απαιτήσει την αποκατάσταση τυχόν ζημίας της, την παύση της κοινοποίησης των εμπιστευτικών πληροφοριών και την παράλειψή της στο μέλλον, ενώ δικαιούται επίσης να κηρύξει τον Ανάδοχο έκπτωτο και να εφαρμόσει τις κυρώσεις του Π.Δ. 118/07, όπως αυτό ισχύει και δεν έρχεται σε αντίθεση με το Π.Δ. 60/07.

Ο Ανάδοχος δεν δύναται να προβαίνει σε δημόσιες δηλώσεις σχετικά με το τις Υπηρεσίες χωρίς την προηγούμενη προς τούτο έγγραφη συναίνεση της Αναθέτουσας Αρχής, ούτε να συμμετέχει σε δραστηριότητες ασυμβίβαστες με τις υποχρεώσεις του απέναντι στην Αναθέτουσα Αρχή και δεν δεσμεύει την Αναθέτουσα Αρχή, με κανένα τρόπο, χωρίς την προηγούμενη έγγραφη συναίνεσή της.

Άρθρο 8 - Εκχωρήσεις - Μεταβιβάσεις

Ο Ανάδοχος δεν δικαιούται να εκχωρήσει ή μεταβιβάσει σε οποιονδήποτε τρίτο τη Σύμβαση ή μέρος αυτής ή οποιοδήποτε δικαίωμα ή υποχρέωση απορρέει από αυτή, χωρίς την προηγούμενη έγγραφη συναίνεση της

Αναθέτουσας Αρχής. Σε περίπτωση έγκρισης της οποιασδήποτε ως άνω εκχώρησης, οι όροι της Σύμβασης θα δεσμεύουν και τον αναφερόμενο τρίτο, ακόμη και εάν αυτός δεν τους έχει ρητά αποδεχθεί.

Κατ' εξαίρεση, ο Ανάδοχος δικαιούται να εκχωρήσει, χωρίς έγκριση, τις απαιτήσεις του έναντι της Αναθέτουσας Αρχής για την καταβολή του Συμβατικού Τιμήματος, με βάση τους όρους της Σύμβασης, σε Τράπεζα της επιλογής του που λειτουργεί νόμιμα στην Ελλάδα.

Με την επιφύλαξη της ανωτέρω εξαίρεσης, εάν ο Ανάδοχος προβεί σε μεταβίβαση ή εκχώρηση χωρίς την προηγούμενη έγγραφη συναίνεση της Αναθέτουσας Αρχής, η τελευταία δικαιούται, χωρίς προηγούμενη όχληση, να επιβάλει αυτοδικαίως τις κυρώσεις για αθέτηση της Σύμβασης και να κηρύξει τον Ανάδοχο έκπτωτο σύμφωνα με το Π.Δ. 118/07, όπως αυτό ισχύει και δεν έρχεται σε αντίθεση με το Π.Δ. 60/07.

Άρθρο 9 - Υπεργολαβίες

Ο Ανάδοχος, για την παροχή των Υπηρεσιών, θα χρησιμοποιήσει τους υπεργολάβους που έχει προσδιορίσει στην Προσφορά του, για το κατά περίπτωση αναφερόμενο στην Προσφορά του τμήμα των Υπηρεσιών.

Οι υπεργολάβοι δεν αποκτούν οποιαδήποτε συμβατική σχέση με την Αναθέτουσα Αρχή.

Ο Ανάδοχος ευθύνεται για τις πράξεις, παραλείψεις και αμέλειες των υπεργολάβων του και των εκπροσώπων ή των υπαλλήλων τους, όπως ακριβώς και για τις πράξεις, παραλείψεις ή αμέλειες του ίδιου, των εκπροσώπων ή των υπαλλήλων του.

Ο Ανάδοχος δικαιούται να αντικαταστήσει υπεργολάβο που έχει συμπεριλάβει στην Προσφορά του σε περίπτωση διακοπής της συνεργασίας του με αυτόν ή να χρησιμοποιήσει και άλλον υπεργολάβο, μόνο εφόσον ο νέος υπεργολάβος ανταποκρίνεται στα αντίστοιχα κριτήρια επιλογής που ίσχυαν για την ανάθεση της Σύμβασης.

Σε κάθε περίπτωση, η αντικατάσταση ή χρησιμοποίηση άλλου υπεργολάβου υπόκειται στην προηγούμενη έγγραφη έγκριση της Αναθέτουσας Αρχής. Για το σκοπό αυτό, ο Ανάδοχος ενημερώνει προηγουμένως την Αναθέτουσα Αρχή για τη διακοπή της συνεργασίας ή την πρόθεσή του να χρησιμοποιήσει και άλλον υπεργολάβο, κοινοποιώντας την ταυτότητα του νέου υπεργολάβου και το αντικείμενο που θα εκτελέσει, μαζί με την απαιτούμενη τεκμηρίωση για την απόδειξη της συνδρομής στο πρόσωπό του των κριτηρίων που ίσχυαν για την ανάθεση της Σύμβασης.

Η Αναθέτουσα Αρχή δικαιούται να ζητήσει από τον Ανάδοχο την αντικατάσταση υπεργολάβου και κάθε άλλου προσώπου εμπλεκόμενου στην παροχή των Υπηρεσιών που, κατά την βάσιμη και αιτιολογημένη κρίση της, δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των Υπηρεσιών, ο δε Ανάδοχος υποχρεούται στην περίπτωση αυτή να ανταποκριθεί στην απαίτηση της Αναθέτουσας Αρχής, σε εύλογο χρονικό διάστημα που θα συμφωνηθεί από κοινού ότι απαιτείται για την εξεύρεση αντικατάστασης.

Εάν ο Ανάδοχος συνάψει σύμβαση υπεργολαβίας χωρίς έγκριση, η Αναθέτουσα Αρχή δικαιούται, χωρίς προηγούμενη όχληση, να επιβάλει αυτοδικαίως τις κυρώσεις για αθέτηση της Σύμβασης και να κηρύξει τον Ανάδοχο έκπτωτο σύμφωνα με το Π.Δ. 118/07, όπως αυτό ισχύει και δεν έρχεται σε αντίθεση με το Π.Δ. 60/07.

Σε κάθε περίπτωση, την πλήρη ευθύνη για την παροχή των Υπηρεσιών φέρει αποκλειστικά ο Ανάδοχος.

Άρθρο 10 - Τροποποίηση

Τροποποίηση των όρων της παρούσας Σύμβασης, που όλοι τους είναι ουσιώδεις, γίνεται με συμφωνία των συμβαλλόμενων μερών μετά τη σύμφωνη γνώμη της Διαχειριστικής Αρχής του ΕΠΠΕΡΑΑ (ΕΥΔ) αποκλειστικά και μόνο γραπτά.

Άρθρο 11 - Εκτέλεση της Σύμβασης

Η Σύμβαση θεωρείται ότι εκτελέστηκε όταν:

- α. Παραδόθηκαν όλα τα προβλεπόμενα στοιχεία σύμφωνα με τα Άρθρα 2 και 5 της παρούσας και την Προκήρυξη.
- β. Παραλήφθηκαν οριστικά (ποσοτικά και ποιοτικά) τα στοιχεία που παραδόθηκαν.
- γ. Έγινε η αποπληρωμή του Συμβατικού Τιμήματος, αφού προηγουμένως επιβλήθηκαν τυχόν κυρώσεις ή εκπτώσεις.
- δ. Εκπληρώθηκαν και οι τυχόν λοιπές συμβατικές υποχρεώσεις και από τα δύο συμβαλλόμενα μέρη και αποδεσμεύθηκαν οι σχετικές εγγυήσεις κατά τα προβλεπόμενα από τη Σύμβαση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 - ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΑΣ ΑΡΧΗΣ

Άρθρο 12 - Διάθεση Προσωπικού

Η Αναθέτουσα Αρχή θα κοινοποιήσει αμελλητί στον Ανάδοχο, το αργότερο μέχρι την Ημερομηνία Έναρξης Ισχύος της Σύμβασης, τους συμμετέχοντες στην Επιτροπή Παρακολούθησης και Παραλαβής, η οποία έχει την ευθύνη για την παρακολούθηση της εκτέλεσης της Σύμβασης και την παραλαβή των Υπηρεσιών από τον Ανάδοχο.

Η Αναθέτουσα Αρχή θα διαθέσει το προσωπικό που απαιτείται για τις ανάγκες, την παρακολούθηση και τον έλεγχο της πορείας των Υπηρεσιών και τη μεταφορά τεχνογνωσίας στην Αναθέτουσα Αρχή.

Ειδικότερα, η Αναθέτουσα Αρχή συμμετέχει στην υλοποίηση του Έργου με δικό της στελεχιακό δυναμικό με στόχους:

- Την αποτελεσματική επίβλεψη και τον έλεγχο της προόδου του Έργου
- Την έγκαιρη εξασφάλιση στον Ανάδοχο όλων των στοιχείων και την εκτέλεση των ενεργειών από πλευράς της που είναι απαραίτητες για την έγκαιρη και σωστή εκτέλεση του Έργου
- Την εξασφάλιση της μελλοντικής αυτοδυναμίας της τόσο για την υποστήριξη αλλά και για πιθανές μελλοντικές επεκτάσεις του Έργου με τη μεταφορά τεχνογνωσίας από τον Ανάδοχο στο προσωπικό της Αναθέτουσας Αρχής.

Επιπρόσθετα, η Αναθέτουσα Αρχή θα εξασφαλίσει την απαραίτητη συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων Διευθύνσεων και Τμημάτων της, ώστε να αποφευχθούν τυχόν καθυστερήσεις ή προβλήματα στην τήρηση του χρονοδιαγράμματος του Έργου.

Άρθρο 13 - Παροχή Εγγράφων & Πληροφοριών

Η Αναθέτουσα Αρχή οφείλει να παραδίδει στον Ανάδοχο, ατελώς, κάθε έγγραφο, σχέδιο, μελέτη, προδιαγραφή και γενικότερα κάθε στοιχείο που έχει στην κατοχή της και δικαιούται να γνωστοποιήσει, σχετικό με την παροχή των Υπηρεσιών, χωρίς να απαιτείται προηγούμενο αίτημα του Αναδόχου.

Ο Ανάδοχος υποχρεούται να επιστρέψει όλα τα στοιχεία της ως άνω παραγράφου με την οριστική παραλαβή των Υπηρεσιών ή με την καθ' οιονδήποτε τρόπο λύση της Σύμβασης.

Άρθρο 14 - Παροχή Πρόσβασης

Η Αναθέτουσα Αρχή λαμβάνει όλα τα ενδεδειγμένα μέτρα για την προστασία και ασφάλεια του προσωπικού του Αναδόχου, των υπεργολάβων του και των συνεργαζόμενων με αυτόν προσώπων, ιδίως δε ενημερώνει εγγράφως τον Ανάδοχο σχετικά με τις ιδιαιτερότητες των χώρων όπου παρέχονται οι Υπηρεσίες.

Η Αναθέτουσα Αρχή υποχρεούται να παρέχει στον Ανάδοχο πρόσβαση στις ήδη υπάρχουσες εφαρμογές και εξοπλισμό της που έχουν συνάφεια με τις Υπηρεσίες.

Άρθρο 15 - Συνδρομή σε Θέματα Επικοινωνίας με Τρίτους

Ο Ανάδοχος δικαιούται να ζητήσει τη συνδρομή της Αναθέτουσας Αρχής προκειμένου να διευκολυνθεί στην επικοινωνία του με τυχόν εμπλεκόμενες αρμόδιες αρχές ή άλλα πρόσωπα, εφόσον θεωρεί ότι η επικοινωνία αυτή απαιτείται για να τον υποβοηθήσει στην εκπλήρωση των συμβατικών του υποχρεώσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 - ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Άρθρο 16 - Γενικές Υποχρεώσεις Αναδόχου

Ο Ανάδοχος οφείλει να εκτελεί τις απορρέουσες από τη Σύμβαση υποχρεώσεις του με τη δέουσα προσοχή και επιμέλεια και τις αρχές της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών, σύμφωνα με τους όρους της παρούσας Σύμβασης, της Προσφοράς του, της Προκήρυξης και της σχετικής νομοθεσίας, άλλως υποχρεούται να αποζημιώσει κατά νόμο την Αναθέτουσα Αρχή.

Σε περίπτωση που ο Ανάδοχος αποτελείται από ένωση ή κοινοπραξία προσώπων, κάθε μέλος της ένωσης ή κοινοπραξίας ευθύνεται ευθέως, αλληλεγγύως και εις ολόκληρο έναντι της Αναθέτουσας Αρχής για την εκτέλεση της Σύμβασης. Τυχόν υφιστάμενες συμφωνίες μεταξύ των μελών της ένωσης ή κοινοπραξίας περί κατανομής των ευθυνών τους έχουν ισχύ μόνο στις εσωτερικές τους σχέσεις και σε καμία περίπτωση δεν δύνανται να προβληθούν έναντι της Αναθέτουσας Αρχής ως λόγος απαλλαγής του ενός μέλους από τις ευθύνες και τις υποχρεώσεις του άλλου ή των άλλων μελών σε σχέση με την παροχή των Υπηρεσιών.

Άρθρο 17 - Κατάθεση Εγγύησης καλής εκτέλεσης

Για την καλή εκτέλεση των όρων της Σύμβασης, ο Ανάδοχος κατέθεσε την <αριθμός, & αρχή που εξέδωσε> εγγύηση ύψους <ποσό (ολογράφως και αριθμητικώς)> ευρώ, που καλύπτει το 10% του Συμβατικού Τιμήματος (μη συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α.).

Η εγγύηση καλής εκτέλεσης της Σύμβασης έχει χρόνο ισχύος μεγαλύτερο από το συμβατικό χρόνο παράδοσης της υπηρεσίας κατά τον χρόνο που με βάση τη Σύμβαση η Αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να παραλάβει την προσφερόμενη υπηρεσία κατά δύο μήνες και επιστρέφεται στον Ανάδοχο μετά την οριστική παραλαβή και ύστερα από την εκκαθάριση των τυχόν απαιτήσεων από τους συμβαλλομένους.

Η εγγύηση εκδίδεται από πιστωτικά ιδρύματα ή άλλα νομικά πρόσωπα που λειτουργούν νόμιμα στην Ελλάδα ή σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) ή σε τρίτες χώρες που έχουν υπογράψει τη Συμφωνία Δημοσίων Συμβάσεων του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, η οποία κυρώθηκε με το Νόμο 2513/1997, και έχουν, σύμφωνα με τη νομοθεσία των κρατών αυτών, το δικαίωμα αυτό.

Εάν, κατά τη διάρκεια εκτέλεσης της Σύμβασης, το πιστωτικό ίδρυμα ή άλλο νομικό πρόσωπο που εξέδωσε την εγγύηση περιέλθει σε αδυναμία να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του, ο Ανάδοχος οφείλει να παράσχει νέα εγγύηση με τους ίδιους όρους, εντός δέκα (10) ημερών από την προηγούμενη σχετική όχληση της Αναθέτουσας Αρχής. Εάν ο Ανάδοχος δεν παράσχει νέα εγγύηση, η Αναθέτουσα Αρχή δικαιούται να καταγγείλει τη Σύμβαση.

Εγγυητική επιστολή που εκδίδεται σε άλλο κράτος, εκτός της Ελλάδας, θα συνοδεύεται από νόμιμη μετάφραση στην Ελληνική γλώσσα.

Άρθρο 18 - Αποζημίωση

Ο Ανάδοχος αποζημιώνει την Αναθέτουσα Αρχή για κάθε απαίτηση τρίτων από την παροχή των Υπηρεσιών, η οποία απορρέει από τη χρήση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, αδειών, σχεδίων, υποδειγμάτων και εργοστασιακών ή εμπορικών σημάτων εκ μέρους του, η οποία αναφέρεται στη Σύμβαση ή στην Προσφορά.

Ο Ανάδοχος αποζημιώνει πλήρως την Αναθέτουσα Αρχή για κάθε ζημία που ενδεχομένως προκληθεί σε αυτήν από υπαιτιότητα του Αναδόχου ή των προσώπων που συνεργάζονται με αυτόν για την παροχή των Υπηρεσιών, περιλαμβανομένων των υπεργολάβων του.

Ο Ανάδοχος συνδράμει με δαπάνες του την Αναθέτουσα Αρχή, αναλαμβάνοντας το κόστος κάθε αντιδικίας, εξώδικης ή δικαστικής, με τρίτους, που συνδέεται με την εκ μέρους του, ή την εκ μέρους των υπεργολάβων του ή των συνεργαζόμενων με αυτόν προσώπων, αδυναμία ή πλημμελή εκπλήρωση των συμβατικών του υποχρεώσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 - ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ

Άρθρο 19 - Πρόγραμμα Εκτέλεσης της Σύμβασης

Εντός επτά (7) ημερών από την Ημερομηνία Έναρξης Ισχύος της Σύμβασης, ο Ανάδοχος θα συντάξει και θα υποβάλει στην Αναθέτουσα Αρχή λεπτομερές πρόγραμμα εκτέλεσης της Σύμβασης, στο οποίο θα εμφανίζονται οι δραστηριότητες που θα υλοποιηθούν και οι πραγματικές ημερομηνίες έναρξης και λήξης τους.

Το αναλυτικό πρόγραμμα καταρτίζεται σε συμφωνία με το συνολικό χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης της Σύμβασης και περιέχει, τουλάχιστον, τα ακόλουθα:

- (α) τη σειρά με την οποία ο Ανάδοχος σκοπεύει να παραδώσει τα επιμέρους παραδοτέα ή να εκτελέσει όλες τις επιμέρους δραστηριότητες που του αντιστοιχούν, συμπεριλαμβανομένων των επιμέρους χρονικών διαστημάτων <παράδοσης/υλοποίησης>,
- (β) τις προθεσμίες για την υποβολή και την έγκριση των ενδιάμεσων και τελικών Παραδοτέων,
- (γ) επαρκείς λεπτομέρειες και πληροφορίες σχετικά με τη χρονική ή γενικότερη εξάρτηση μεταξύ των επιμέρους παραδοτέων/δραστηριοτήτων,
- (δ) άλλες πληροφορίες τις οποίες μπορεί εύλογα να ζητήσει η Αναθέτουσα Αρχή.

Η έγκριση του προγράμματος από την Αναθέτουσα Αρχή δεν απαλλάσσει τον Ανάδοχο από τις συμβατικές του υποχρεώσεις.

Ουδενμία ουσιώδης μεταβολή του προγράμματος επιτρέπεται χωρίς την έγκριση της Αναθέτουσας Αρχής. Αν, πάντως, η εκτέλεση της Σύμβασης δεν προχωρεί σύμφωνα με το πρόγραμμα, η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να δώσει στον Ανάδοχο την εντολή να το αναθεωρήσει και να της υποβάλει το αναθεωρημένο αυτό πρόγραμμα προς έγκριση.

Άρθρο 20 - Προθεσμία Εκτέλεσης της Σύμβασης

Η παροχή των Υπηρεσιών αρχίζει από την ημερομηνία υπογραφής της Σύμβασης (Ημερομηνία Έναρξης Ισχύος της Σύμβασης) και διαρκεί *σαράντα δύο (42) μήνες*. Το χρονοδιάγραμμα της Σύμβασης απεικονίζει την προθεσμία εκτέλεσης της Σύμβασης και κάθε επιμέρους τμήματός της, με την επιφύλαξη των επόμενων άρθρων.

Ο συμβατικός χρόνος υλοποίησης μπορεί να παρατείνεται με απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής το ανώτερο μέχρι % αυτού, μετά από σχετικό αίτημα του Αναδόχου που υποβάλλεται υποχρεωτικά πριν από τη λήξη του συμβατικού χρόνου και με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων της Αναθέτουσας Αρχής για την επιβολή των προβλεπόμενων κυρώσεων (άρθρα 26 και 32 του Π.Δ. 118/07, εφαρμοζόμενων αναλόγως, όπως ισχύουν και δεν έρχονται σε αντίθεση με το Π.Δ. 60/07). Επισημαίνεται ότι, μετά τη λήξη της παραπάνω παράτασης, θα κινείται η διαδικασία κήρυξης του Αναδόχου έκπτωτου, σύμφωνα με το άρθρο 34 του Π.Δ. 118/07, όπως αυτό ισχύει και δεν έρχεται σε αντίθεση με το Π.Δ. 60/07.

Άρθρο 21 - Μετάθεση Προθεσμίας Εκτέλεσης

Η Αναθέτουσα Αρχή διατηρεί μονομερώς το δικαίωμα μετάθεσης του χρονοδιαγράμματος εκτέλεσης της Σύμβασης ή επί μέρους προβλεπόμενων χρονικών σημείων ή δραστηριοτήτων του, εάν κρίνει ότι αυτό επιβάλλεται, για συνολικό διάστημα εξήντα (60) ημερών και, στις περιπτώσεις αυτές, η Αναθέτουσα Αρχή θα ενημερώνει εγκαίρως τον Ανάδοχο για την αναθεώρηση του προγράμματος εκτέλεσης της Σύμβασης, ως προς το συγκεκριμένο χρονικό σημείο ή τη συγκεκριμένη δραστηριότητα.

Περαιτέρω, ο συμβατικός χρόνος παράδοσης μπορεί, σε κάθε περίπτωση να μετατίθεται σύμφωνα με το άρθρο 26 του Π.Δ. 118/2007.

Σε κάθε περίπτωση, η υλοποίηση του Έργου, μετά την όποια παράταση ή μετάθεση τυχόν χορηγηθεί, θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί εντός των απώτατων ορίων που εκάστοτε ισχύουν για την υλοποίηση έργων που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΣΠΑ.

Οι μεταθέσεις της προθεσμίας ή των προθεσμιών εκτέλεσης δεν συνεπάγονται κυρώσεις.

Άρθρο 22 - Ποινικές Ρήτρες - Εκπτώσεις

Η παράδοση και η παραλαβή των υπηρεσιών θα γίνει σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα παροχής των Υπηρεσιών, υπό την επιφύλαξη οποιασδήποτε παράτασης ή μετάθεσης των προθεσμιών τυχόν χορηγηθεί.

Σε περίπτωση καθυστέρησης παράδοσης ενδιάμεσης φάσης των Υπηρεσιών ή του συνόλου αυτών από υπέρβαση τμηματικής ή συνολικής προθεσμίας, μετά την όποια παράταση ή μετάθεση χορηγήθηκε, με υπαιτιότητα του Αναδόχου, επιβάλλονται οι κυρώσεις για εκπρόθεσμη παράδοση του άρθρου 32 του Π.Δ. 118/07, όπως αυτό ισχύει και δεν έρχεται σε αντίθεση με το Π.Δ. 60/07.

Λόγω της σπουδαιότητας των Υπηρεσιών, σε περίπτωση που το αντικείμενο των Υπηρεσιών δεν παραδοθεί και αρχίσει να λειτουργεί μετά τη λήξη του συμβατικού χρόνου, περιλαμβανομένης της τυχόν παράτασης ή μετάθεσης αυτού, ή δεν λειτουργεί ικανοποιητικά, τότε, πέραν των κυρώσεων που ορίζονται από τη σχετική νομοθεσία, ο Ανάδοχος θα υπόκειται σε πρόστιμο για κάθε ημέρα καθυστέρησης ή μη ικανοποιητικής λειτουργίας του συστήματος ποσοστού 0,5% επί του Συμβατικού Τιμήματος, χωρίς Φ.Π.Α. Οι κυρώσεις αυτές θα επιβάλλονται, επίσης, όταν υπάρχουν καθυστερήσεις σε σχέση με το χρονοδιάγραμμα παροχής των Υπηρεσιών που έχει καθορίσει στην Προσφορά του ο Ανάδοχος, συμπεριλαμβανομένων και των τμηματικών προθεσμιών παροχής των Υπηρεσιών, δηλαδή οι κυρώσεις θα εφαρμόζονται για όλες τις επιμέρους φάσεις παροχής των Υπηρεσιών.

Οι ρήτρες καθυστέρησης των παραδόσεων θα επιβάλλονται με απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής, ύστερα από γνωμοδότηση της Επιτροπής Παρακολούθησης και Παραλαβής των Υπηρεσιών και θα εισπράττονται με παρακράτηση από την επομένη πληρωμή του Αναδόχου ή, σε περίπτωση ανεπάρκειας ή έλλειψης αυτής, με ισόποση κατάπτωση της εγγύησης καλής εκτέλεσης και προκαταβολής (εφόσον έχει δοθεί), αντίστοιχα, εφόσον ο Ανάδοχος δεν καταθέσει το απαιτούμενο ποσό. Με ίδια ως άνω απόφαση ανακαλούνται οι ρήτρες καθυστέρησης για τυχόν τμηματικές προθεσμίες μόνο αν οι Υπηρεσίες περατωθούν μέσα στη συνολική προθεσμία. Οι ρήτρες καθυστέρησης που επιβάλλονται για υπέρβαση τμηματικών προθεσμιών, αν δεν

ανακληθούν, βαρύνουν τον Ανάδοχο επιπλέον των ρητρών λόγω υπέρβασης συνολικής προθεσμίας που έχουν επιβληθεί.

Οι ποινικές ρήτρες δεν επιβάλλονται και η έκπτωση δεν επέρχεται αν ο Ανάδοχος αποδείξει ότι η καθυστέρηση οφείλεται σε ανώτερη βία ή σε υπαιτιότητα της Αναθέτουσας Αρχής

Περαιτέρω, η Αναθέτουσα Αρχή έχει το δικαίωμα να κηρύξει έκπτωτο τον Ανάδοχο αν δεν εκπληρώνει ή εκπληρώνει πλημμελώς τις συμβατικές του υποχρεώσεις ή παραβιάζει ουσιώδη όρο της Σύμβασης, χωρίς να καταβάλλει οποιαδήποτε αποζημίωση, σύμφωνα με άρθρο 34 του Π.Δ. 118/07, όπως αυτό ισχύει και δεν έρχεται σε αντίθεση με το Π.Δ. 60/07.

Οι χρόνοι υπολογίζονται σε ημερολογιακές ημέρες, τα ποσά όπως προβλέπονται στη Σύμβαση (μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.), ενώ δεν επιβάλλονται κυρώσεις σε περίπτωση χορήγησης παράτασης ή μετάθεσης από την Αναθέτουσα Αρχή.

Σε περίπτωση έκπτωσης του Αναδόχου, η Αναθέτουσα Αρχή δικαιούται, κατά την κρίση της, να κρατήσει μέρος ή το σύνολο των παραδοτέων, καταβάλλοντας το αναλογούν μέρος του Συμβατικού Τιμήματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5- ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Άρθρο 23 - Ποιότητα Υπηρεσιών

Οι υπηρεσίες που προβλέπεται να παρασχεθούν στα πλαίσια της Σύμβασης καθώς και ο τρόπος παράδοσης ή εκτέλεσής τους, πρέπει να συμφωνούν, από κάθε άποψη, με τα οριζόμενα στα Παραρτήματα της Σύμβασης.

Για οποιαδήποτε προσωρινή ή ενδιάμεση παραλαβή προβλέπεται στα Παραρτήματα της Σύμβασης, θα πρέπει να υποβάλλεται αίτηση από τον Ανάδοχο στην Αναθέτουσα αρχή. Στην αίτηση θα αναγράφεται η περιγραφή των υπηρεσιών που προτείνονται για παραλαβή, σύμφωνα με τη Σύμβαση και ο τόπος όπου θα γίνει η παραλαβή, ανάλογα με την περίπτωση.

Άρθρο 24 - Κυριότητα Υπηρεσιών και Ζητήματα Πνευματικής Ιδιοκτησίας

Ο Ανάδοχος διατηρεί την κυριότητα των Παραδοτέων μέχρι την ημερομηνία οριστικής παραλαβής τους, οπότε η κυριότητα μεταβιβάζεται στην Αναθέτουσα Αρχή, ελεύθερη από κάθε βάρος και δικαίωμα τρίτου.

Όλα τα αποτελέσματα - μελέτες, στοιχεία και κάθε άλλο έγγραφο ή αρχείο σχετικό με τις Υπηρεσίες, καθώς και όλα τα υπόλοιπα Παραδοτέα - που θα αποκτηθούν ή θα αναπτυχθούν από τον Ανάδοχο στο πλαίσιο εκτέλεσης της Σύμβασης, θα αποτελούν αποκλειστική ιδιοκτησία της Αναθέτουσας Αρχής. Εξαιρέση αποτελούν οι περιπτώσεις που προϋπάρχουν σχετικά πνευματικά δικαιώματα, τα οποία θα πρέπει να καταδεικνύονται ρητά και, στις μη προφανείς περιπτώσεις, να αποδεικνύονται με σχετικά έγγραφα από τον Ανάδοχο.

Τα αποτελέσματα θα είναι πάντοτε στη διάθεση της Αναθέτουσας Αρχής κατά τη διάρκεια ισχύος της Σύμβασης και, εάν βρίσκονται στην κατοχή του Αναδόχου, θα παραδοθούν στην Αναθέτουσα Αρχή κατά την καθ' οιονδήποτε τρόπο λήξη ή λύση της Σύμβασης. Σε περίπτωση αρχείων με στοιχεία σε ηλεκτρονική μορφή, ο Ανάδοχος υποχρεούται να συνοδεύσει την παράδοσή τους με έγγραφη τεκμηρίωση και με οδηγίες για την ανάκτηση / διαχείρισή τους. Ο Ανάδοχος μπορεί να κρατά αντίγραφα των εγγράφων και στοιχείων, αλλά δεν επιτρέπεται να τα χρησιμοποιεί για σκοπούς άλλους από της Σύμβασης, χωρίς την προηγούμενη γραπτή συναίνεση της Αναθέτουσας Αρχής.

Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις του Ν. 2121/1993 περί πνευματικής ιδιοκτησίας.

Σε περίπτωση άσκησης αγωγής ή ένδικου μέσου κατά της Αναθέτουσας Αρχής από τρίτο για οποιοδήποτε θέμα σχετικά με δικαιώματα επί των Παραδοτέων, η Αναθέτουσα Αρχή οφείλει να ειδοποιήσει αμέσως και γραπτά με όλες τις απαραίτητες πληροφορίες τον Ανάδοχο, ο οποίος υποχρεούται να αμυνθεί, δικαστικά και εξωδικαστικά, για λογαριασμό της Αναθέτουσας Αρχής, έναντι του τρίτου. Σε κάθε περίπτωση, ο Ανάδοχος αφενός βαρύνεται με όλα τα έξοδα τα οποία θα κληθεί να καταβάλει η Αναθέτουσα Αρχή εξ αυτού του λόγου, συμπεριλαμβανομένης και κάθε δικαστικής δαπάνης ή αμοιβής δικηγόρων, αφετέρου υποχρεούται να αποζημιώσει την Αναθέτουσα Αρχή για κάθε θετική ή αποθετική ζημία που θα υποστεί από ενδεχόμενη αποδοχή της παραπάνω αγωγής ή του ένδικου μέσου.

Άρθρο 25 - Εγγυητική Ευθύνη

Ο Ανάδοχος εγγυάται προς την Αναθέτουσα Αρχή ότι οι Υπηρεσίες θα παρασχεθούν σύμφωνα με τους όρους και προϋποθέσεις της Σύμβασης και ότι τα Παραδοτέα θα πληρούν όλες τις ιδιότητες και χαρακτηριστικά που προβλέπονται στη Σύμβαση αυτή και θα στερούνται οποιωνδήποτε ελαττωμάτων (οφειλόμενων ενδεικτικά σε ελλιπή σχεδίαση, πλημμελή εφαρμογή κλπ.) και ότι θα ανταποκρίνονται στις προδιαγραφές, λειτουργίες, αποτελέσματα και ιδιότητες όπως αυτές προδιαγράφονται στην Προκήρυξη ή επιτρέπεται να προδιαγραφούν από την Αναθέτουσα Αρχή κατά την εκτέλεση της Σύμβασης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6- ΠΛΗΡΩΜΕΣ

Άρθρο 26 - Γενικές Διατάξεις

Ο Ανάδοχος θεωρείται ότι, προτού υποβάλει την Προσφορά του, είχε λάβει υπόψη όλα τα αναγκαία στοιχεία για την εμπρόθεσμη και προσηκούμενη εκτέλεση της Σύμβασης και, συνεπώς, στο Συμβατικό Τίμημα περιλαμβάνονται όλα τα σχετικά με την εκτέλεση της Σύμβασης έξοδα.

Για κάθε πληρωμή, ο Ανάδοχος αποστέλλει στην Αναθέτουσα Αρχή, εις τριπλούν, γραπτή αίτηση πληρωμής, καθώς και αναλυτική κατάσταση, μαζί με αποδείξεις, τιμολόγια, παραστατικά πληρωμών ή άλλα απαραίτητα δικαιολογητικά έγγραφα για τα ποσά που πρέπει να πληρωθούν κατά περίπτωση.

Όλες οι πληρωμές θα γίνονται σε Ευρώ με την προσκόμιση των φορολογικών δικαιολογητικών που προβλέπονται από τον ΚΒΣ και των λοιπών νομίμων δικαιολογητικών που προβλέπονται από τις ισχύουσες

διατάξεις κατά το χρόνο πληρωμής και σε χρόνο προσδιοριζόμενο από την ενδεχόμενη αναγκαία διαδικασία για την έκδοση των σχετικών χρηματικών ενταλμάτων, ο οποίος, πάντως, δεν θα υπερβαίνει τις δέκα πέντε (15) ημερολογιακές ημέρες από τα κατά περίπτωση χρονικά σημεία που προσδιορίζονται στη Σύμβαση.

Σε περίπτωση που, από τον ΚΒΣ, απαιτείται έκδοση τιμολογίου, η εξόφληση του οποίου, σύμφωνα με τη Σύμβαση, γίνεται σε επόμενη διαχειριστική περίοδο από αυτή της έκδοσης, δεν απαιτείται νέο τιμολόγιο.

Από κάθε τιμολόγιο του Αναδόχου θα γίνονται οι νόμιμες παρακρατήσεις σύμφωνα με τους ισχύοντες εκάστοτε νόμους και σχετικές εγκυκλίους του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών.

Άρθρο 27 - Συμβατικό Τίμημα

Το Συμβατικό Τίμημα για την παροχή των Υπηρεσιών, όπως αυτό διαμορφώθηκε από την Προσφορά του Αναδόχου, ανέρχεται στο ποσό των <ποσό ολογράφως (ποσό αριθμητικά)> ευρώ, πλέον του Φ.Π.Α. που αναλογεί, ο οποίος βαρύνει την Αναθέτουσα Αρχή.

Το Συμβατικό Τίμημα δεν αναθεωρείται και θα παραμείνει σταθερό και αμετάβλητο καθ' όλη τη διάρκεια της Σύμβασης και δεν είναι δυνατόν να αυξηθεί για οποιονδήποτε λόγο.

Στο Συμβατικό Τίμημα συμπεριλαμβάνονται και τα έξοδα δημοσίευσης της προκήρυξης που αναλογούν στο συγκεκριμένο τμήμα του διαγωνισμού.

Σε περίπτωση που η σύμβαση με τον ανάδοχο λυθεί προτού ολοκληρωθεί το χρονικό διάστημα των δεκατεσσάρων μηνών, η αποπληρωμή του αναδόχου θα πραγματοποιηθεί αναλογικά.

Άρθρο 28 - Τρόπος Πληρωμής

Η πληρωμή του Συμβατικού Τιμήματος στον Ανάδοχο θα γίνει ως εξής:

Τα ποσά που θα καταβάλλονται μετά την παραλαβή και έγκριση των παραδοτέων είναι ως εξής:

Φάση Α: Καταβολή ποσού ίσου με το 10% του συμβατικού τιμήματος

Φάση Β: Καταβολή ποσού ίσου με το 30% του συμβατικού τιμήματος, ως εξής:

15% του συμβατικού τιμήματος έπειτα από την παραλαβή της ενδιάμεσης εξαμηνιαίας έκθεσης προόδου εργασιών του Αναδόχου και 15% του συμβατικού τιμήματος μετά την ολοκλήρωση της φάσης Β'.

Φάση Γ: Καταβολή ποσού ίσου με το 30% του συμβατικού τιμήματος, ως εξής:

15% του συμβατικού τιμήματος έπειτα από την παραλαβή της ενδιάμεσης εξαμηνιαίας έκθεσης προόδου εργασιών του Αναδόχου και 15% του συμβατικού τιμήματος μετά την ολοκλήρωση της φάσης Γ'.

Φάση Δ: Καταβολή ποσού ίσου με το 30% του συμβατικού τιμήματος, ως εξής:

15% του συμβατικού τιμήματος έπειτα από την παραλαβή της ενδιάμεσης εξαμηνιαίας έκθεσης προόδου εργασιών του Αναδόχου και 15% του συμβατικού τιμήματος μετά την ολοκλήρωση της φάσης Δ'. Για όλες τις πληρωμές θα εκδίδονται από τον Ανάδοχο τα απαραίτητα νόμιμα παραστατικά / δικαιολογητικά.

Επιπρόσθετα, ο ανάδοχος θα προσκομίζει ασφαλιστική και φορολογική ενημερότητα πριν τη διενέργεια των τμηματικών πληρωμών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 - ΠΑΡΑΔΟΣΗ & ΠΑΡΑΛΑΒΗ

Άρθρο 29 - Προϋποθέσεις & Διαδικασία Παραλαβής

Η παρακολούθηση της εκτέλεσης της Σύμβασης και η παραλαβή των Παραδοτέων θα γίνεται από την Επιτροπή Παρακολούθησης και Παραλαβής που ορίστηκε με την υπ' αριθμ. 113/2011 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Αναθέτουσας Αρχής. Η Επιτροπή Παρακολούθησης και Παραλαβής θα παραλαμβάνει τα επιμέρους παραδοτέα κάθε τμήματος των Υπηρεσιών αλλά και το σύνολο κάθε τμήματος των Υπηρεσιών συντάσσοντας σχετικό πρακτικό, μετά από τη διενέργεια ελέγχων για την τήρηση των τεχνικών προδιαγραφών.

Η παραλαβή των Παραδοτέων θα γίνεται ως εξής:

Η διαδικασία παραλαβής των επιμέρους παραδοτέων περιλαμβάνει:

Παράδοση του κάθε επί μέρους παραδοτέου στην Επιτροπή Παρακολούθησης και Παραλαβής. Η παραλαβή του παραδοτέου ή πιθανές παρατηρήσεις επ' αυτού από την Επιτροπή, θα γίνονται εντός **δεκαπέντε** (15) εργασίμων ημερών από την παράδοσή του. Κατά την δεύτερη περίπτωση ο Ανάδοχος θα είναι υποχρεωμένος να ενσωματώσει τις παρατηρήσεις της Επιτροπής Παρακολούθησης και Παραλαβής στα τελικά παραδοτέα εντός **δεκαπέντε** (15) εργασίμων ημερών. Σε περίπτωση που κριθούν οι όποιες παρατηρήσεις αμελητέες, τότε παραλαμβάνεται το παραδοτέο, δίνεται εντολή έναρξης εργασιών επόμενης φάσης και ενσωμάτωση αυτών στο τελικό συνολικό παραδοτέο.

Σε περίπτωση που το επανυποβαλλόμενο παραδοτέο δεν ικανοποιεί τα ελάχιστα κριτήρια αξιολόγησης ποιότητας, η Επιτροπή Παρακολούθησης και Παραλαβής εκθέτει εγγράφως τις παρατηρήσεις της και τις τυχόν απαιτούμενες παρεμβάσεις στο παραδοτέο του Αναδόχου εντός δέκα (10) εργασίμων ημερών και ο Ανάδοχος θα πρέπει να τις ενσωματώσει στο παραδοτέο εντός δεκαπέντε (15) εργασίμων ημερών. Εάν και μετά από τις επαναληπτικές παρατηρήσεις ο Ανάδοχος δεν συμμορφωθεί προς τις υποδείξεις της Επιτροπής Παρακολούθησης και Παραλαβής, κινούνται οι διαδικασίες κήρυξης του Αναδόχου έκπτωτου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 - ΑΘΕΤΗΣΗ & ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Άρθρο 30 - Καταγγελία εκ μέρους της Αναθέτουσας Αρχής

Η Αναθέτουσα Αρχή δικαιούται να καταγγείλει τη Σύμβαση σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

(α) Ο Ανάδοχος δεν παρέχει τις Υπηρεσίες με τον τρόπο που ορίζεται στη Σύμβαση, παρά τις προς τούτο επανειλημμένες οχλήσεις της Αναθέτουσας Αρχής.

(β) Ο Ανάδοχος εκχωρεί τη Σύμβαση ή αναθέτει εργασίες υπεργολαβικά χωρίς την άδεια της Αναθέτουσας Αρχής.

(γ) Ο Ανάδοχος πτωχεύσει, τεθεί υπό αναγκαστική διαχείριση ή εκκαθάριση, λυθεί ή ανακληθεί η άδεια λειτουργίας του ή γίνουν πράξεις αναγκαστικής εκτέλεσης σε βάρος του, στο σύνολο ή σε σημαντικό μέρος των περιουσιακών του στοιχείων.

(δ) Εκδίδεται τελεσίδικη απόφαση κατά του Αναδόχου για αδίκημα σχετικό με την άσκηση του επαγγέλματός του.

Τα αποτελέσματα της καταγγελίας επέρχονται από την κοινοποίηση στον Ανάδοχο της εκ μέρους της Αναθέτουσας Αρχής καταγγελίας. Κατ' εξαίρεση, η Αναθέτουσα Αρχή δύναται, κατ' ενάσκηση διακριτικής της ευχέρειας, για όσες από τις περιπτώσεις καταγγελίας είναι αυτό δυνατό, να τάξει εύλογη (κατ' αυτήν) προθεσμία θεραπείας της παράβασης, οπότε τα αποτελέσματα της καταγγελίας επέρχονται αυτόματα με την πάροδο της ταχθείσας προθεσμίας, εκτός εάν η Αναθέτουσα Αρχή γνωστοποιήσει εγγράφως προς τον Ανάδοχο ότι θεωρεί την παράβαση θεραπευθείσα.

Με την μετά από καταγγελία της Αναθέτουσας Αρχής λύση της Σύμβασης, ο Ανάδοχος υποχρεούται, μετά από αίτηση της Αναθέτουσας Αρχής:

(α) Να απόσχει από την διενέργεια οποιασδήποτε εργασίας, έργου, παροχής υπηρεσιών ή εκτέλεσης υποχρέωσής του που πηγάζει από τη Σύμβαση, πλην εκείνων που επιβάλλονται για τη διασφάλιση προϊόντων, εργασιών και εγκαταστάσεων.

(β) Να παραδώσει, σε χρόνο που θα προσδιορίσει η Αναθέτουσα Αρχή, όποια εργασία ή προϊόν (ολοκληρωμένο ή μη) έχει εκπονήσει ή έχει στην κατοχή του καθώς και τα πάσης φύσεως υποστηρικτικά έγγραφα και μέσα (μαγνητικά ή μη) και να μεριμνήσει όπως οι υπεργολάβοι και συνεργάτες του πράξουν το ίδιο.

(γ) Να παραδώσει στην Αναθέτουσα Αρχή κάθε εξοπλισμό, υλικά ή άλλα αγαθά που αφορούν άμεσα ή έμμεσα τις Υπηρεσίες και ευρίσκονται στην κατοχή του, εγγυώμενος ότι οι υπεργολάβοι και συνεργάτες του θα πράξουν το ίδιο.

Το συντομότερο δυνατό μετά την καταγγελία της Σύμβασης, η Αναθέτουσα Αρχή βεβαιώνει την αξία του παρασχεθέντος μέρους των Υπηρεσιών, καθώς και κάθε οφειλή έναντι του Αναδόχου κατά την ημερομηνία καταγγελίας. Η Αναθέτουσα Αρχή αναστέλλει την καταβολή οποιουδήποτε ποσού πληρωτέου σύμφωνα με τη Σύμβαση προς τον Ανάδοχο μέχρις εκκαθάρισης των μεταξύ τους υποχρεώσεων και οι εγγυητικές επιστολές καταπίπτουν.

Η Αναθέτουσα Αρχή δύναται να αγοράσει, σε τιμές αγοράς, τα παραδοθέντα ή παραγγελθέντα από τον Ανάδοχο υλικά και αντικείμενα και τις παρασχεθείσες υπηρεσίες που δεν έχει ακόμα πληρώσει. Οι όροι της αγοράς εναπόκεινται στην κρίση της Αναθέτουσας Αρχής.

Η Αναθέτουσα Αρχή δικαιούται να απαιτήσει πρόσθετα από τον Ανάδοχο αποζημίωση για κάθε ζημία που υπέστη μέχρι του ανώτατου ποσού του Συμβατικού Τιμήματος που αντιστοιχεί στην αξία του τμήματος των

Υπηρεσιών που δεν μπορεί, λόγω πλημμελούς εκτέλεσης της Σύμβασης, να χρησιμοποιηθεί για τον προοριζόμενο σκοπό.

<Σε περίπτωση εκπόνησης σε στάδια> Η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να μειώσει το συμβατικό αντικείμενο χωρίς αποζημίωση, με διάλυση της Σύμβασης για τα εναπομένοντα στάδια των Υπηρεσιών. Για την άσκηση του δικαιώματος αυτού απευθύνει γραπτή εντολή προς τον Ανάδοχο.

Ως προς την κήρυξη του Αναδόχου έκπτωτου, ισχύουν οι διατάξεις του Π.Δ. 118/07, όπως αυτό ισχύει και δεν έρχεται σε αντίθεση με το Π.Δ. 60/07.

Άρθρο 31 - Ανωτέρα Βία

Τα συμβαλλόμενα μέρη δεν ευθύνονται για τη μη εκπλήρωση των συμβατικών τους υποχρεώσεων, στο μέτρο που η αδυναμία εκπλήρωσης οφείλεται σε περιστατικά ανωτέρας βίας, ως τέτοιων νοουμένων γεγονότων που βρίσκονται εκτός της σφαίρας επιρροής των μερών και τα οποία αντικειμενικά δεν θα μπορούσαν να αποτραπούν ούτε με την επίδειξη άκρως εξειδικασμένης επιμέλειας.

Ο Ανάδοχος, επικαλούμενος υπαγωγή της αδυναμίας εκπλήρωσης των συμβατικών του υποχρεώσεων σε γεγονός που εμπίπτει στην προηγούμενη παράγραφο, οφείλει να γνωστοποιήσει και επικαλεσθεί προς την Αναθέτουσα Αρχή τους σχετικούς λόγους και τα περιστατικά εντός είκοσι (20) ημερών από τότε που συνέβησαν, προσκομίζοντας τα απαραίτητα αποδεικτικά στοιχεία. Η Αναθέτουσα Αρχή οφείλει να απαντήσει εντός είκοσι (20) ημερών από τη λήψη του σχετικού αιτήματος του Αναδόχου, διαφορετικά, με την πάροδο άπρακτης της προθεσμίας, τεκμαίρεται η αποδοχή του αιτήματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9 - ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

Άρθρο 32 - Εφαρμοστέο Δίκαιο - Επίλυση Διαφορών

Η Σύμβαση διέπεται από το Ελληνικό και Κοινοτικό δίκαιο.

Σε περίπτωση διαφορών που ενδεχομένως προκύψουν σχετικά με την ερμηνεία ή την εκτέλεση ή την εφαρμογή της Σύμβασης ή εξ αφορμής αυτής, η Αναθέτουσα Αρχή και ο Ανάδοχος θα καταβάλλουν κάθε προσπάθεια για τη φιλική επίλυσή τους, σύμφωνα με τους κανόνες της καλής πίστης και των χρηστών συναλλακτικών ηθών.

Για κάθε διαφορά που δεν είναι δυνατό να επιλυθεί σύμφωνα με τα παραπάνω οριζόμενα, αρμόδια θα είναι τα Ελληνικά Δικαστήρια της Δράμας.

ΣΥΜΒΑΣΗ
για την ανάθεση των Υπηρεσιών

«Εποπτεία και αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης ειδών αμφιβίων – ιχθύων κοινοτικού ενδιαφέροντος στην περιοχή αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Οροσειράς Ροδόπης»

Στο Μεσοχώρι, σήμερα την <ημερομηνία>, ημέρα <ημέρα>, μεταξύ, αφενός, του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Οροσειράς Ροδόπης, που εδρεύει στο Μεσοχώρι Παρανεστίου Δράμας και εκπροσωπείται νόμιμα από τον κ. Αβτζή Νικόλαο, υπό την ιδιότητά του ως προέδρου του Δ.Σ., το οποίο στο εξής θα αναφέρεται στην παρούσα Σύμβαση ως «η Αναθέτουσα Αρχή» και, αφετέρου, του <φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ένωση>, που εδρεύει στην <ταχ. δ/ση> και εκπροσωπείται νόμιμα³ από τον <ονοματεπώνυμο>, υπό την ιδιότητά του ως <ιδιότητα εκπροσώπου>, σύμφωνα με <νομιμοποιητικό εκπροσώπησης για νομικό πρόσωπο και συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο για ένωση>, το οποίο στο εξής θα αναφέρεται στην παρούσα Σύμβαση ως «ο Ανάδοχος»,

Έχοντας υπόψη:

- Τις διατάξεις του Ν. 2362/95 (ΦΕΚ 247/Α/95) «Περί Δημοσίου Λογιστικού και Ελέγχου των δαπανών του Κράτους».
- Τις διατάξεις του Ν. 2286/95 (ΦΕΚ 19/Α/95) «Περί προμηθειών του Δημοσίου τομέα & ρυθμίσεις συναφών θεμάτων».
- Τις διατάξεις του Π.Δ. 60/2007 (Φ.Ε.Κ 64/Α/2007) «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της οδηγίας 2004/18/ΕΚ περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών».
- Τις διατάξεις του Π.Δ. 118/07 (ΦΕΚ150/Α/2007) «Κανονισμός Προμηθειών Δημοσίου».
- Τις διατάξεις του Ν. 3614/03.12.2007 (ΦΕΚ 267/Α/3.12.2007) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2007-2013», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
- Το ν. 3840/2010 «Αποκέντρωση, απλοποίηση και ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς 2007-2013 και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 53/Α/31-3-2010).
- Την υπ. αριθμ. 11508/ΕΥΘΥ 566 εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομίας Ανταγωνιστικότητας & Ναυτιλίας
- Την υπ. αριθμ. 184177/09-12-2010 απόφαση ένταξης της Πράξης «Οργάνωση της Λειτουργίας τής Προστατευόμενης Περιοχής Οροσειράς Ροδόπης και τού Φορέα Διαχείρισής της» και την υπ' αριθ. 172859/25-10-2011 απόφαση 1^{ης} τροποποίησης της Πράξης «Προστασία και Διατήρηση της

---

³ Για νομικά πρόσωπα

Βιοποικιλότητας του Εθνικού Πάρκου Οροσειράς Ροδόπης» με κωδικό MIS 303629 τού Άξονα 9: «Προστασία τού Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας» τού Επιχειρησιακού Προγράμματος «Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη» 2007-2015,

- Την υπ. αριθ. 50/2012 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Οροσειράς Ροδόπης για την έγκριση διενέργειας πρόχειρου διαγωνισμού με σφραγισμένες προσφορές και κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα προσφορά για την παροχή υπηρεσιών με αντικείμενο «Εποπτεία και αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών ιχθύων - αμφιβίων κοινοτικού ενδιαφέροντος του Εθνικού Πάρκου Οροσειράς Ροδόπης»,
- Την από <ημερομηνία προκήρυξης> Προκήρυξη Διαγωνισμού για την ανάθεση του έργου Εποπτεία και αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών ιχθύων - αμφιβίων κοινοτικού ενδιαφέροντος του Εθνικού Πάρκου Οροσειράς Ροδόπης.
- Την από <ημερομηνία> προσφορά του Αναδόχου.
- Το <αριθμός/ημερομηνία> Πρακτικό της Επιτροπής Διενέργειας του Διαγωνισμού και Αξιολόγησης των Προσφορών, με το οποίο προτείνεται η κατακύρωση στον Ανάδοχο του διαγωνισμού για την ανάθεση του έργου .....
- Την απόφαση <αριθμός/ημερομηνία> του Διοικητικού Συμβουλίου της Αναθέτουσας Αρχής με την οποία εγκρίθηκε το Πρακτικό της Επιτροπής Διενέργειας του Διαγωνισμού και Αξιολόγησης των Προσφορών, κατακυρώθηκε η ανάθεση του έργου ..... στον Ανάδοχο και εξουσιοδοτήθηκε ο/η <στοιχεία> για την υπογραφή της Σύμβασης>

συνομολογήθηκαν και συμφωνήθηκαν τα ακόλουθα:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 - ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1 – Ορισμοί

Στη Σύμβαση, οι ακόλουθοι όροι έχουν την έννοια που τους αποδίδεται αντίστοιχα στο παρόν άρθρο:

Έγγραφο: Κάθε χειρόγραφο, δακτυλογραφημένη ή έντυπη ειδοποίηση, εντολή ή οδηγία ή πιστοποιητικό που εκδίδεται βάσει της Σύμβασης, συμπεριλαμβανομένων των τηλετυπιών, των τηλεγραφημάτων και των τηλεμοιοτυπιών.

Υπηρεσίες: οι παρεχόμενες στο Φορέα Διαχείρισης υπηρεσίες παρακολούθησης ειδών αμφιβίων – ιχθύων.

Ημερομηνία Έναρξης Ισχύος της Σύμβασης: Η ημερομηνία υπογραφής της Σύμβασης.

Ημέρα: Η ημερολογιακή ημέρα.

Παραδοτέα: Όλα τα ενδιάμεσα ή τελικά προϊόντα και υπηρεσίες που ο Ανάδοχος θα παραδώσει ή οφείλει να παραδώσει στην Αναθέτουσα Αρχή σύμφωνα με τη Σύμβαση.

Προθεσμίες: Τα αναφερόμενα στη Σύμβαση χρονικά διαστήματα σε ημέρες, που αρχίζουν να υπολογίζονται από την επομένη της πράξης, ενέργειας ή γεγονότος που ορίζεται στη Σύμβαση ως αφετηρία. Όταν η τελευταία ημέρα του χρονικού διαστήματος συμπίπτει με μη εργάσιμη ημέρα, η προθεσμία λήγει στο τέλος της πρώτης εργάσιμης ημέρας μετά την τελευταία ημέρα του χρονικού διαστήματος.

Προκήρυξη: Η από <ημερομηνία προκήρυξης> προκήρυξη διαγωνισμού της Αναθέτουσας Αρχής για την ανάθεση του Υποέργου <αριθμός/τίτλος>.

Προσφορά: Η από <ημερομηνία κατάθεσης> προσφορά του Αναδόχου προς την Αναθέτουσα Αρχή.

Σύμβαση: Η παρούσα συμφωνία που συνάπτουν και υπογράφουν τα συμβαλλόμενα μέρη για τις Υπηρεσίες, όπως είναι δυνατό να τροποποιηθεί ή συμπληρωθεί.

Συμβατικό Τίμημα: Το συνολικό συμβατικό αντάλλαγμα για την παροχή των Υπηρεσιών.

Άρθρο 2 - Αντικείμενο της Σύμβασης

2. ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ 3 ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

9.1. ΣΤΟΧΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Στόχος του προγράμματος παρακολούθησης στην περιοχή του Εθνικού Πάρκου Οροσειράς Ροδόπης (ΕΠΟΡ) είναι η καταγραφή, η εποπτεία και η αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης όλων των ειδών αμφιβίων – ιχθύων των Παραρτημάτων II, IV και V της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ που απαντώνται στο Εθνικό Πάρκο Οροσειράς Ροδόπης.

9.2. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Στον παρακάτω πίνακα αναφέρεται το σύνολο των ειδών αμφιβίων – ιχθύων κοινοτικού ενδιαφέροντος (Παραρτήματα II, IV, V Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ) που απαντώνται στο ΕΠΟΡ.

Είδος (σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ)	Είδος (ως αναφέρεται στο Κράτος - Μέλος)	Παρ. II	Παρ. IV	Παρ. V
<i>Bombina variegata</i>	<i>Bombina variegata</i>	1	1	
<i>Triturus karelinii</i> (<i>Triturus cristatus karelinii</i>)	<i>Triturus karelinii</i>	1	1	
<i>Rana graeca</i>			1	
<i>Rana temporaria</i>				1
<i>Bufo viridis</i>			1	
<i>Hyla arborea</i>			1	
<i>Salmo macrostigma</i>	<i>Salmo macedonicus</i>	1		

Ως βάση για την εποπτεία και την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών θα χρησιμοποιηθούν οι ακόλουθες παράμετροι:

- Εξάπλωση και εύρος εξάπλωσης,

- Η κατάσταση του πληθυσμού (μέγεθος, δομή και δυναμική πληθυσμού),
- Η ποιότητα και η έκταση των ενδιαιτημάτων,
- Επιδράσεις – πιέσεις – απειλές (προοπτικές διατήρησης)

Ο Ανάδοχος του προγράμματος εποπτείας θα παραδώσει επιπλέον, μια επικαιροποιημένη έκδοση της βάσης δεδομένων του τμήματος του Δικτύου Natura 2000 στο Εθνικό Πάρκο Οροσειράς Ροδόπης, με βάση τα αποτελέσματα της έρευνάς του σε όλα τα πεδία που άπτονται του αντικειμένου του (περιγραφές, αξιολογήσεις, πίνακας other species, απειλές κ.λπ.) καθώς και προτάσεις για επέκταση του Δικτύου, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο με βάση τα κριτήρια της ΕΕ και κατόπιν συνεννόησης με το Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Οροσειράς Ροδόπης. Επίσης θα προτείνει ικανοποιητικές τιμές αναφοράς καθώς και στόχους διατήρησης των ειδών των Παραρτημάτων II, IV και V της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ ανά ΤΚΣ ή ομάδα ΤΚΣ που θα μελετηθούν με στόχο την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησής τους σε κάθε μια περιοχή.

Τέλος, θα παραδώσει προτάσεις για τα πρωτόκολλα και τη διαδικασία παρακολούθησης στην περιοχή μελέτης του για την επόμενη διαχειριστική περίοδο.

Για την υλοποίηση του έργου του, ο Ανάδοχος υποχρεούται να βρίσκεται σε συνεχή επικοινωνία με τον Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Οροσειράς Ροδόπης καθώς και με τον Ανάδοχο της Μελέτης «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων». Η επικοινωνία του Αναδόχου με τον ΦΔ θα γίνεται με σκοπό την ανταλλαγή πληροφορίας, εμπειρίας, γνώσης ή/και μέσων, ώστε να επιτευχθεί η βέλτιστη υλοποίηση του έργου. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να συνεργάζεται με το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης (πρόσωπα που θα υποδείξει ο Φορέας) κατά την άσκηση των εργασιών πεδίου, με στόχο α) τη μεταφορά τεχνογνωσίας προς το προσωπικό του Φορέα όσο και β) την καλύτερη συνεργασία μεταξύ Αναδόχου και Φορέα Υλοποίησης του έργου. Η επικοινωνία του Αναδόχου του παρόντος έργου με τον Ανάδοχο της προαναφερόμενης μελέτης («Οριζόντιος τεχνικός.....»), ο οποίος θα συντονίζει όλα τα σχήματα που θα εργαστούν μέχρι το 2015 στο έργο της εποπτείας ειδών και τύπων οικοτόπων σε ολόκληρη τη χώρα, είναι απαραίτητη ώστε να επιτευχθεί η υλοποίηση του συνολικού έργου με ενιαίο τρόπο και να παραχθούν αποτελέσματα συμβατά με τις απαιτήσεις της ΕΕ.

Αντικείμενο του προγράμματος εποπτείας αποτελούν:

- Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή ενός προγράμματος επιστημονικής παρακολούθησης (monitoring) με εργασίες πεδίου με στόχο την αξιολόγηση και επαναξιολόγηση (σε σχέση με τη 2η Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας του 2007) της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων και ειδών για την περίοδο 2011-2015 σύμφωνα με το άρθρο 11 της Οδηγίας 92/43/ΕΕ, με τρόπο ώστε τα αποτελέσματα του έργου να τροφοδοτήσουν την 3η Εθνική Αναφορά - Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.
- Η επικαιροποίηση των πεδίων της περιγραφικής βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000, με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας του αναδόχου σε όλα τα πεδία που άπτονται του αντικειμένου των προγραμμάτων εποπτείας (περιγραφές, αξιολογήσεις, πίνακας other species, απειλές, κλπ)

- Η σύνταξη προτάσεων για πιθανή επέκταση του Δικτύου Natura 2000, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, με βάση τα κριτήρια της ΕΕ και μετά από συνεννόηση με τους Φορείς Διαχείρισης και το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ.
- Η σύνταξη προτάσεων ορισμού Ικανοποιητικών Τιμών Αναφοράς (Favorable Reference Values) των ειδών ανά ΤΚΣ ή ομάδα ΤΚΣ που θα μελετηθούν.
- Η σύνταξη προτάσεων για τον ορισμό Στόχων Διατήρησης (Conservation Objectives) ανά ΤΚΣ ή ομάδα ΤΚΣ και ανά ΖΕΠ ή ομάδα ΖΕΠ που θα μελετηθούν, με στόχο την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων και ειδών.
- Η σύνταξη προτάσεων για το πρόγραμμα παρακολούθησης που θα πρέπει να εφαρμοστεί μετά τη λήξη του προγράμματος εποπτείας.

Ο Ανάδοχος θα χρησιμοποιήσει τα ακόλουθα:

- Την περιγραφική και γεωγραφική βάση δεδομένων του Δικτύου Natura 2000 που βρίσκεται αναρτημένη στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=432&language=el-GR>)
- Τα κριτήρια της ΕΕ για την αξιολόγηση της επάρκειας του Δικτύου των ΤΚΣ (θα δοθεί από τον φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου σε συνεννόηση με το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ)
- Τα αποτελέσματα και τον Τεχνικό Οδηγό Χαρτογράφησης Τύπων Οικοτόπων Κοινοτικού και Ελληνικού ενδιαφέροντος του έργου «Αναγνώριση και περιγραφή των τύπων οικοτόπων σε περιοχές ενδιαφέροντος για τη διατήρηση της φύσης», σε CD (θα δοθεί από το φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου σε συνεννόηση με το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ)
- Το Interpretation Manual of the European Union habitats, 2007, σε ηλεκτρονική μορφή (αναρτημένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/habitatsdirective/index_en.htm#interpretation)
- Τα αποτελέσματα της δεύτερης εθνικής αναφοράς για την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ (αναρτημένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=539&language=el-GR>)
- Τα έντυπα αναφοράς και αξιολόγησης για τους τύπους οικοτόπων και τα είδη της Οδηγίας 92/43/ΕΚ που είναι αναρτημένα στην ηλεκτρονική διεύθυνση: http://circa.europa.eu/Public/irc/env/monnat/library?!=/habitats_reporting/reporting_2007-2012&vm=detailed&sb=Title
- Τις φόρμες της βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000 (Standard Data Form) μπορείτε να τα βρείτε στην ιστοσελίδα: http://circa.europa.eu/Public/irc/env/monnat/library?!=/natura_2000_dataflow&vm=detailed&sb=Title

- Το κόκκινο βιβλίο των απειλούμενων ζώων της Ελλάδας (σε ηλεκτρονική μορφή, αναρτημένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=518&language=el-GR>)
- Τα παραδοτέα της μελέτης «Πρόγραμμα επαναξιολόγησης 69 Σημαντικών Περιοχών για τα Πουλιά για τον χαρακτηρισμό τους ως Ζωνών Ειδικής Προστασίας της ορνιθοπανίδας. Σύνταξη σχεδίων δράσης για την προστασία των ειδών προτεραιότητας» (σε ηλεκτρονική μορφή, αναρτημένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=539&language=el-GR>).
- Το 10 x 10 km Ευρωπαϊκό πλέγμα αναφοράς ETRS 89 LAEA (αναρτημένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/eea-reference-grids>). Σημειώνεται ότι αναμένεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή επέκταση του ευρωπαϊκού πλέγματος στο θαλάσσιο χώρο μέχρι τις μέσες γραμμές μεταξύ της Ελλάδας και των γειτονικών της χωρών.
- Υπόβαθρο τοπογραφικό ως γεωγραφική αναφορά των στοιχείων που συλλέγονται και των αποτελεσμάτων της επεξεργασίας τους σε κλίμακα περίπου 1:50.000 (θα δοθεί από το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ).

Σημειώνεται ότι για το σχεδιασμό των προγραμμάτων εποπτείας, ο Ανάδοχος θα πρέπει να εναρμονιστεί με τα κείμενα εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που αφορούν τον καθορισμό και περιγραφή των παραμέτρων οι οποίες περιλαμβάνονται στην αναφορά των Κρατών – Μελών της ΕΕ στο πλαίσιο του άρθρου 17 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και ιδιαίτερα με το κείμενο «Art 17 guidelines». Τα κείμενα παρατίθενται στην ιστοσελίδα: http://circa.europa.eu/Public/irc/env/monnat/library?l=/habitats_reporting/reporting_2007-2012&vm=detailed&sb=Title, «An expert group on reporting», η οποία ενημερώνεται διαρκώς.

10. ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Οι εργασίες που θα υλοποιηθούν περιγράφονται σε τέσσερες (4) διακριτές φάσεις, ως ακολούθως:

ΦΑΣΗ Α: ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

- Οριστικοποίηση του καταλόγου των ειδών που αποτελούν αντικείμενο της μελέτης

Ο Ανάδοχος θα οριστικοποιήσει τον κατάλογο των ειδών που αποτελούν αντικείμενο της μελέτης. Ενδεχομένως, και κατά την κρίση του Αναδόχου, είναι δυνατόν να ενταχθούν στο αντικείμενο της μελέτης είδη αμφιβίων – ιχθύων που αξιολογούνται ως ιδιαίτερα σημαντικά για την Ελλάδα.

- Βιβλιογραφική συλλογή, καταγραφή και χωρική αποτύπωση κάθε είδους

Για κάθε είδος, ο Ανάδοχος θα συλλέξει, θα καταγράψει και θα αποτυπώσει χωρικά σε GIS και σε κατάλληλο χαρτογραφικό υπόβαθρο τις υπάρχουσες αναφορές εξάπλωσης -τουλάχιστον των τελευταίων 40 ετών- ανάλογα βέβαια με τη διαθεσιμότητα και την ακρίβεια των βιβλιογραφικών δεδομένων (σημειακά, γραμμικά ή επιφανειακά δεδομένα κατανομής).

Οι πηγές που θα χρησιμοποιηθούν θα πρέπει να είναι:

α) τεκμηριωμένης αξιοπιστίας, δηλ. πηγές οι οποίες είτε δημοσιεύονται μετά από επιστημονική κρίση είτε υπόκεινται στην κριτική της ευρύτερης επιστημονικής κοινότητας, όπως επιστημονικές εργασίες δημοσιευμένες

σε έγκυρα διεθνή και εθνικά επιστημονικά περιοδικά, επιστημονικές ανακοινώσεις, οι οποίες έγιναν αποδεκτές κατόπιν αξιολόγησης σε διεθνή και ελληνικά συνέδρια, επιστημονικά βιβλία ανάλογου περιεχομένου,

β) πηγές οι οποίες δεν έχουν εκτεθεί στην κρίση της ευρύτερης επιστημονικής κοινότητας και για το λόγο αυτό απαιτείται περαιτέρω έλεγχος της αξιοπιστίας τους, όπως επίσημες εκθέσεις ερευνητικών ή άλλων έργων, περιβαλλοντικές μελέτες με γενικότερη ή ειδικότερη, αποκλειστική ή εν μέρει, αναφορά στους τύπους οικοτόπων (π.χ. Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες), επιστημονικώς τεκμηριωμένες εκθέσεις, μελέτες, ή εκδόσεις.

Γ) αδημοσίεута δεδομένα ατόμων ή φορέων τεκμηριωμένης αξιοπιστίας, τα οποία περιέχονται σε προσωπικά αρχεία ειδικών με αποδεδειγμένη εμπειρία και αρχεία θεσμοθετημένων φορέων (π.χ. βάσεις δεδομένων ερευνητικών φορέων).

Οι πληροφορίες θα συγκεντρωθούν σε βάση δεδομένων, η οποία θα έχει πρόβλεψη για την αποτύπωση της παρουσίας κάθε είδους και τύπου οικοτόπου που έχει τεκμηριωθεί στη βιβλιογραφική ανασκόπηση (Έτος και εποχή ή ακριβής ημερομηνία, αριθμός κελιού πλέγματος ή συντεταγμένες, ονομασία περιοχής, ονοματεπώνυμο ερευνητή, φορέας έρευνας, αναφορά βιβλιογραφίας, δειγματοληπτικό μέσο, αξιολόγηση της δειγματοληψίας). Η βάση αυτή θα συνδέεται με γεωγραφική απεικόνιση της πληροφορίας σε GIS. Ο Ανάδοχος θα εντοπίσει τα σημαντικότερα κενά της βιβλιογραφίας.

- Κατάρτιση συνοπτικής αναφοράς υπάρχουσας γνώσης

Ο Ανάδοχος θα ετοιμάσει μια συνοπτική αναφορά για κάθε τύπο οικοτόπου και είδος που αποτελεί αντικείμενο παρακολούθησης και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησής του. Αυτή η συνοπτική αναφορά θα πρέπει να σχεδιαστεί έτσι ώστε να συνοψίζει την υπάρχουσα γνώση και ταυτόχρονα να υπηρετεί τις ελάχιστες απαιτήσεις που προκύπτουν από τις υποχρεώσεις και τους σκοπούς της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.

- Τεκμηρίωση και οργάνωση σχεδίου επιτόπιων επισκέψεων

Ο Ανάδοχος θα καταρτίσει το σχέδιο επιτόπιων επισκέψεων με σκοπό τη συμπλήρωση των πρωτοκόλλων αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης των ειδών. Ο σχεδιασμός και η μέθοδος δειγματοληψίας για τη συμπλήρωση των πρωτοκόλλων εποπτείας και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης θα είναι ίδιος εντός και εκτός περιοχών Natura 2000, εκτός εάν τεκμηριώνεται διαφορετικά από τον Ανάδοχο. Ο Ανάδοχος θα πρέπει να αιτιολογήσει την αποτελεσματικότητα του σχήματος εργασίας πεδίου, δηλαδή την οργάνωση των σταθμών δειγματοληψίας, τις συχνότητες των δειγματοληψιών και τους τρόπους δειγματοληψίας για τα διαφορετικά στάδια ζωής των ειδών, με τρόπο που να διασφαλίζει τη μέγιστη χωρική κάλυψη, ικανοποιώντας ταυτόχρονα και τις εποχιακές ανάγκες μετακίνησης ή εύρεσης των ειδών. Ιδιαίτερη σημασία θα πρέπει να δοθεί και στο συγχρονισμό των εργασιών πεδίου. Για την εκτίμηση της παρουσίας των ειδών εντός των περιοχών Natura 2000 θα ληφθούν υπόψη η βάση δεδομένων του Δικτύου Natura 2000 αλλά και η συλλογή των βιβλιογραφικών αναφορών.

Για το σχέδιο επιτόπιων επισκέψεων ο Ανάδοχος θα χρησιμοποιήσει το χάρτη εξάπλωσης ή/και εν δυνάμει γεωγραφικής εξάπλωσης κάθε είδους από τις βιβλιογραφικές αναφορές που θα έχει συλλέξει και θα τοποθετήσει σε Σύστημα Γεωγραφικών Πληροφοριών, τις θέσεις των επιτόπιων επισκέψεων του και των σχετικών δειγματοληπτικών επιφανειών συμπλήρωσης των πρωτοκόλλων αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης. Για τον προσδιορισμό της δυνητικής ή της προβλεπόμενης εξάπλωσης των ειδών θα χρησιμοποιηθούν όλες οι

πληροφορίες που θα συλλεγούν από τη βιβλιογραφική επισκόπηση, αλλά και τα αποτελέσματα της μελέτης της αναγνώρισης και περιγραφής των τύπων οικοτόπων σε περιοχές ενδιαφέροντος για τη διατήρηση της φύσης που εκπονήθηκε από το τ. ΥΠΕΧΩΔΕ με χρηματοδότηση από το Β'ΚΠΣ (1999-2001), ο χάρτης του Potential Natural Vegetation of Europe (Bohn et al. 2004), πιθανόν σχετικά μοντέλα πρόβλεψης με κλιματικές και εδαφικές παραμέτρους (ecological niche modeling), ορθοφωτοχάρτες, χάρτες γεωμορφολογικοί, χάρτες υδρογραφικού δικτύου κ.α., σε συνδυασμό με την κρίση των ειδικών.

Εκτός των περιοχών του Δικτύου Natura 2000 και εντός των περιοχών ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Οροσειράς Ροδόπης θα καθοριστεί ένας ελάχιστος αριθμός επιτόπιων επισκέψεων και σχετικών δειγματοληψιών συμπλήρωσης πρωτοκόλλων αξιολόγησης. Συνιστάται ο αριθμός αυτός να μην ξεπερνά το 25% του συνόλου των επισκέψεων που θα πραγματοποιηθούν και του συνόλου των δειγματοληψιών και πρωτοκόλλων αξιολόγησης που θα συμπληρωθούν στο εσωτερικό του δικτύου Natura 2000, εκτός και τεκμηριωθεί διαφορετικά από τον Ανάδοχο.

- Καθορισμός της έντασης και του προτύπου κατανομής των δειγματοληψιών και καθορισμός του πλέγματος αναφοράς

Ο Ανάδοχος θα καθορίσει: α) την ένταση της δειγματοληπτικής προσπάθειας, β) το πρότυπο κατανομής των δειγματοληψιών εντός κάθε περιοχής μελέτης γ) το πλέγμα (grid) αναφοράς ανά είδος, που θα είναι υποχρεωτικά το ευρωπαϊκό πλέγμα 10 x 10km. Όπου είναι εφικτό ή αναγκαίο το πλέγμα θα είναι αναλυτικότερο με πιο λεπτομερή χωρική πληροφορία (5 x 5km ή 2 x 2km ή 1 x 1km). Τα κριτήρια καθορισμού της έντασης δειγματοληψίας και του τρόπου κατανομής των δειγματοληψιών που θα χρησιμοποιηθούν και για τον καθορισμό του κατάλληλου πλέγματος αναφοράς για τα είδη είναι τα ακόλουθα: α) κριτήρια αφθονίας (σπάνιο, σποραδικό, μέση αφθονία, άφθονο, πολύ κοινό ή και ομαδοποιήσεις τους) και β) κριτήρια ευθύνης διατήρησης για κάθε είδος. Η ευθύνη διατήρησης εξαρτάται από παραμέτρους όπως ο χαρακτηρισμός του είδους ως προτεραιότητας από την Οδηγία των οικοτόπων, ο ενδημισμός του είδους, ο βαθμός τρωτότητας-ευαισθησίας του είδους κ.α.

- Οργάνωση μεθόδου δειγματοληψίας

Ο Ανάδοχος θα πρέπει να εφαρμόσει τη βέλτιστη μέθοδο δειγματοληψίας την οποία και θα τεκμηριώσουν. Οι μέθοδοι και οι τεχνικές δειγματοληψίας και οι μέθοδοι καταγραφής των ενδιαιτημάτων θα πρέπει να αιτιολογηθούν και να υποστηρίζονται από σχετικά διεθνή ή εθνικά πρότυπα ή από τη διεθνή επιστημονική βιβλιογραφία. Η μέθοδος δειγματοληψίας θα λαμβάνει υπ' όψη τις ιδιαίτερες οικολογικές προτιμήσεις και το βιολογικό κύκλο του κάθε είδους, καθώς και την εποχή δραστηριότητάς του, ώστε να μεγιστοποιηθεί η πιθανότητα δειγματοληψίας του στο πεδίο.

- Καθορισμός πρωτοκόλλων για την εργασία στο πεδίο

Ο Ανάδοχος θα καθορίσει τα πρωτόκολλα εργασιών πεδίου για την αξιολόγηση ή την επαναξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών. Στα πρωτόκολλα συλλογής δεδομένων θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται και η καταγραφή των κατάλληλων κατά περίπτωση περιβαλλοντικών παραμέτρων για κάθε είδος, όπως και οι ανθρωπογενείς πιέσεις κατά περίπτωση. Οι παράμετροι που θα ενσωματωθούν στα πρωτόκολλα, θα πρέπει να

οδηγούν στη συμπλήρωση με επάρκεια των παραμέτρων του Εντύπου Αναφοράς εποπτείας και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης ειδών για την Έκθεση του άρθρου 17 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.

- Προγραμματισμός ετήσιων επισκέψεων

Ο Ανάδοχος θα προτείνει πρόγραμμα ετήσιων επισκέψεων για τα τρία στάδια εργασιών πεδίου, το οποίο και θα τεκμηριώσει. Κατά τη φάση Β' συνιστάται να γίνουν επισκέψεις με τρόπο ώστε να μπορεί να συμπληρωθούν οι φόρμες και να εξαχθούν συμπεράσματα για την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης όλων των ειδών στην περιοχή μελέτης και να μπορούν να προταθούν ικανοποιητικές τιμές αναφοράς και στόχοι διατήρησης για όλες τις περιοχές μελέτης.

Κάποιες τοποθεσίες δειγματοληψίας της φάσης Β μπορεί να αποδειχθούν ακατάλληλες, οπότε και να αλλαχθούν κατά τα επόμενα χρόνια.

- Κατάρτιση προσχεδίου ανάλυσης των δεδομένων πεδίου όπως προγραμματίστηκαν να συλλεγούν με βάση το σχέδιο δειγματοληψίας

Ο Ανάδοχος θα καταρτίσει προσχέδιο ανάλυσης των δεδομένων πεδίου, όπως προγραμματίστηκαν να συλλεγούν με βάση την κατάρτιση του σχεδίου δειγματοληψίας. Σε σύντομη αναφορά ο ανάδοχος θα πρέπει να αναφέρει την αναμενόμενη ποιότητα των δεδομένων και να παρουσιάσει τον τρόπο που θα εκτιμήσουν για τα είδη: το (α) το εύρος εξάπλωσής των ειδών (range), (β) το μέγεθος του πληθυσμού (population size), (γ) το είδος και την έκταση των ενδιαιτημάτων του (habitat area), (δ) τις επιδράσεις - πιέσεις - απειλές (προοπτικές διατήρησης). Τέλος θα πρέπει να παρουσιάσει τον τρόπο που θα είναι σε θέση να εκτιμήσει την τάση των ως άνω, με βάση δεδομένα παρελθόντων ετών ή/ και μελλοντικά δεδομένα που θα προκύψουν από τη συνέχιση του προγράμματος παρακολούθησης. Ο Ανάδοχος θα προσδιορίσει και θα τεκμηριώσει ποια από τα στοιχεία που θα καταθέσει θα πρέπει πιθανόν να θεωρούνται απόρρητα και θα προτείνει τρόπους χειρισμού των απόρρητων αυτών δεδομένων.

- Κατάρτιση προγράμματος εκπαίδευσης του προσωπικού του ΦΔ

Ο Ανάδοχος θα καταρτίσει το πρόγραμμα εκπαίδευσης του προσωπικού του ΦΔ στο πλαίσιο υλοποίησης όλων των φάσεων όπως αυτές περιγράφονται στο παρόν κείμενο των προδιαγραφών. Το πρόγραμμα εκπαίδευσης θα γίνει με τέτοιο τρόπο, ώστε στο τέλος του συνολικού προγράμματος παρακολούθησης το προσωπικό του ΦΔ θα είναι σε θέση να εκτελεί με δικά του μέσα την μελλοντική παρακολούθηση τα πρωτόκολλα των οποίων θα παραδώσει ο ανάδοχος.

Τα παραδοτέα της φάσης θα δημοσιοποιηθούν στο κοινό (διαβούλευση μέσω internet – ημερίδα ανακοίνωσης).

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ ΤΗΣ ΦΑΣΗΣ Α'

Ως παραδοτέα ορίζονται τα ακόλουθα, τα οποία θα παραχθούν σύμφωνα με το ανωτέρω αναφερόμενο σκεπτικό και η μορφή τους (ηλεκτρονική ή/και έντυπη) φαίνεται στον Πίνακα 7:

1. Κατάλογος των ειδών για τα οποία θα πραγματοποιηθούν εργασίες πεδίου με σχετική εισηγητική έκθεση.

2. Έκθεση και βάση δεδομένων με τις βιβλιογραφικές αναφορές που θα συλλεγούν. Η βάση δεδομένων θα δίνει πληροφορίες για τις καταχωρισμένες θέσεις εμφάνισης κάθε είδους και θα συνδέεται με γεωγραφική απεικόνιση.
3. Πρόταση καθορισμού πλέγματος (grid) αναφοράς για κάθε είδος και τύπο οικοτόπου, επιπρόσθετα στην υποχρεωτική χωρική αποτύπωση της κατανομής κάθε είδους σε πλέγμα αναφοράς 10 x 10 km, βασισμένη σε σχετική τεκμηριωμένη έκθεση-εισήγηση. Επίσης, απόφαση μη αναγκαιότητας δειγματοληψίας σε μικροτερο πλέγμα αναφοράς (από το πλέγμα 10 X 10 km) θα πρέπει να τεκμηριώνεται.
4. Γεωγραφική αποτύπωση σε Σύστημα Γεωγραφικών Πληροφοριών (διανυσματικής μορφής χρησιμοποιώντας σημεία, γραμμές ή πολύγωνα ανάλογα με τη μορφή των πρωτογενών δεδομένων) της δυνητικής εξάπλωσης κάθε είδους σε κατάλληλο υπόβαθρο, βασισμένη σε σχετική τεκμηριωμένη έκθεση-εισήγηση. Η έκθεση αυτή θα αφορά κάθε είδος που αποτελεί αντικείμενο παρακολούθησης και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησής του στην παρούσα μελέτη και θα πρέπει να σχεδιαστεί έτσι ώστε να συνοψίζει την υπάρχουσα γνώση και ταυτόχρονα να υπηρετεί τις ελάχιστες απαιτήσεις που προκύπτουν από τις υποχρεώσεις και τους σκοπούς της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ.
5. Τεκμηριωμένη επιστημονικά πρόταση προγραμματισμού εργασιών πεδίου (αριθμού και θέσεων επισκέψεων πεδίου συνολικά και ανά έτος εργασιών πεδίου). Η πρόταση θα περιλαμβάνει:
  - Τον τύπο των πρωτογενών δεδομένων που θα συλλεγούν από τις επιτόπιες δειγματοληψίες (παρουσία/ απουσία, σχετική αφθονία, πυκνότητα, φυσικοχημικές παραμέτρους κλπ)
  - Τον αριθμό και τη χωροθέτηση των θέσεων δειγματοληψίας σε κατάλληλο υπόβαθρο
  - Τη μεθοδολογία διερεύνησης των μη γνωστών εμφανίσεων καθενός από τα υπό μελέτη είδη
  - Την εποχή και μέθοδο της δειγματοληψίας
  - Την επαναληψιμότητα της δειγματοληψίας
6. Τα πρωτόκολλα δειγματοληψίας, εργασιών πεδίου και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης των ειδών που θα εφαρμοστούν κατά τις επισκέψεις στο πεδίο.
7. Προσχέδιο ανάλυσης των δεδομένων πεδίου όπως προγραμματίστηκαν να συλλεγούν με βάση το σχέδιο δειγματοληψίας, προκειμένου να γίνει αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών.
8. Σχέδιο προγράμματος κατάρτισης προγράμματος εκπαίδευσης του προσωπικού του ΦΔ.

Όλα τα παραδοτέα υποβάλλονται στον φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου σε 4 αντίτυπα σε ηλεκτρονική μορφή. Μετά την έγκρισή τους, υποβάλλονται εκ νέου σε ηλεκτρονική ή/και σε έντυπη μορφή (ανάλογα με τα όσα ορίζονται στον Πίνακα 7), σε 10 και 3 αντίτυπα, αντίστοιχα.

ΦΑΣΗ Β: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΤΙΜΩΝ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΩΝ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ

- Συνέχιση της βιβλιογραφικής συλλογής

Ο Ανάδοχος θα συνεχίσει τη συλλογή, καταγραφή και χωρική αποτύπωση των υπαρχουσών αναφορών εξάπλωσης -τουλάχιστον των τελευταίων 40 ετών- για κάθε είδος, ανάλογα με τη διαθεσιμότητα και την ακρίβεια των βιβλιογραφικών δεδομένων (σημειακά, γραμμικά ή επιφανειακά δεδομένα κατανομής).

- Συλλογή πληροφοριών πεδίου

Ο Ανάδοχος θα συλλέξει στο πεδίο τις πληροφορίες που έχουν καθοριστεί σύμφωνα με τον προγραμματισμό της φάσης Α.

- Καταχώριση στοιχείων σε βάση δεδομένων

Ο Ανάδοχος θα καταχωρίσει σε βάση δεδομένων που θα του δοθεί από τον φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου (σε συνεργασία με το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ) και τον Ανάδοχο της μελέτης «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων» όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται για την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης κάθε είδους. Η βάση δεδομένων θα περιέχει όλα τα στοιχεία εκείνα που θα οδηγούν στη χαρτογραφική αποτύπωση που ζητείται σε GIS.

- Αξιολόγηση δεδομένων και εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης κάθε είδους

Ο Ανάδοχος θα αξιολογήσει την κατάσταση διατήρησης κάθε είδους με βάση τις παραμέτρους (α) εύρος εξάπλωσης (range), (β) μέγεθος του πληθυσμού (population size), (γ) έκταση των ενδιαιτημάτων του (habitat area), (δ) επιδράσεις - πιέσεις - απειλές (προοπτικές διατήρησης). Η αξιολόγηση θα γίνει α) στα κελιά του πλέγματος (grid cell) όπου θα γίνει δειγματοληψία και στα κελιά όπου με βάση βιβλιογραφική τεκμηρίωση και την κρίση ειδικών είναι δυνατή η αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης, β) σε κάθε περιοχή Natura 2000 που θα μελετηθεί, γ) συνολικά στην περιοχή ευθύνης κάθε Φορέα Διαχείρισης. Η αναγωγή της αξιολόγησης από το επίπεδο του κελιού του πλέγματος αναφοράς (grid) στο επίπεδο του ΤΚΣ (εφόσον ο ΤΚΣ καλύπτει κελιά περισσότερα του ενός), θα γίνει με μαθηματική προσέγγιση που θα δοθεί από τον φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου (σε συνεργασία με το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ) και τον Ανάδοχο της μελέτης «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων», η οποία θα βασίζεται στην προσέγγιση που ακολουθήθηκε για τη σύνθεση της Ευρωπαϊκής έκθεσης αναφοράς της περιόδου 2000-2006.

- Χαρτογραφική αποτύπωση της εξάπλωσης κάθε είδους

Ο Ανάδοχος θα αποτυπώσει χωρικά την εξάπλωση κάθε είδους και τύπου οικοτόπου σε κατάλληλο υπόβαθρο. Η αποτύπωση θα γίνει αρχικά με πολύγωνα γραμμές ή σημεία σε μικρή κλίμακα (π.χ. 1:250.000 ή 1:100.000). Στη συνέχεια θα εφαρμοστεί πάνω στα όρια πλέγμα αναφοράς α) 10 x 10 km και β) αναλυτικότερο πλέγμα αναφοράς σύμφωνα με τον προγραμματισμό της φάσης Α και θα γίνει χαρτογραφική αποτύπωση της εξάπλωσης των ειδών και τύπων οικοτόπων στα προαναφερόμενα πλέγματα. Στην περίπτωση που απαιτείται αποτύπωση σε αναλυτικότερο πλέγμα, η κλίμακα χαρτογράφησης θα προσαρμόζεται αναλόγως. Συγκεκριμένα σε πλέγμα 5 x 5 η κλίμακα θα είναι τουλάχιστον 1:50.000 και σε μικρότερο πλέγμα τουλάχιστον 1:25.000.

Για είδη σπάνια, ενδημικά ή προτεραιότητας θα γίνει επιπλέον αποτύπωση με χρωματική διαβάθμιση και σχετικό επεξηγηματικό υπόμνημα. Η χρωματική διαβάθμιση στο εσωτερικό του κελιού του πλέγματος αναφοράς θα σχετίζεται με:

α) ποσοτική αξιολόγηση με βάση το μέγεθος του πληθυσμού του είδους στο εσωτερικό του κελιού του ορισμένου πλέγματος αναφοράς

β) ποιοτική αξιολόγηση κατάστασης διατήρησης του είδους στο εσωτερικό του κελιού του ορισμένου πλέγματος αναφοράς με βάση τις 4 κλάσεις που περιλαμβάνονται στη φόρμα της έκθεσης εφαρμογής της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ (Α = ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης, Β = ανεπαρκής κατάσταση διατήρησης, Γ = κακή κατάσταση διατήρησης, Δ = άγνωστη κατάσταση διατήρησης).

Στην περίπτωση που δεν μπορεί να αποτυπωθεί η πληθυσμιακή πυκνότητα με χρωματική διαβάθμιση, ο Ανάδοχος, εφόσον είναι εφικτό, μπορεί να αποτυπώσει με χρωματική διαβάθμιση την έκταση της ύπαρξης κατάλληλου ενδιαιτήματος εντός του πλέγματος αναφοράς, με σχετικό επεξηγηματικό υπόμνημα.

Επίσης ο Ανάδοχος θα αποτυπώσει χωρικά σε διανυσματική μορφή και σε πλέγμα 10 Χ10 km το εύρος εξάπλωσης (range) κάθε είδους.

Επίσης ο Ανάδοχος θα αποτυπώσει χωρικά σε διανυσματική μορφή και σε πλέγμα 10 Χ10 km το εύρος εξάπλωσης κάθε τύπου οικοτόπου.

- Αποτύπωση και αξιολόγηση διαφορών

Ο Ανάδοχος θα περιγράψει και θα αξιολογήσει τις διαφορές σε σχέση με την προηγούμενη έκθεση εφαρμογής της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ την περίοδο 2000 – 2006).

- Καθορισμός Ικανοποιητικών Τιμών Αναφοράς (Favorable Reference Values)

Ο Ανάδοχος θα προτείνει Ικανοποιητικές Τιμές Αναφοράς (εύρους εξάπλωσης - range και έκτασης - area) για κάθε είδος. Οι τιμές θα αναφέρονται σε κάθε ΤΚΣ ή ομάδα ΤΚΣ που απαντάται το είδος.

- Καθορισμός Στόχων Διατήρησης (Conservation objectives)

Ο Ανάδοχος θα προτείνει Στόχους Διατήρησης για κάθε είδος του Παραρτήματος II της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Οι στόχοι θα αφορούν κάθε ΤΚΣ ή ομάδα ΤΚΣ που απαντάται το είδος που η παρουσία του αξιολογείται ως σημαντική.

Για την κατάρτιση της πρότασης Ικανοποιητικών Τιμών Αναφοράς και στόχων Διατήρησης, ο Ανάδοχος θα βρίσκεται σε συνεχή συνεργασία με τον Ανάδοχο της μελέτης «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων» και το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ.

Τα παραδοτέα της φάσης θα δημοσιοποιηθούν στο κοινό (διαβούλευση μέσω internet – ημερίδα ανακοίνωσης).

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ ΤΗΣ ΦΑΣΗΣ Β'

Ως παραδοτέα ορίζονται τα ακόλουθα, τα οποία θα παραχθούν σύμφωνα με το ανωτέρω αναφερόμενο σκεπτικό και η μορφή τους (ηλεκτρονική ή/και έντυπη) φαίνεται στον Πίνακα 7:

1. Συμπληρωμένη έκθεση και βάση δεδομένων με τις βιβλιογραφικές αναφορές που θα συλλεγούν. Η βάση δεδομένων θα δίνει πληροφορίες για τις καταχωρισμένες θέσεις εμφάνισης κάθε είδους και θα συνδέεται με γεωγραφική απεικόνιση σε GIS.
2. Τα συμπληρωμένα πρωτόκολλα παρακολούθησης για κάθε είδος και για κάθε θέση επιτόπιου ελέγχου αποτυπωμένα σε βάση δεδομένων και αρχεία GIS.
3. Τα συμπληρωμένα έντυπα αναφοράς της έκθεσης της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για κάθε είδος για κάθε ΤΚΣ που θα μελετηθεί και, για κάθε κελί αναφοράς που θα γίνουν δειγματοληψίες ή που είναι δυνατή η συμπλήρωσή τους με βάση τις βιβλιογραφικές αναφορές.
4. Αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης κάθε είδους: α) στα κελιά του πλέγματος (grid cell) όπου θα γίνει δειγματοληψία και στα κελιά όπου με βάση βιβλιογραφική τεκμηρίωση και την κρίση ειδικών είναι δυνατή η αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης και β) σε κάθε περιοχή Natura 2000 που θα μελετηθεί γ) στην περιοχή εξάπλωσης του κάθε Φορέα Διαχείρισης.
5. Χάρτες υφιστάμενης κατανομής και εύρους εξάπλωσης για κάθε είδος σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην περιγραφή της Φάσης Β'.
6. Πρόταση Ικανοποιητικών Τιμών Αναφοράς (Favorable Reference Values) για κάθε είδος για κάθε ΤΚΣ ή ομάδα ΤΚΣ.
7. Πρόταση Στόχων Διατήρησης (Conservation Objectives) για κάθε είδος του Παραρτήματος II για κάθε ΤΚΣ ή ομάδα ΤΚΣ.
8. Συμπληρωμένο-επικαιροποιημένο πρόγραμμα εργασιών πεδίου της φάσης Γ' με βάση τα προς επίλυση προβλήματα που εντοπίστηκαν κατά το πρώτο έτος συλλογής δεδομένων πεδίου.
9. Έκθεση πεπραγμένων της φάσης Β', όπου θα αναγράφονται όλα τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν και ο τρόπος με τον οποίο επιλύθηκαν.

Όλα τα παραδοτέα υποβάλλονται στον φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου σε 4 αντίτυπα σε ηλεκτρονική μορφή. Μετά την έγκρισή τους, υποβάλλονται εκ νέου σε ηλεκτρονική ή/και σε έντυπη μορφή (ανάλογα με τα όσα ορίζονται στον Πίνακα 7), σε 10 και 3 αντίτυπα, αντίστοιχα.

ΦΑΣΗ Γ: ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΕΔΙΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΒΑΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ NATURA 2000

- Συνέχιση της βιβλιογραφικής συλλογής

Για κάθε είδος οι Ανάδοχοι θα συνεχίσουν τη συλλογή, καταγραφή και χωρική αποτύπωση των υπαρχουσών αναφορών εξάπλωσής τους -τουλάχιστον των τελευταίων 40 ετών- ανάλογα με τη διαθεσιμότητα και την ακρίβεια των βιβλιογραφικών δεδομένων (σημειακά, γραμμικά ή επιφανειακά δεδομένα κατανομής).

- Συλλογή πληροφοριών πεδίου

Ο Ανάδοχος θα συλλέξει στο πεδίο τις πληροφορίες που έχουν καθοριστεί στον προγραμματισμό της φάσης Α' και την επικαιροποιημένη του μορφή, όπως εγκρίθηκε στη φάση Β'.

- Καταχώριση στοιχείων σε βάση δεδομένων

Ο Ανάδοχος θα καταχωρίσει στη βάση δεδομένων που θα του δοθεί από τον φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου (σε συνεργασία με το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ) και τον Ανάδοχο της μελέτης «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων», όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται για την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης κάθε είδους.

- Πρόταση τροποποίησης της βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000

Ο Ανάδοχος, με βάση τα δεδομένα των δύο ετών δειγματοληψιών θα συντάξει πρόταση τροποποίησης της βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000 (Τυποποιημένο Δελτίο Δεδομένων - Standard Data Form) για κάθε πεδίο που άπτεται του αντικειμένου της μελέτης του. Η επικαιροποίηση της βάσης του Natura 2000 θα γίνει στην επικαιροποιημένη από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μορφή των εντύπων κατά τη φάση Γ' της μελέτης. Κατά την τροποποίηση της βάσης δεδομένων του Natura 2000 θα ληφθούν υπόψη οι εργασίες πεδίου του Αναδόχου αλλά και οι βιβλιογραφικές αναφορές κατόπιν τεκμηρίωσης και αξιολόγησης της σημασίας τους. Για όλες τις προτεινόμενες αλλαγές θα υπάρχει τεκμηρίωση της πρότασής του.

- Αξιολόγηση δεδομένων – Πρόταση ένταξης νέων περιοχών στο Δίκτυο Natura 2000

Ο Ανάδοχος θα αναλύσει τα δεδομένα που έχει συλλέξει ώστε να αξιολογήσει την πληρότητα-επάρκεια του Εθνικού Δικτύου Natura 2000 για τη διατήρηση του εξεταζόμενου κάθε φορά είδους, σε συνεννόηση με τη Διευθύνουσα Υπηρεσία και σύμφωνα με τα σχετικά κριτήρια της ΕΕ. Ο Ανάδοχος θα συντάξει, όπου και εάν απαιτείται, σε συνεννόηση με το φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου, πρόταση ένταξης νέων περιοχών στο Δίκτυο Natura 2000 σύμφωνα με τα σχετικά κριτήρια και υφιστάμενες αξιολογήσεις της ΕΕ. Η πρόταση θα αφορά συμπληρωμένα Τυποποιημένα Δελτία και χάρτες. Η χαρτογραφική αποτύπωση των προτάσεων θα γίνει σε κλίμακα τουλάχιστον 1:50.000. Σημειώνεται ότι προτάσεις για ένταξη νέων περιοχών πρέπει να βασίζονται σε στοιχεία που έχουν χαρακτηριστεί ως «τεκμηριωμένης αξιοπιστίας».

Τα παραδοτέα της φάσης θα δημοσιοποιηθούν στο κοινό (διαβούλευση μέσω internet – ημερίδα ανακοίνωσης).

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ ΤΗΣ ΦΑΣΗΣ Γ'

Ως παραδοτέα ορίζονται τα ακόλουθα, τα οποία θα παραχθούν σύμφωνα με το ανωτέρω αναφερόμενο σκεπτικό και η μορφή τους (ηλεκτρονική ή έντυπη) φαίνεται στον Πίνακα 7:

1. Συμπληρωμένη έκθεση και βάση δεδομένων με τις βιβλιογραφικές αναφορές που θα συλλεγούν. Η βάση δεδομένων θα δίνει πληροφορίες για τις καταχωρισμένες θέσεις εμφάνισης κάθε είδους και θα συνδέεται με γεωγραφική απεικόνιση.
2. Τα συμπληρωμένα πρωτόκολλα εργασιών πεδίου και παρακολούθησης για κάθε είδος και για κάθε θέση επιτόπιου ελέγχου σε ηλεκτρονική μορφή αποτυπωμένα στη βάση δεδομένων.
3. Τα συμπληρωμένα έντυπα αναφοράς της έκθεσης της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για κάθε είδος, για κάθε περιοχή εξέτασης συνολικά, για κάθε ΤΚΣ και, όπου είναι εφικτό, για κάθε κελί αναφοράς.

4. Συμπληρωμένο – επικαιροποιημένο πρόγραμμα εργασιών πεδίου της Φάσης Δ, με βάση την εμπειρία και τα προς επίλυση προβλήματα που παρουσιάστηκαν κατά το πρώτο έτος συλλογής δεδομένων πεδίου.
5. Επικαιροποιημένη έκδοση της περιγραφικής βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000 σε Access 2010.
6. Αναλυτική έκθεση καταγραφής των αλλαγών για κάθε πεδίο της βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000.
7. Έκθεση με ανάλυση των δεδομένων που έχουν συλλεγεί και με αξιολόγηση της πληρότητας-επάρκειας του Εθνικού Δικτύου Natura 2000 για τη διατήρηση του εξεταζόμενου κάθε φορά είδους και πρόταση πιθανών νέων εκτάσεων ή περιοχών Natura 2000 συνοδευόμενη από χάρτες αναλογικούς και ψηφιακούς, συμπληρωμένα Τυποποιημένα Δελτία Δεδομένων και νέα έκδοση της επικαιροποιημένης περιγραφικής (Access 2010) και χωρικής βάσης δεδομένων με τα στοιχεία των νέων προτεινόμενων περιοχών. Η χωρική βάση δεδομένων θα είναι σε GIS και η ανάλυσή της σε κλίμακα 1:50.000 ή και αναλυτικότερη.
8. Έκθεση πεπραγμένων της φάσης Γ', όπου θα αναγράφονται όλα τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν και ο τρόπος με τον οποίο επιλύθηκαν.

Όλα τα παραδοτέα υποβάλλονται στον φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου σε 4 αντίτυπα σε ηλεκτρονική μορφή. Μετά την έγκρισή τους υποβάλλονται εκ νέου σε ηλεκτρονική ή/και σε έντυπη μορφή (ανάλογα με τα όσα ορίζονται στον Πίνακα 7), σε 10 και 3 αντίτυπα, αντίστοιχα.

ΦΑΣΗ Δ: ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ - ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

- Συνέχιση και ολοκλήρωση της βιβλιογραφικής συλλογής

Ο Ανάδοχος θα συνεχίσει τη συλλογή, καταγραφή και χωρική αποτύπωση των υπαρχουσών αναφορών εξάπλωσης -τουλάχιστον των τελευταίων 40 ετών- για κάθε είδος, ανάλογα με τη διαθεσιμότητα και την ακρίβεια των βιβλιογραφικών δεδομένων (σημειακά, γραμμικά ή επιφανειακά δεδομένα κατανομής).

- Συλλογή δεδομένων πεδίου

Ο Ανάδοχος θα συλλέξει στο πεδίο τις πληροφορίες που έχουν καθοριστεί στον προγραμματισμό της φάσης Α', και την επικαιροποιημένη του μορφή, όπως εγκρίθηκε στη φάση Γ'.

- Καταχώριση στοιχείων σε βάση δεδομένων

Ο Ανάδοχος θα καταχωρίσει σε βάση δεδομένων που θα τους δοθεί από τον φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου (σε συνεργασία με το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ) και τον Ανάδοχο της μελέτης «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων», όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται για την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης κάθε είδους.

- Χαρτογραφική αποτύπωση της εξάπλωσης κάθε είδους και τύπου οικοτόπου

Ο Ανάδοχος θα αποτυπώσει χωρικά την εξάπλωση κάθε είδους και τύπου οικοτόπου σε κατάλληλο υπόβαθρο. Η αποτύπωση θα γίνει αρχικά με πολύγωνα γραμμές ή σημεία σε μικρή κλίμακα (π.χ. 1:250.000 ή 1:100.000). Στη συνέχεια θα εφαρμοστεί πάνω στα όρια πλέγμα αναφοράς α) 10 x 10 km και β) αναλυτικότερο πλέγμα αναφοράς σύμφωνα με τον προγραμματισμό της φάσης Α και θα γίνει χαρτογραφική αποτύπωση της εξάπλωσης των ειδών και τύπων οικοτόπων στα προαναφερόμενα πλέγματα. Στην περίπτωση που απαιτείται αποτύπωση σε αναλυτικότερο πλέγμα, η κλίμακα χαρτογράφησης θα προσαρμόζεται αναλόγως. Συγκεκριμένα σε πλέγμα 5 x 5 η κλίμακα θα είναι τουλάχιστον 1:50.000 και σε μικρότερο πλέγμα τουλάχιστον 1:25.000.

Για είδη σπάνια, ενδημικά ή προτεραιότητας θα γίνει επιπλέον αποτύπωση με χρωματική διαβάθμιση και σχετικό επεξηγηματικό υπόμνημα. Η χρωματική διαβάθμιση στο εσωτερικό του κελιού του πλέγματος αναφοράς θα σχετίζεται με:

α) ποσοτική αξιολόγηση με βάση το μέγεθος του πληθυσμού του είδους στο εσωτερικό του κελιού του ορισμένου πλέγματος αναφοράς.

β) ποιοτική αξιολόγηση κατάστασης διατήρησης του είδους στο εσωτερικό του κελιού του ορισμένου πλέγματος αναφοράς με βάση τις 4 κλάσεις που περιλαμβάνονται στη φόρμα της έκθεσης εφαρμογής της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ (Α = ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης, Β = ανεπαρκής κατάσταση διατήρησης, Γ = κακή κατάσταση διατήρησης, Δ = άγνωστη κατάσταση διατήρησης).

Στην περίπτωση που δεν μπορεί να αποτυπωθεί η πληθυσμιακή πυκνότητα με χρωματική διαβάθμιση, ο Ανάδοχος, εφόσον είναι εφικτό, μπορεί να αποτυπώσει με χρωματική διαβάθμιση την έκταση της ύπαρξης κατάλληλου ενδιαιτήματος εντός του πλέγματος αναφοράς, με σχετικό επεξηγηματικό υπόμνημα.

Επίσης, ο Ανάδοχος θα αποτυπώσει χωρικά σε διανυσματική μορφή και σε πλέγμα 10 X 10km το εύρος εξάπλωσης (range) κάθε είδους.

Τέλος ο Ανάδοχος θα προσδιορίσει και θα τεκμηριώσει τις διαφορές σε σχέση με τα αποτελέσματα της φάσης Β'.

- Αξιολόγηση δεδομένων και εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης κάθε είδους

Ο Ανάδοχος θα αξιολογήσει την κατάσταση διατήρησης κάθε είδους: α) στα κελιά του πλέγματος (grid cell) όπου θα γίνει δειγματοληψία και στα κελιά όπου με βάση βιβλιογραφική τεκμηρίωση και την κρίση ειδικών είναι δυνατή η αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης, β) σε κάθε περιοχή Natura 2000 που θα μελετηθεί και γ) στην περιοχή ευθύνης κάθε Φορέα Διαχείρισης. Η αναγωγή από το επίπεδο του κελιού (grid) στο επίπεδο του ΤΚΣ (εφόσον ο ΤΚΣ καλύπτει κελιά περισσότερα του ενός) θα γίνει με μαθηματική προσέγγιση που θα δοθεί από το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ και τον Ανάδοχο της μελέτης «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων», η οποία θα βασίζεται στην προσέγγιση που ακολουθήθηκε για την σύνθεση της Ευρωπαϊκής έκθεσης αναφοράς της περιόδου 2000-2006.

- Αποτύπωση και αξιολόγηση διαφορών

Οι Ανάδοχοι θα αποτυπώσουν και θα αξιολογήσουν τις διαφορές σε σχέση με την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης της φάσης Β'.

- Πρόταση για τα πρωτόκολλα και τη διαδικασία μελλοντικής συστηματικής παρακολούθησης

Ο Ανάδοχος θα συντάξει πρόταση για τα πρωτόκολλα και τη διαδικασία μελλοντικής συστηματικής παρακολούθησης της κατάστασης διατήρησης των ειδών στην περιοχή μελέτης του. Η πρόταση θα περιλαμβάνει αναλυτική ανάπτυξη των επιμέρους στόχων της παρακολούθησης, τους επιμέρους τύπους παρακολούθησης και επισκοπήσεων, τη διαχείριση δεδομένων, την εξασφάλιση ποιότητας των δεδομένων, τις απαραίτητες αναλύσεις δεδομένων. Θα περιλαμβάνει επίσης τη διάκριση σε επιμέρους δίκτυα παρακολούθησης ανάλογα με τους στόχους, π.χ. Γενική επόπτευση της κατάστασης των ειδών και τύπων οικοτόπων, ειδική παρακολούθηση για είδη σε κρίσιμη κατάσταση, παρακολούθηση επίτευξης στόχων μέτρων αποκατάστασης και προστασίας καθώς και κοστολόγηση του δικτύου παρακολούθησης στο μέλλον. Επίσης, θα πρέπει να προβλέπεται η επανάληψη της μεθοδολογίας ανά περιοχή μελέτης κατά τις ίδιες ημερομηνίες, ώστε η συγκρισιμότητα των αποτελεσμάτων να είναι εφικτή και να είναι δυνατή η εκτίμηση των τάσεων (ενδεχομένως και με εφαρμογή μαθηματικών μοντέλων).

Τα παραδοτέα της φάσης θα δημοσιοποιηθούν στο κοινό (διαβούλευση μέσω internet – ημερίδα ανακοίνωσης).

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ ΤΗΣ ΦΑΣΗΣ Δ'

Ως παραδοτέα ορίζονται τα ακόλουθα, τα οποία θα παραχθούν σύμφωνα με το ανωτέρω αναφερόμενο σκεπτικό:

1. Συμπληρωμένη τελική έκθεση και βάση δεδομένων με τις βιβλιογραφικές αναφορές που θα συλλεγούν. Η βάση δεδομένων θα δίνει πληροφορίες για τις καταχωρισμένες θέσεις εμφάνισης κάθε είδους και θα συνδέεται με γεωγραφική απεικόνιση.
2. Τα συμπληρωμένα πρωτόκολλα παρακολούθησης για κάθε είδος και τύπο οικοτόπου και για κάθε θέση επιτόπιου ελέγχου σε ηλεκτρονική μορφή, αποτυπωμένα στη βάση δεδομένων.
3. Τα συμπληρωμένα έντυπα αναφοράς της έκθεσης της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για κάθε είδος για κάθε ΤΚΣ που θα μελετηθεί και για κάθε κελί αναφοράς που θα γίνουν δειγματοληψίες ή που είναι δυνατή η συμπλήρωσή τους με βάση τις βιβλιογραφικές αναφορές.
4. Αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης κάθε είδους: α) στα κελιά του πλέγματος (grid cell) όπου θα γίνει δειγματοληψία και στα κελιά όπου με βάση βιβλιογραφική τεκμηρίωση και την κρίση ειδικών είναι δυνατή η αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης, β) σε κάθε περιοχή Natura 2000 που θα μελετηθεί και γ) στην περιοχή ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης.
5. Χάρτες κατανομής όσο και εύρους εξάπλωσης για κάθε είδος σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην περιγραφή της Φάσης Δ.
6. Έκθεση αποτύπωσης των διαφορών σε σχέση με την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης κάθε είδους.
7. Επικαιροποιημένη έκδοση της περιγραφικής βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000 σε Access 2010, εφόσον απαιτείται από τα παραδοτέα της φάσης Γ, σε ότι αφορά την έκταση των τύπων οικοτόπων.
8. Εισήγηση για τη διαδικασία μελλοντικής συστηματικής παρακολούθησης της κατάστασης διατήρησης των ειδών.

9. Συνολική έκθεση πεπραγμένων της μελέτης, όπου θα αναγράφονται όλα τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν και ο τρόπος με τον οποίο επιλύθηκαν.

Όλα τα παραδοτέα υποβάλλονται στον φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου σε 4 αντίτυπα σε ηλεκτρονική μορφή. Μετά την έγκρισή τους, υποβάλλονται εκ νέου σε ηλεκτρονική ή/και σε έντυπη μορφή (ανάλογα με τα όσα ορίζονται στον Πίνακα 7), σε 10 και 3 αντίτυπα, αντίστοιχα.

Πίνακας 7. Παραδοτέα και μορφή (ηλεκτρονική, έντυπη) των επιμέρους Φάσεων των Μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών Κοινοτικού Ενδιαφέροντος στην Ελλάδα.

Παραδοτέα	Μορφή παραδοτέου	
	Ηλεκτρονική	Έντυπη
Φάση Α		
1. Κατάλογος των ειδών για τα οποία θα πραγματοποιηθούν εργασίες πεδίου με σχετική εισηγητική έκθεση.	*	
2. Έκθεση και βάση δεδομένων με τις βιβλιογραφικές αναφορές.	*	
3. Πρόταση καθορισμού πλέγματος (grid) αναφοράς για κάθε είδος στη βάση σχετικής τεκμηριωμένης έκθεσης-εισήγησης.	*	
4. Γεωγραφική αποτύπωση σε Σύστημα Γεωγραφικών Πληροφοριών της δυνητικής εξάπλωσης κάθε είδους και σχετική τεκμηριωμένη έκθεση-εισήγηση.	*	
5. Τεκμηριωμένη πρόταση προγραμματισμού εργασιών πεδίου.	*	*
6. Πρωτόκολλα αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης των ειδών που θα εφαρμοστούν κατά τις επισκέψεις στο πεδίο.	*	
7. Προσχέδιο ανάλυσης των δεδομένων πεδίου όπως προγραμματίστηκαν να συλλεγούν με βάση την κατάρτιση του σχεδίου δειγματοληψίας.	*	*
Φάση Β		
1. Έκθεση και βάση δεδομένων με τις βιβλιογραφικές αναφορές.	*	
2. Συμπληρωμένα πρωτόκολλα παρακολούθησης για κάθε είδος και για κάθε θέση επιτόπιου ελέγχου στη βάση δεδομένων.	*	
3. Συμπληρωμένα έντυπα αναφοράς της έκθεσης της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ για κάθε είδος και για κάθε κελί αναφοράς.	*	
4. Αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης κάθε είδους.	*	
5. Χάρτες υφιστάμενης κατανομής, όσο και εύρους εξάπλωσης για κάθε είδος.	*	
6. Έκθεση αποτύπωσης και αξιολόγησης των διαφορών σε σχέση με την προηγούμενη έκθεση εφαρμογής της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.	*	*
7. Πρόταση Ικανοποιητικών Τιμών Αναφοράς (Favorable Reference Values) για κάθε είδος για κάθε ΤΚΣ ή ομάδα ΤΚΣ.	*	*
8. Πρόταση Στόχων Διατήρησης (Conservation Objectives) για κάθε είδος του Παραρτήματος II και για κάθε ΤΚΣ ή ομάδα ΤΚΣ.	*	*

Παραδοτέα	Μορφή παραδοτέου	
9. Συμπληρωμένο-επικαιροποιημένο πρόγραμμα εργασιών πεδίου της Φάσης Γ	*	*
10. Έκθεση πεπραγμένων της Φάσης Β, όπου θα αναγράφονται όλα τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν και ο τρόπος με τον οποίο επιλύθηκαν.	*	*
Φάση Γ		
1. Έκθεση και βάση δεδομένων με τις βιβλιογραφικές αναφορές.	*	
2. Συμπληρωμένα πρωτόκολλα παρακολούθησης για κάθε είδος και για κάθε θέση επιτόπιου ελέγχου στη βάση δεδομένων.	*	
3. Συμπληρωμένα έντυπα αναφοράς της έκθεσης της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ για κάθε είδος και για κάθε κελί του πλέγματος αναφοράς σε ηλεκτρονική μορφή.	*	
4. Συμπληρωμένο – επικαιροποιημένο πρόγραμμα εργασιών πεδίου της Φάσης Δ.	*	
5. Επικαιροποιημένη έκδοση της περιγραφικής βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000	*	
6. Αναλυτική έκθεση καταγραφής των αλλαγών της βάσης δεδομένων του Natura 2000.	*	*
7. Πρόταση πιθανών νέων εκτάσεων ή περιοχών Natura 2000 συνοδευόμενη από χάρτες αναλογικούς και ψηφιακούς, συμπληρωμένα Τυποποιημένα Δελτία Δεδομένων και νέα έκδοση της επικαιροποιημένης περιγραφικής και χωρικής βάσης δεδομένων με τα στοιχεία των νέων προτεινόμενων περιοχών.	*	*
8. Έκθεση πεπραγμένων της Φάσης Γ, όπου θα αναγράφονται όλα τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν και ο τρόπος με τον οποίο επιλύθηκαν.*	*	*
Φάση Δ		
1. Έκθεση και βάση δεδομένων με τις βιβλιογραφικές αναφορές.	*	
2. Συμπληρωμένα πρωτόκολλα παρακολούθησης για κάθε είδος και για κάθε θέση επιτόπιου ελέγχου στη βάση δεδομένων.	*	
3. Τα συμπληρωμένα έντυπα αναφοράς της έκθεσης της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.	*	
4. Αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης κάθε είδους.	*	
5. Χάρτες εξάπλωσης και εύρους εξάπλωσης για κάθε είδος.	*	
6. Έκθεση με τις διαφορές αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης κάθε είδους.	*	*
7. Εισηγήση για τη διαδικασία μελλοντικής συστηματικής παρακολούθησης της κατάστασης διατήρησης.	*	*
8. Συνολική έκθεση πεπραγμένων της μελέτης, όπου θα αναγράφονται τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν και ο τρόπος με τον οποίο επιλύθηκαν.	*	*

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΕΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΩΝ

Βάσεις δεδομένων

Η βάση δεδομένων θα παραδοθεί σε μορφή Access 2010.

Χάρτες

Σε εφαρμογή του Ν. 3882/2010 (ΦΕΚ 166/Α/22-9-10), το σύνολο των παραγόμενων ψηφιακών αρχείων από τις μελέτες θα πρέπει να είναι συμβατά με την Εθνική Υποδομή Γεωχωρικών Πληροφοριών (ΕΥΓΕΠ).

Επιπρόσθετα, στο ΥΠΕΚΑ θα πρέπει να μεταβιβάζονται τα πλήρη δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας των παραγόμενων γεωχωρικών δεδομένων και των σχετικών μεταδεδομένων χωρίς κανένα περιορισμό για τη διάθεσή τους σε τρίτους.

Οι πληροφορίες που αφορούν σημειακά, γραμμικά και επιφανειακά στοιχεία θα είναι στο προβολικό σύστημα ΕΓΣΑ 87. Η επεξεργασία αυτών που θα είναι σε ψηφιδωτή μορφή θα είναι στο πλέγμα αναφοράς ETRS 89 και το προβολικό σύστημα LAEA.

Όλοι οι χάρτες, οι βάσεις δεδομένων και τα μεταδεδομένα τους θα είναι σύμφωνα με το Ν 3882/10 «Εθνική Υποδομή Γεωχωρικών Πληροφοριών – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2007/2/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Μαρτίου 2007 και άλλες διατάξεις». Τροποποίηση του ν. 1647/1986 «Οργανισμός Κτηματολογίου και Χαρτογραφίσεων Ελλάδας (ΟΚΧΕ) και άλλες σχετικές διατάξεις» (ΦΕΚ 141/Α'), που είναι αναρτημένος στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=6UfqY151yMQ%3d&tabid=506>

Η ακριβής μορφή των παραδοτέων (περιεχόμενο των χαρτών, απεικόνιση, σταθερότυπα, σύμβολα, χρωματολόγιο, οδηγίες χαρτογραφικής σύνθεσης, υπομνήματα χαρτών, λεζάντες, κλπ.) θα εξειδικευθούν σε συνεργασία με το φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου και τον Ανάδοχο της Μελέτης «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων». Οι χάρτες θα είναι σε Σύστημα Γεωγραφικών Πληροφοριών και θα δοθούν και με τη μορφή εικόνας.

Η ακρίβεια θέσης των πληροφοριών (σημειακών, γραμμικών, επιφανειακών) που συλλέγονται στο ύπαιθρο πρέπει να είναι της τάξης των 5 μέτρων, ακρίβεια που παρέχεται από τις κοινές συσκευές GPS, η οποία είναι συμβατή με τα υπόβαθρα της κλίμακας 1:50.000.

Η ακρίβεια θέσης των ανωτέρω πληροφοριών που συλλέγονται από χάρτες και ορθοεικόνες (π.χ. ορθοαναηγμένες αεροφωτογραφίες και δορυφορικές εικόνες) πρέπει να είναι της τάξης των 10 μέτρων, η οποία είναι επίσης συμβατή με τα υπόβαθρα της κλίμακας 1:50.000.

Ο Ανάδοχος, σε συνεργασία με το φορέα προκήρυξης και παρακολούθησης του έργου και τον Ανάδοχο της Μελέτης «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων» θα πρέπει να αποφασίσουν για τους κανόνες γενίκευσης που θα εφαρμοστούν στη χαρτογράφηση κάθε είδους. Οι κανόνες γενίκευσης αφορούν τη «γεωμετρία» των περιγραμμάτων των πολυγώνων που αντιπροσωπεύουν τις περιοχές εξάπλωσης των ειδών καθώς επίσης και τα ελάχιστα εμβαδά πολυγώνων που θα καταγράφονται ως οντότητες, πολυγωνικές ή ακόμα σημειακές. Οι εν λόγω κανόνες επηρεάζονται από:

3. το χαρακτήρα της εξάπλωσης του είδους

- το είδος παρουσιάζει συγκεντρώσεις σε μικρές επιφάνειες ή εμφανίζεται σε μεγάλες εκτάσεις
- τα όρια εξάπλωσης ενός είδους είναι σαφή ή όχι

4. τις μεθόδους που εφαρμόζονται για την καταγραφή του

Σε κάθε περίπτωση η χάραξη των ορίων πρέπει να μπορεί να τεκμηριώνεται.

Σε ότι αφορά την εξάπλωση και το εύρος εξάπλωσης η απεικόνιση γίνεται με χάρτη πολυγώνων ή χάρτη κουκίδων. Οι χαρτογραφικές πληροφορίες θα πρέπει να αποδίδονται στο κατάλληλο, ανάλογα με την περίπτωση, υπόβαθρο.

Σε ότι αφορά τον πληθυσμό η απεικόνιση μπορεί να γίνει σε κλίμακα τάξης και ο χάρτης είναι σε ψηφιδωτή μορφή.

Σε ότι αφορά την ποιότητα ενδιαιτημάτων η απεικόνιση μπορεί να γίνει σε κλίμακα τάξης και ο χάρτης είναι σε ψηφιδωτή μορφή.

11. ΔΙΑΡΚΕΙΑ – ΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ (ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ)

Το πρόγραμμα θα ολοκληρωθεί και θα παραληφθεί σε τέσσερις φάσεις, ως ακολούθως.

- Α' φάση (2 μήνες από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης)
- Β' φάση (από την ολοκλήρωση και παραλαβή της Α φάσης μέχρι τον Απρίλιο του 2013)
- Γ' φάση (από την ολοκλήρωση και παραλαβή της Β' φάσης μέχρι τον Ιούνιο του 2014)
- Δ' φάση (από την ολοκλήρωση και παραλαβή της Γ' φάσης μέχρι τον Ιούνιο του 2015)

Ο Ανάδοχος υποχρεούται να υποβάλλει, ανά εξάμηνο, έκθεση προόδου εργασιών, στην οποία θα περιγράφονται αναλυτικά οι εργασίες που εκπονήθηκαν, τα αποτελέσματα που προέκυψαν, αξιολόγηση της προόδου σε σχέση με τον προγραμματισμό εργασιών και πρόγραμμα εργασιών επομένου εξαμήνου.

12. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΕΔΙΟΥ ΙΧΘΥΩΝ

Οι δειγματοληψίες / εξορμήσεις ερευνητών για τα διάφορα είδη θα πρέπει να συνδυάζονται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο (χρονικά και χωρικά) ώστε η τελική εκτίμηση να προκύπτει από τη διαβούλευση και κοινή παρατήρηση εμπειρων ερευνητών. Η εποχή και η συχνότητα δειγματοληψιών θα πρέπει να επιλέγεται (τεκμηριωμένα) με βάση τη βιολογία των ειδών .

Αρχικά, συνιστάται η κατηγοριοποίηση των υδάτινων σωμάτων σε πηγές, λιμνία ή άλλες πολύ μικρές υγροτοπικές εκτάσεις (<2 στρέμματα έκτασης), διώρυγες-τάφροις και άλλα τεχνητά έργα, Ποταμούς (διαρκούς και περιοδικής ροής), λίμνες και λιμνία, ταμιευτήρες, μεταβατικά ύδατα (στόμια ποταμών, παράκτια αλυμρά έλη με δίαυλους προς τη θάλασσα, παράκτιες λιμνοθάλασσες, λιμνοθαλάσσια λιμνία ή αλυκές), παράκτια ύδατα, εσωτερικά έλη (φυσικά συστήματα, τεχνητά συστήματα), άλλους υγρότοπους.

Αναλυτικότερα μπορεί να χρησιμοποιηθούν τα ακόλουθα μέσα:

α. Χείμαρροι – Ρυάκια

Για την εκτέλεση των δειγματοληψιών μπορεί να χρησιμοποιηθούν ηλεκτραλιεία και απόχη. Η επιλογή των εργαλείων θα γίνει από τους ίδιους τους ερευνητές ανάλογα με τη διαμόρφωση της κοίτης και τα υπάρχοντα ενδαιτήματα.

β. Ποτάμια

Οι δειγματοληψίες μπορεί να πραγματοποιηθούν με ηλεκτραλιεία, δίχτυα απλάδια διαφόρων ανοιγμάτων ματιού και βολκό (2 mm άνοιγμα ματιού στο σάκο).

γ. Λιμνοθάλασσες - εκβολικά συστήματα

Οι δειγματοληψίες μπορεί να πραγματοποιηθούν με γρίππο (2 mm άνοιγμα ματιού στο σάκο), βολκό, δίχτυα απλάδια και σε ιχθυοσυλληπτικές εγκαταστάσεις όπου υπάρχουν.

δ. Λίμνες

Οι δειγματοληψίες μπορεί να πραγματοποιηθούν με γρίππο, δίχτυα απλάδια διαφόρων ανοιγμάτων ματιού, με ηλεκτραλιεία και βολκό.

13. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΑΜΦΙΒΙΩΝ

Οι δειγματοληψίες (εργασίες πεδίου) για τα είδη αμφιβίων/ερπετών θα πρέπει να συνδυάζονται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο (χρονικά και χωρικά) ώστε η τελική εκτίμηση να προκύπτει από τη διαβούλευση και κοινή παρατήρηση έμπειρων ερευνητών. Η εποχή και η συχνότητα δειγματοληψίας θα πρέπει να επιλέγονται (τεκμηριωμένα) με βάση τη βιολογία των ειδών (π.χ. τον αναπαραγωγικό κύκλο τους, τις εποχές που είναι πιο δραστήρια, και τη διαθεσιμότητα της τροφής).

Προτείνεται η συστηματική διερεύνηση των πιθανών θέσεων αναπαραγωγής των αμφιβίων. Οι θέσεις αυτές είναι μόνιμες και εποχικές λίμνες, ποτάμια, ρέματα (μόνιμης και εποχικής ροής), εκβολές, έλη, αρδευτικά και αποστραγγιστικά κανάλια, ταμειυτήρες, υγρά φυλλοβόλα δάση, καθώς και ξηρές θαμνώδεις νησιωτικές περιοχές. Στην Ελλάδα, όπως και στις άλλες εύκρατες περιοχές, όπου η διαθεσιμότητα νερού είναι προβλέψιμη και η θερμοκρασία αποτελεί περιοριστικό παράγοντα, η εποχή αναπαραγωγής των αμφιβίων εντοπίζεται σε συγκεκριμένες εβδομάδες την άνοιξη έως την αρχή του καλοκαιριού. Η εμπειρία και η κρίση των ερευνητών, όπως και η καλή γνώση των βασικών συνηθειών των διαφόρων ειδών, κρίνονται απαραίτητα στοιχεία για την εφαρμογή της καταλληλότερης μεθόδου σύμφωνα με την περιγραφή που δίνεται στη συνέχεια.

Ανάλογα με το στόχο της έρευνας μπορεί να ακολουθούνται οι παρακάτω μέθοδοι:

α) Καταγραφή αριθμού και σχετικής αφθονίας ειδών

- Εντατική και συστηματική έρευνα σε πιθανά ενδαιτήματα
- Παγίδευση
- Τυχαίες διαδρομές
- Φωνητικές καταγραφές άνουρων Αμφιβίων

β) Εκτίμηση πυκνότητας τοπικών πληθυσμών

- Δειγματοληπτικά τετράγωνα
- Τυχαίες διαδρομές

Κατά περίπτωση μπορούν να χρησιμοποιηθούν όλες ή συνδυασμός κάποιων από τις παραπάνω μεθόδους

Άρθρο 3 - Γλώσσα της Σύμβασης

Κάθε επικοινωνία (προφορική και γραπτή) μεταξύ του Αναδόχου και της Αναθέτουσας Αρχής γίνεται στην Ελληνική γλώσσα. Στην Ελληνική γλώσσα συντάσσονται επίσης και υποβάλλονται τα έγγραφα Παραδοτέα και όλο το υλικό τεκμηρίωσης (π.χ. οδηγίες, εκθέσεις, συστάσεις) που τα συνοδεύει, ενώ, οποτεδήποτε, κατά τη διάρκεια ισχύος της Σύμβασης, απαιτηθεί διερμηνεία ή μετάφραση από και προς τα Ελληνικά για την επικοινωνία των μερών, αυτές θα εξασφαλίζονται με φροντίδα, δαπάνη και ευθύνη του Αναδόχου. Σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ της μετάφρασης και του πρωτοτύπου, υπερισχύει το πρωτότυπο.

Άρθρο 4 - Ιεράρχηση Συμβατικών Τευχών

Η Σύμβαση περιλαμβάνει το σύνολο των συμφωνηθέντων μεταξύ των συμβαλλομένων μερών για την παροχή των Υπηρεσιών και κατισχύει κάθε άλλου εγγράφου εκτός καταδήλων σφαλμάτων ή παραδρομών.

Συμπληρωματικά εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στην απόφαση κατακύρωσης των Υπηρεσιών στον Ανάδοχο, στην Προσφορά του Αναδόχου και στην Προκήρυξη, με την αναφερόμενη σειρά ισχύος και μόνο εφόσον αυτό κρίνεται αναγκαίο για την ερμηνεία και την εφαρμογή της Σύμβασης.

Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται συμπληρωματικά οι οικείες διατάξεις του Π.Δ. 118/07 και του Αστικού Κώδικα.

Άρθρο 5 - Τόπος και Τρόπος παροχής των Υπηρεσιών

Η παροχή των υπηρεσιών θα γίνεται στην περιοχή αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης και η παράδοση των τεχνικών εκθέσεων στην έδρα του Φορέα στο Μεσοχώρι Παρανεστίου Δράμας, ταχ. διεύθυνση : Μεσοχώρι Παρανεστίου Δράμας, ΤΚ 660 35.

Η παροχή των υπηρεσιών θα γίνει με σύμβαση έργου.

Άρθρο 6 - Έγγραφη Επικοινωνία

Όποτε στη Σύμβαση γίνεται λόγος για ειδοποίηση, κοινοποίηση, συμφωνία, έγκριση, βεβαίωση, πιστοποίηση ή απόφαση, και εφόσον δεν προβλέπεται άλλως, η εν λόγω ειδοποίηση, κοινοποίηση, συμφωνία, έγκριση, πιστοποίηση, βεβαίωση ή απόφαση θα είναι γραπτή.

Η έγγραφη επικοινωνία μεταξύ της Αναθέτουσας Αρχής και του Αναδόχου πραγματοποιείται ταχυδρομικά ή τηλεομοιοτυπικά [ή/και ιδιοχειρώς] (μπορεί να περιληφθεί εφόσον κρίνεται σκόπιμο) ως ακολούθως:

Για την Αναθέτουσα Αρχή:

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Οροσειράς Ροδόπης

Μεσοχώρι Παρανεστίου Δράμας, ΤΚ 660 35, τηλ. 2524 021030, fax: 2524 022165, e-mail: info@fdor.gr

Για τον Ανάδοχο:

<Επωνυμία>

<διεύθυνση, αριθ. τηλ., αριθ. ταχ>

Σε κάθε περίπτωση, ο αποστολέας λαμβάνει κάθε αναγκαίο μέτρο για να εξασφαλίσει την παραλαβή του Εγγράφου και την απόδειξή της.

Άρθρο 7 - Εμπιστευτικότητα

Καθ' όλη τη διάρκεια της Σύμβασης αλλά και μετά τη λήξη ή τη λύση αυτής, ο Ανάδοχος αναλαμβάνει την υποχρέωση να τηρήσει εμπιστευτικές και να μην γνωστοποιήσει σε οποιονδήποτε τρίτο, χωρίς την προηγούμενη προς τούτο έγγραφη συναίνεση της Αναθέτουσας Αρχής, οποιαδήποτε έγγραφα ή πληροφορίες που θα περιέλθουν σε γνώση του ή που ο ίδιος θα ανακαλύψει κατά την παροχή των Υπηρεσιών και την εκπλήρωση των συμβατικών του υποχρεώσεων. Περαιτέρω, ο Ανάδοχος υποχρεούται να μεριμνά ώστε το προσωπικό του, οι υπεργολάβοι του και κάθε συνεργαζόμενο με αυτόν πρόσωπο για την παροχή των Υπηρεσιών να τηρήσουν την ως άνω υποχρέωση.

Σε περίπτωση αθέτησης από τον Ανάδοχο της ως άνω υποχρέωσής του, η Αναθέτουσα Αρχή δικαιούται να απαιτήσει την αποκατάσταση τυχόν ζημίας της, την παύση της κοινοποίησης των εμπιστευτικών πληροφοριών και την παράλειψή της στο μέλλον, ενώ δικαιούται επίσης να κηρύξει τον Ανάδοχο έκπτωτο και να εφαρμόσει τις κυρώσεις του Π.Δ. 118/07, όπως αυτό ισχύει και δεν έρχεται σε αντίθεση με το Π.Δ. 60/07.

Ο Ανάδοχος δεν δύναται να προβαίνει σε δημόσιες δηλώσεις σχετικά με το τις Υπηρεσίες χωρίς την προηγούμενη προς τούτο έγγραφη συναίνεση της Αναθέτουσας Αρχής, ούτε να συμμετέχει σε δραστηριότητες ασυμβίβαστες με τις υποχρεώσεις του απέναντι στην Αναθέτουσα Αρχή και δεν δεσμεύει την Αναθέτουσα Αρχή, με κανένα τρόπο, χωρίς την προηγούμενη έγγραφη συναίνεσή της.

Άρθρο 8 - Εκχωρήσεις - Μεταβιβάσεις

Ο Ανάδοχος δεν δικαιούται να εκχωρήσει ή μεταβιβάσει σε οποιονδήποτε τρίτο τη Σύμβαση ή μέρος αυτής ή οποιοδήποτε δικαίωμα ή υποχρέωση απορρέει από αυτή, χωρίς την προηγούμενη έγγραφη συναίνεση της Αναθέτουσας Αρχής. Σε περίπτωση έγκρισης της οποιασδήποτε ως άνω εκχώρησης, οι όροι της Σύμβασης θα δεσμεύουν και τον αναφερόμενο τρίτο, ακόμη και εάν αυτός δεν τους έχει ρητά αποδεχθεί.

Κατ' εξαίρεση, ο Ανάδοχος δικαιούται να εκχωρήσει, χωρίς έγκριση, τις απαιτήσεις του έναντι της Αναθέτουσας Αρχής για την καταβολή του Συμβατικού Τιμήματος, με βάση τους όρους της Σύμβασης, σε Τράπεζα της επιλογής του που λειτουργεί νόμιμα στην Ελλάδα.

Με την επιφύλαξη της ανωτέρω εξαίρεσης, εάν ο Ανάδοχος προβεί σε μεταβίβαση ή εκχώρηση χωρίς την προηγούμενη έγγραφη συναίνεση της Αναθέτουσας Αρχής, η τελευταία δικαιούται, χωρίς προηγούμενη όχληση, να επιβάλει αυτοδικαίως τις κυρώσεις για αθέτηση της Σύμβασης και να κηρύξει τον Ανάδοχο έκπτωτο σύμφωνα με το Π.Δ. 118/07, όπως αυτό ισχύει και δεν έρχεται σε αντίθεση με το Π.Δ. 60/07.

Άρθρο 9 - Υπεργολαβίες

Ο Ανάδοχος, για την παροχή των Υπηρεσιών, θα χρησιμοποιήσει τους υπεργολάβους που έχει προσδιορίσει στην Προσφορά του, για το κατά περίπτωση αναφερόμενο στην Προσφορά του τμήμα των Υπηρεσιών.

Οι υπεργολάβοι δεν αποκτούν οποιαδήποτε συμβατική σχέση με την Αναθέτουσα Αρχή.

Ο Ανάδοχος ευθύνεται για τις πράξεις, παραλείψεις και αμέλειες των υπεργολάβων του και των εκπροσώπων ή των υπαλλήλων τους, όπως ακριβώς και για τις πράξεις, παραλείψεις ή αμέλειες του ίδιου, των εκπροσώπων ή των υπαλλήλων του.

Ο Ανάδοχος δικαιούται να αντικαταστήσει υπεργολάβο που έχει συμπεριλάβει στην Προσφορά του σε περίπτωση διακοπής της συνεργασίας του με αυτόν ή να χρησιμοποιήσει και άλλον υπεργολάβο, μόνο εφόσον ο νέος υπεργολάβος ανταποκρίνεται στα αντίστοιχα κριτήρια επιλογής που ίσχυσαν για την ανάθεση της Σύμβασης.

Σε κάθε περίπτωση, η αντικατάσταση ή χρησιμοποίηση άλλου υπεργολάβου υπόκειται στην προηγούμενη έγγραφη έγκριση της Αναθέτουσας Αρχής. Για το σκοπό αυτό, ο Ανάδοχος ενημερώνει προηγουμένως την Αναθέτουσα Αρχή για τη διακοπή της συνεργασίας ή την πρόθεσή του να χρησιμοποιήσει και άλλον υπεργολάβο, κοινοποιώντας την ταυτότητα του νέου υπεργολάβου και το αντικείμενο που θα εκτελέσει, μαζί με την απαιτούμενη τεκμηρίωση για την απόδειξη της συνδρομής στο πρόσωπό του των κριτηρίων που ίσχυσαν για την ανάθεση της Σύμβασης.

Η Αναθέτουσα Αρχή δικαιούται να ζητήσει από τον Ανάδοχο την αντικατάσταση υπεργολάβου και κάθε άλλου προσώπου εμπλεκόμενου στην παροχή των Υπηρεσιών που, κατά την βάσιμη και αιτιολογημένη κρίση της, δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των Υπηρεσιών, ο δε Ανάδοχος υποχρεούται στην περίπτωση αυτή να ανταποκριθεί στην απαίτηση της Αναθέτουσας Αρχής, σε εύλογο χρονικό διάστημα που θα συμφωνηθεί από κοινού ότι απαιτείται για την εξεύρεση αντικατάσταση.

Εάν ο Ανάδοχος συνάψει σύμβαση υπεργολαβίας χωρίς έγκριση, η Αναθέτουσα Αρχή δικαιούται, χωρίς προηγούμενη όχληση, να επιβάλει αυτοδικαίως τις κυρώσεις για αθέτηση της Σύμβασης και να κηρύξει τον Ανάδοχο έκπτωτο σύμφωνα με το Π.Δ. 118/07, όπως αυτό ισχύει και δεν έρχεται σε αντίθεση με το Π.Δ. 60/07.

Σε κάθε περίπτωση, την πλήρη ευθύνη για την παροχή των Υπηρεσιών φέρει αποκλειστικά ο Ανάδοχος.

Άρθρο 10 - Τροποποίηση

Τροποποίηση των όρων της παρούσας Σύμβασης, που όλοι τους είναι ουσιώδεις, γίνεται με συμφωνία των συμβαλλόμενων μερών μετά τη σύμφωνη γνώμη της Διαχειριστικής Αρχής του ΕΠΠΕΡΑΑ (ΕΥΔ) αποκλειστικά και μόνο γραπτά.

Άρθρο 11 - Εκτέλεση της Σύμβασης

Η Σύμβαση θεωρείται ότι εκτελέστηκε όταν:

- α. Παραδόθηκαν όλα τα προβλεπόμενα στοιχεία σύμφωνα με τα Άρθρα 2 και 5 της παρούσας και την Προκήρυξη.
- β. Παραλήφθηκαν οριστικά (ποσοτικά και ποιοτικά) τα στοιχεία που παραδόθηκαν.

γ. Έγινε η αποπληρωμή του Συμβατικού Τιμήματος, αφού προηγουμένως επιβλήθηκαν τυχόν κυρώσεις ή εκπτώσεις.

δ. Εκπληρώθηκαν και οι τυχόν λοιπές συμβατικές υποχρεώσεις και από τα δύο συμβαλλόμενα μέρη και αποδεσμεύθηκαν οι σχετικές εγγυήσεις κατά τα προβλεπόμενα από τη Σύμβαση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 - ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΑΣ ΑΡΧΗΣ

Άρθρο 12 - Διάθεση Προσωπικού

Η Αναθέτουσα Αρχή θα κοινοποιήσει αμελλητί στον Ανάδοχο, το αργότερο μέχρι την Ημερομηνία Έναρξης Ισχύος της Σύμβασης, τους συμμετέχοντες στην Επιτροπή Παρακολούθησης και Παραλαβής, η οποία έχει την ευθύνη για την παρακολούθηση της εκτέλεσης της Σύμβασης και την παραλαβή των Υπηρεσιών από τον Ανάδοχο.

Η Αναθέτουσα Αρχή θα διαθέσει το προσωπικό που απαιτείται για τις ανάγκες, την παρακολούθηση και τον έλεγχο της πορείας των Υπηρεσιών και τη μεταφορά τεχνογνωσίας στην Αναθέτουσα Αρχή.

Ειδικότερα, η Αναθέτουσα Αρχή συμμετέχει στην υλοποίηση του Έργου με δικό της στελεχιακό δυναμικό με στόχους:

- Την αποτελεσματική επίβλεψη και τον έλεγχο της προόδου του Έργου
- Την έγκαιρη εξασφάλιση στον Ανάδοχο όλων των στοιχείων και την εκτέλεση των ενεργειών από πλευράς της που είναι απαραίτητες για την έγκαιρη και σωστή εκτέλεση του Έργου
- Την εξασφάλιση της μελλοντικής αυτοδυναμίας της τόσο για την υποστήριξη αλλά και για πιθανές μελλοντικές επεκτάσεις του Έργου με τη μεταφορά τεχνογνωσίας από τον Ανάδοχο στο προσωπικό της Αναθέτουσας Αρχής.

Επιπρόσθετα, η Αναθέτουσα Αρχή θα εξασφαλίσει την απαραίτητη συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων Διευθύνσεων και Τμημάτων της, ώστε να αποφευχθούν τυχόν καθυστερήσεις ή προβλήματα στην τήρηση του χρονοδιαγράμματος του Έργου.

Άρθρο 13 - Παροχή Εγγράφων & Πληροφοριών

Η Αναθέτουσα Αρχή οφείλει να παραδίδει στον Ανάδοχο, ατελώς, κάθε έγγραφο, σχέδιο, μελέτη, προδιαγραφή και γενικότερα κάθε στοιχείο που έχει στην κατοχή της και δικαιούται να γνωστοποιήσει, σχετικό με την παροχή των Υπηρεσιών, χωρίς να απαιτείται προηγούμενο αίτημα του Αναδόχου.

Ο Ανάδοχος υποχρεούται να επιστρέψει όλα τα στοιχεία της ως άνω παραγράφου με την οριστική παραλαβή των Υπηρεσιών ή με την καθ' οιονδήποτε τρόπο λύση της Σύμβασης.

Άρθρο 14 - Παροχή Πρόσβασης

Η Αναθέτουσα Αρχή λαμβάνει όλα τα ενδεδειγμένα μέτρα για την προστασία και ασφάλεια του προσωπικού του Αναδόχου, των υπεργολάβων του και των συνεργαζόμενων με αυτόν προσώπων, ιδίως δε ενημερώνει εγγράφως τον Ανάδοχο σχετικά με τις ιδιαιτερότητες των χώρων όπου παρέχονται οι Υπηρεσίες.

Η Αναθέτουσα Αρχή υποχρεούται να παρέχει στον Ανάδοχο πρόσβαση στις ήδη υπάρχουσες εφαρμογές και εξοπλισμό της που έχουν συνάφεια με τις Υπηρεσίες.

Άρθρο 15 - Συνδρομή σε Θέματα Επικοινωνίας με Τρίτους

Ο Ανάδοχος δικαιούται να ζητήσει τη συνδρομή της Αναθέτουσας Αρχής προκειμένου να διευκολυνθεί στην επικοινωνία του με τυχόν εμπλεκόμενες αρμόδιες αρχές ή άλλα πρόσωπα, εφόσον θεωρεί ότι η επικοινωνία αυτή απαιτείται για να τον υποβοηθήσει στην εκπλήρωση των συμβατικών του υποχρεώσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 - ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Άρθρο 16 - Γενικές Υποχρεώσεις Αναδόχου

Ο Ανάδοχος οφείλει να εκτελεί τις απορρέουσες από τη Σύμβαση υποχρεώσεις του με τη δέουσα προσοχή και επιμέλεια και τις αρχές της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών, σύμφωνα με τους όρους της παρούσας Σύμβασης, της Προσφοράς του, της Προκήρυξης και της σχετικής νομοθεσίας, άλλως υποχρεούται να αποζημιώσει κατά νόμο την Αναθέτουσα Αρχή.

Σε περίπτωση που ο Ανάδοχος αποτελείται από ένωση ή κοινοπραξία προσώπων, κάθε μέλος της ένωσης ή κοινοπραξίας ευθύνεται ευθέως, αλληλεγγύως και εις ολόκληρο έναντι της Αναθέτουσας Αρχής για την εκτέλεση της Σύμβασης. Τυχόν υφιστάμενες συμφωνίες μεταξύ των μελών της ένωσης ή κοινοπραξίας περί κατανομής των ευθυνών τους έχουν ισχύ μόνο στις εσωτερικές τους σχέσεις και σε καμία περίπτωση δεν δύνανται να προβληθούν έναντι της Αναθέτουσας Αρχής ως λόγος απαλλαγής του ενός μέλους από τις ευθύνες και τις υποχρεώσεις του άλλου ή των άλλων μελών σε σχέση με την παροχή των Υπηρεσιών.

Άρθρο 17 - Κατάθεση Εγγύησης καλής εκτέλεσης

Για την καλή εκτέλεση των όρων της Σύμβασης, ο Ανάδοχος κατέθεσε την <αριθμός, & αρχή που εξέδωσε> εγγύηση ύψους <ποσό (ολογράφως και αριθμητικώς)> ευρώ, που καλύπτει το 10% του Συμβατικού Τιμήματος (μη συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α.).

Η εγγύηση καλής εκτέλεσης της Σύμβασης έχει χρόνο ισχύος μεγαλύτερο από το συμβατικό χρόνο παράδοσης της υπηρεσίας κατά τον χρόνο που με βάση τη Σύμβαση η Αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να παραλάβει την προσφερόμενη υπηρεσία κατά δύο μήνες και επιστρέφεται στον Ανάδοχο μετά την οριστική παραλαβή και ύστερα από την εκκαθάριση των τυχόν απαιτήσεων από τους συμβαλλομένους.

Η εγγύηση εκδίδεται από πιστωτικά ιδρύματα ή άλλα νομικά πρόσωπα που λειτουργούν νόμιμα στην Ελλάδα ή σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) ή σε τρίτες χώρες που έχουν υπογράψει τη Συμφωνία Δημοσίων Συμβάσεων του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, η οποία κυρώθηκε με το Νόμο 2513/1997, και έχουν, σύμφωνα με τη νομοθεσία των κρατών αυτών, το δικαίωμα αυτό.

Εάν, κατά τη διάρκεια εκτέλεσης της Σύμβασης, το πιστωτικό ίδρυμα ή άλλο νομικό πρόσωπο που εξέδωσε την εγγύηση περιέλθει σε αδυναμία να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του, ο Ανάδοχος οφείλει να παράσχει νέα εγγύηση με τους ίδιους όρους, εντός δέκα (10) ημερών από την προηγούμενη σχετική όχληση της Αναθέτουσας Αρχής. Εάν ο Ανάδοχος δεν παράσχει νέα εγγύηση, η Αναθέτουσα Αρχή δικαιούται να καταγγείλει τη Σύμβαση.

Εγγυητική επιστολή που εκδίδεται σε άλλο κράτος, εκτός της Ελλάδας, θα συνοδεύεται από νόμιμη μετάφραση στην Ελληνική γλώσσα.

Άρθρο 18 - Αποζημίωση

Ο Ανάδοχος αποζημιώνει την Αναθέτουσα Αρχή για κάθε απαίτηση τρίτων από την παροχή των Υπηρεσιών, η οποία απορρέει από τη χρήση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, αδειών, σχεδίων, υποδειγμάτων και εργοστασιακών ή εμπορικών σημάτων εκ μέρους του, η οποία αναφέρεται στη Σύμβαση ή στην Προσφορά.

Ο Ανάδοχος αποζημιώνει πλήρως την Αναθέτουσα Αρχή για κάθε ζημία που ενδεχομένως προκληθεί σε αυτήν από υπαιτιότητα του Αναδόχου ή των προσώπων που συνεργάζονται με αυτόν για την παροχή των Υπηρεσιών, περιλαμβανομένων των υπεργολάβων του.

Ο Ανάδοχος συνδράμει με δαπάνες του την Αναθέτουσα Αρχή, αναλαμβάνοντας το κόστος κάθε αντιδικίας, εξώδικης ή δικαστικής, με τρίτους, που συνδέεται με την εκ μέρους του, ή την εκ μέρους των υπεργολάβων του ή των συνεργαζόμενων με αυτόν προσώπων, αδυναμία ή πλημμελή εκπλήρωση των συμβατικών του υποχρεώσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 - ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ

Άρθρο 19 - Πρόγραμμα Εκτέλεσης της Σύμβασης

Εντός επτά (7) ημερών από την Ημερομηνία Έναρξης Ισχύος της Σύμβασης, ο Ανάδοχος θα συντάξει και θα υποβάλει στην Αναθέτουσα Αρχή λεπτομερές πρόγραμμα εκτέλεσης της Σύμβασης, στο οποίο θα εμφανίζονται οι δραστηριότητες που θα υλοποιηθούν και οι πραγματικές ημερομηνίες έναρξης και λήξης τους.

Το αναλυτικό πρόγραμμα καταρτίζεται σε συμφωνία με το συνολικό χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης της Σύμβασης και περιέχει, τουλάχιστον, τα ακόλουθα:

- (α) τη σειρά με την οποία ο Ανάδοχος σκοπεύει να παραδώσει τα επιμέρους παραδοτέα ή να εκτελέσει όλες τις επιμέρους δραστηριότητες που του αντιστοιχούν, συμπεριλαμβανομένων των επιμέρους χρονικών διαστημάτων <παράδοσης/υλοποίησης>,
- (β) τις προθεσμίες για την υποβολή και την έγκριση των ενδιάμεσων και τελικών Παραδοτέων,
- (γ) επαρκείς λεπτομέρειες και πληροφορίες σχετικά με τη χρονική ή γενικότερη εξάρτηση μεταξύ των επιμέρους παραδοτέων/δραστηριοτήτων,
- (δ) άλλες πληροφορίες τις οποίες μπορεί εύλογα να ζητήσει η Αναθέτουσα Αρχή.

Η έγκριση του προγράμματος από την Αναθέτουσα Αρχή δεν απαλλάσσει τον Ανάδοχο από τις συμβατικές του υποχρεώσεις.

Ουδεμία ουσιώδης μεταβολή του προγράμματος επιτρέπεται χωρίς την έγκριση της Αναθέτουσας Αρχής. Αν, πάντως, η εκτέλεση της Σύμβασης δεν προχωρεί σύμφωνα με το πρόγραμμα, η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να δώσει στον Ανάδοχο την εντολή να το αναθεωρήσει και να της υποβάλει το αναθεωρημένο αυτό πρόγραμμα προς έγκριση.

Άρθρο 20 - Προθεσμία Εκτέλεσης της Σύμβασης

Η παροχή των Υπηρεσιών αρχίζει από την ημερομηνία υπογραφής της Σύμβασης (Ημερομηνία Έναρξης Ισχύος της Σύμβασης) και διαρκεί *σαράντα δύο (42) μήνες*. Το χρονοδιάγραμμα της Σύμβασης απεικονίζει την προθεσμία εκτέλεσης της Σύμβασης και κάθε επιμέρους τμήματός της, με την επιφύλαξη των επόμενων άρθρων.

Ο συμβατικός χρόνος υλοποίησης μπορεί να παρατείνεται με απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής το ανώτερο μέχρι % αυτού, μετά από σχετικό αίτημα του Αναδόχου που υποβάλλεται υποχρεωτικά πριν από τη λήξη του συμβατικού χρόνου και με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων της Αναθέτουσας Αρχής για την επιβολή των προβλεπόμενων κυρώσεων (άρθρα 26 και 32 του Π.Δ. 118/07, εφαρμοζόμενων αναλόγως, όπως ισχύουν και δεν έρχονται σε αντίθεση με το Π.Δ. 60/07). Επισημαίνεται ότι, μετά τη λήξη της παραπάνω παράτασης, θα κινείται η διαδικασία κήρυξης του Αναδόχου έκπτωτου, σύμφωνα με το άρθρο 34 του Π.Δ. 118/07, όπως αυτό ισχύει και δεν έρχεται σε αντίθεση με το Π.Δ. 60/07.

Άρθρο 21 - Μετάθεση Προθεσμίας Εκτέλεσης

Η Αναθέτουσα Αρχή διατηρεί μονομερώς το δικαίωμα μετάθεσης του χρονοδιαγράμματος εκτέλεσης της Σύμβασης ή επί μέρους προβλεπόμενων χρονικών σημείων ή δραστηριοτήτων του, εάν κρίνει ότι αυτό επιβάλλεται, για συνολικό διάστημα εξήντα (60) ημερών και, στις περιπτώσεις αυτές, η Αναθέτουσα Αρχή θα ενημερώνει εγκαίρως τον Ανάδοχο για την αναθεώρηση του προγράμματος εκτέλεσης της Σύμβασης, ως προς το συγκεκριμένο χρονικό σημείο ή τη συγκεκριμένη δραστηριότητα.

Περαιτέρω, ο συμβατικός χρόνος παράδοσης μπορεί, σε κάθε περίπτωση να μετατίθεται σύμφωνα με το άρθρο 26 του Π.Δ. 118/2007.

Σε κάθε περίπτωση, η υλοποίηση του Έργου, μετά την όποια παράταση ή μετάθεση τυχόν χορηγηθεί, θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί εντός των απώτατων ορίων που εκάστοτε ισχύουν για την υλοποίηση έργων που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΣΠΑ.

Οι μεταθέσεις της προθεσμίας ή των προθεσμιών εκτέλεσης δεν συνεπάγονται κυρώσεις.

Άρθρο 22 - Ποινικές Ρήτρες - Εκπτώσεις

Η παράδοση και η παραλαβή των υπηρεσιών θα γίνει σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα παροχής των Υπηρεσιών, υπό την επιφύλαξη οποιασδήποτε παράτασης ή μετάθεσης των προθεσμιών τυχόν χορηγηθεί.

Σε περίπτωση καθυστέρησης παράδοσης ενδιάμεσης φάσης των Υπηρεσιών ή του συνόλου αυτών από υπέρβαση τμηματικής ή συνολικής προθεσμίας, μετά την όποια παράταση ή μετάθεση χορηγήθηκε, με υπαιτιότητα του Αναδόχου, επιβάλλονται οι κυρώσεις για εκπρόθεσμη παράδοση του άρθρου 32 του Π.Δ. 118/07, όπως αυτό ισχύει και δεν έρχεται σε αντίθεση με το Π.Δ. 60/07.

Λόγω της σπουδαιότητας των Υπηρεσιών, σε περίπτωση που το αντικείμενο των Υπηρεσιών δεν παραδοθεί και αρχίσει να λειτουργεί μετά τη λήξη του συμβατικού χρόνου, περιλαμβανομένης της τυχόν παράτασης ή μετάθεσης αυτού, ή δεν λειτουργεί ικανοποιητικά, τότε, πέραν των κυρώσεων που ορίζονται από τη σχετική νομοθεσία, ο Ανάδοχος θα υπόκειται σε πρόστιμο για κάθε ημέρα καθυστέρησης ή μη ικανοποιητικής λειτουργίας του συστήματος ποσοστού 0,5% επί του Συμβατικού Τιμήματος, χωρίς Φ.Π.Α. Οι κυρώσεις αυτές θα επιβάλλονται, επίσης, όταν υπάρχουν καθυστερήσεις σε σχέση με το χρονοδιάγραμμα παροχής των Υπηρεσιών που έχει καθορίσει στην Προσφορά του ο Ανάδοχος, συμπεριλαμβανομένων και των τμηματικών προθεσμιών παροχής των Υπηρεσιών, δηλαδή οι κυρώσεις θα εφαρμόζονται για όλες τις επιμέρους φάσεις παροχής των Υπηρεσιών.

Οι ρήτρες καθυστέρησης των παραδόσεων θα επιβάλλονται με απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής, ύστερα από γνωμοδότηση της Επιτροπής Παρακολούθησης και Παραλαβής των Υπηρεσιών και θα εισπράττονται με παρακράτηση από την επομένη πληρωμή του Αναδόχου ή, σε περίπτωση ανεπάρκειας ή έλλειψης αυτής, με ισόποση κατάπτωση της εγγύησης καλής εκτέλεσης και προκαταβολής (εφόσον έχει δοθεί), αντίστοιχα, εφόσον ο Ανάδοχος δεν καταθέσει το απαιτούμενο ποσό. Με ίδια ως άνω απόφαση ανακαλούνται οι ρήτρες καθυστέρησης για τυχόν τμηματικές προθεσμίες μόνο αν οι Υπηρεσίες περατωθούν μέσα στη συνολική προθεσμία. Οι ρήτρες καθυστέρησης που επιβάλλονται για υπέρβαση τμηματικών προθεσμιών, αν δεν ανακληθούν, βαρύνουν τον Ανάδοχο επιπλέον των ρητρών λόγω υπέρβασης συνολικής προθεσμίας που έχουν επιβληθεί.

Οι ποινικές ρήτρες δεν επιβάλλονται και η έκπτωση δεν επέρχεται αν ο Ανάδοχος αποδείξει ότι η καθυστέρηση οφείλεται σε ανώτερη βία ή σε υπαιτιότητα της Αναθέτουσας Αρχής.

Περαιτέρω, η Αναθέτουσα Αρχή έχει το δικαίωμα να κηρύξει έκπτωτο τον Ανάδοχο αν δεν εκπληρώνει ή εκπληρώνει πλημμελώς τις συμβατικές του υποχρεώσεις ή παραβιάζει ουσιώδη όρο της Σύμβασης, χωρίς να καταβάλλει οποιαδήποτε αποζημίωση, σύμφωνα με άρθρο 34 του Π.Δ. 118/07, όπως αυτό ισχύει και δεν έρχεται σε αντίθεση με το Π.Δ. 60/07.

Οι χρόνοι υπολογίζονται σε ημερολογιακές ημέρες, τα ποσά όπως προβλέπονται στη Σύμβαση (μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.), ενώ δεν επιβάλλονται κυρώσεις σε περίπτωση χορήγησης παράτασης ή μετάθεσης από την Αναθέτουσα Αρχή.

Σε περίπτωση έκπτωσης του Αναδόχου, η Αναθέτουσα Αρχή δικαιούται, κατά την κρίση της, να κρατήσει μέρος ή το σύνολο των παραδοτέων, καταβάλλοντας το αναλογούν μέρος του Συμβατικού Τιμήματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5- ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Άρθρο 23 - Ποιότητα Υπηρεσιών

Οι υπηρεσίες που προβλέπεται να παρασχεθούν στα πλαίσια της Σύμβασης καθώς και ο τρόπος παράδοσης ή εκτέλεσής τους, πρέπει να συμφωνούν, από κάθε άποψη, με τα οριζόμενα στα Παραρτήματα της Σύμβασης.

Για οποιαδήποτε προσωρινή ή ενδιάμεση παραλαβή προβλέπεται στα Παραρτήματα της Σύμβασης, θα πρέπει να υποβάλλεται αίτηση από τον Ανάδοχο στην Αναθέτουσα αρχή. Στην αίτηση θα αναγράφεται η περιγραφή των υπηρεσιών που προτείνονται για παραλαβή, σύμφωνα με τη Σύμβαση και ο τόπος όπου θα γίνει η παραλαβή, ανάλογα με την περίπτωση.

Άρθρο 24 - Κυριότητα Υπηρεσιών και Ζητήματα Πνευματικής Ιδιοκτησίας

Ο Ανάδοχος διατηρεί την κυριότητα των Παραδοτέων μέχρι την ημερομηνία οριστικής παραλαβής τους, οπότε η κυριότητα μεταβιβάζεται στην Αναθέτουσα Αρχή, ελεύθερη από κάθε βάρος και δικαίωμα τρίτου.

Όλα τα αποτελέσματα - μελέτες, στοιχεία και κάθε άλλο έγγραφο ή αρχείο σχετικό με τις Υπηρεσίες, καθώς και όλα τα υπόλοιπα Παραδοτέα - που θα αποκτηθούν ή θα αναπτυχθούν από τον Ανάδοχο στο πλαίσιο εκτέλεσης της Σύμβασης, θα αποτελούν αποκλειστική ιδιοκτησία της Αναθέτουσας Αρχής. Εξαιρέση αποτελούν οι περιπτώσεις που προϋπάρχουν σχετικά πνευματικά δικαιώματα, τα οποία θα πρέπει να καταδεικνύονται ρητά και, στις μη προφανείς περιπτώσεις, να αποδεικνύονται με σχετικά έγγραφα από τον Ανάδοχο.

Τα αποτελέσματα θα είναι πάντοτε στη διάθεση της Αναθέτουσας Αρχής κατά τη διάρκεια ισχύος της Σύμβασης και, εάν βρίσκονται στην κατοχή του Αναδόχου, θα παραδοθούν στην Αναθέτουσα Αρχή κατά την καθ' οιονδήποτε τρόπο λήξη ή λύση της Σύμβασης. Σε περίπτωση αρχείων με στοιχεία σε ηλεκτρονική μορφή, ο Ανάδοχος υποχρεούται να συνοδεύσει την παράδοσή τους με έγγραφη τεκμηρίωση και με οδηγίες για την ανάκτηση / διαχείρισή τους. Ο Ανάδοχος μπορεί να κρατά αντίγραφα των εγγράφων και στοιχείων, αλλά δεν επιτρέπεται να τα χρησιμοποιεί για σκοπούς άλλους από της Σύμβασης, χωρίς την προηγούμενη γραπτή συναίνεση της Αναθέτουσας Αρχής.

Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις του Ν. 2121/1993 περί πνευματικής ιδιοκτησίας.

Σε περίπτωση άσκησης αγωγής ή ενδίκου μέσου κατά της Αναθέτουσας Αρχής από τρίτο για οποιοδήποτε θέμα σχετικά με δικαιώματα επί των Παραδοτέων, η Αναθέτουσα Αρχή οφείλει να ειδοποιήσει αμέσως και γραπτά με όλες τις απαραίτητες πληροφορίες τον Ανάδοχο, ο οποίος υποχρεούται να αμυνθεί, δικαστικά και

εξωδικαστικά, για λογαριασμό της Αναθέτουσας Αρχής, έναντι του τρίτου. Σε κάθε περίπτωση, ο Ανάδοχος αφενός βαρύνεται με όλα τα έξοδα τα οποία θα κληθεί να καταβάλει η Αναθέτουσα Αρχή εξ αυτού του λόγου, συμπεριλαμβανομένης και κάθε δικαστικής δαπάνης ή αμοιβής δικηγόρων, αφετέρου υποχρεούται να αποζημιώσει την Αναθέτουσα Αρχή για κάθε θετική ή αποθετική ζημία που θα υποστεί από ενδεχόμενη αποδοχή της παραπάνω αγωγής ή του ένδικου μέσου.

Άρθρο 25 - Εγγυητική Ευθύνη

Ο Ανάδοχος εγγυάται προς την Αναθέτουσα Αρχή ότι οι Υπηρεσίες θα παρασχεθούν σύμφωνα με τους όρους και προϋποθέσεις της Σύμβασης και ότι τα Παραδοτέα θα πληρούν όλες τις ιδιότητες και χαρακτηριστικά που προβλέπονται στη Σύμβαση αυτή και θα στερούνται οποιωνδήποτε ελαττωμάτων (οφειλόμενων ενδεικτικά σε ελλιπή σχεδίαση, πλημμελή εφαρμογή κλπ.) και ότι θα ανταποκρίνονται στις προδιαγραφές, λειτουργίες, αποτελέσματα και ιδιότητες όπως αυτές προδιαγράφονται στην Προκήρυξη ή επιτρέπεται να προδιαγραφούν από την Αναθέτουσα Αρχή κατά την εκτέλεση της Σύμβασης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6- ΠΛΗΡΩΜΕΣ

Άρθρο 26 - Γενικές Διατάξεις

Ο Ανάδοχος θεωρείται ότι, προτού υποβάλει την Προσφορά του, είχε λάβει υπόψη όλα τα αναγκαία στοιχεία για την εμπρόθεσμη και προσήκουσα εκτέλεση της Σύμβασης και, συνεπώς, στο Συμβατικό Τμήμα περιλαμβάνονται όλα τα σχετικά με την εκτέλεση της Σύμβασης έξοδα.

Για κάθε πληρωμή, ο Ανάδοχος αποστέλλει στην Αναθέτουσα Αρχή, εις τριπλούν, γραπτή αίτηση πληρωμής, καθώς και αναλυτική κατάσταση, μαζί με αποδείξεις, τιμολόγια, παραστατικά πληρωμών ή άλλα απαραίτητα δικαιολογητικά έγγραφα για τα ποσά που πρέπει να πληρωθούν κατά περίπτωση.

Όλες οι πληρωμές θα γίνονται σε Ευρώ με την προσκόμιση των φορολογικών δικαιολογητικών που προβλέπονται από τον ΚΒΣ και των λοιπών νομίμων δικαιολογητικών που προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις κατά το χρόνο πληρωμής και σε χρόνο προσδιοριζόμενο από την ενδεχόμενη αναγκαία διαδικασία για την έκδοση των σχετικών χρηματικών ενταλμάτων, ο οποίος, πάντως, δεν θα υπερβαίνει τις δέκα πέντε (15) ημερολογιακές ημέρες από τα κατά περίπτωση χρονικά σημεία που προσδιορίζονται στη Σύμβαση.

Σε περίπτωση που, από τον ΚΒΣ, απαιτείται έκδοση τιμολογίου, η εξόφληση του οποίου, σύμφωνα με τη Σύμβαση, γίνεται σε επόμενη διαχειριστική περίοδο από αυτή της έκδοσης, δεν απαιτείται νέο τιμολόγιο.

Από κάθε τιμολόγιο του Αναδόχου θα γίνονται οι νόμιμες παρακρατήσεις σύμφωνα με τους ισχύοντες εκάστοτε νόμους και σχετικές εγκυκλίους του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών.

Άρθρο 27 - Συμβατικό Τίμημα

Το Συμβατικό Τίμημα για την παροχή των Υπηρεσιών, όπως αυτό διαμορφώθηκε από την Προσφορά του Αναδόχου, ανέρχεται στο ποσό των <ποσό ολογράφως (ποσό αριθμητικά)> ευρώ, πλέον του Φ.Π.Α. που αναλογεί, ο οποίος βαρύνει την Αναθέτουσα Αρχή.

Το Συμβατικό Τίμημα δεν αναθεωρείται και θα παραμείνει σταθερό και αμετάβλητο καθ' όλη τη διάρκεια της Σύμβασης και δεν είναι δυνατόν να αυξηθεί για οποιονδήποτε λόγο.

Στο Συμβατικό Τίμημα συμπεριλαμβάνονται και τα έξοδα δημοσίευσης της προκήρυξης που αναλογούν στο συγκεκριμένο τμήμα του διαγωνισμού.

Σε περίπτωση που η σύμβαση με τον ανάδοχο λυθεί προτού ολοκληρωθεί το χρονικό διάστημα των δεκατεσσάρων μηνών, η αποπληρωμή του αναδόχου θα πραγματοποιηθεί αναλογικά.

Άρθρο 28 - Τρόπος Πληρωμής

Η πληρωμή του Συμβατικού Τιμήματος στον Ανάδοχο θα γίνει ως εξής:

Τα ποσά που θα καταβάλλονται μετά την παραλαβή και έγκριση των παραδοτέων είναι ως εξής:

Φάση Α: Καταβολή ποσού ίσου με το 10% του συμβατικού τιμήματος

Φάση Β: Καταβολή ποσού ίσου με το 30% του συμβατικού τιμήματος, ως εξής:

15% του συμβατικού τιμήματος έπειτα από την παραλαβή της ενδιάμεσης εξαμηνιαίας έκθεσης προόδου εργασιών του Αναδόχου και 15% του συμβατικού τιμήματος μετά την ολοκλήρωση της φάσης Β'.

Φάση Γ: Καταβολή ποσού ίσου με το 30% του συμβατικού τιμήματος, ως εξής:

15% του συμβατικού τιμήματος έπειτα από την παραλαβή της ενδιάμεσης εξαμηνιαίας έκθεσης προόδου εργασιών του Αναδόχου και 15% του συμβατικού τιμήματος μετά την ολοκλήρωση της φάσης Γ'.

Φάση Δ: Καταβολή ποσού ίσου με το 30% του συμβατικού τιμήματος, ως εξής:

15% του συμβατικού τιμήματος έπειτα από την παραλαβή της ενδιάμεσης εξαμηνιαίας έκθεσης προόδου εργασιών του Αναδόχου και 15% του συμβατικού τιμήματος μετά την ολοκλήρωση της φάσης Δ'. Για όλες τις πληρωμές θα εκδίδονται από τον Ανάδοχο τα απαραίτητα νόμιμα παραστατικά / δικαιολογητικά. Επιπρόσθετα, ο ανάδοχος θα προσκομίζει ασφαλιστική και φορολογική ενημερότητα πριν τη διενέργεια των τμηματικών πληρωμών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 - ΠΑΡΑΔΟΣΗ & ΠΑΡΑΛΑΒΗ

Άρθρο 29 - Προϋποθέσεις & Διαδικασία Παραλαβής

Η παρακολούθηση της εκτέλεσης της Σύμβασης και η παραλαβή των Παραδοτέων θα γίνεται από την Επιτροπή Παρακολούθησης και Παραλαβής που ορίστηκε με την υπ' αριθμ. 113/2011 απόφαση του Διοικητικού

Συμβουλίου της Αναθέτουσας Αρχής. Η Επιτροπή Παρακολούθησης και Παραλαβής θα παραλαμβάνει τα επιμέρους παραδοτέα κάθε τμήματος των Υπηρεσιών αλλά και το σύνολο κάθε τμήματος των Υπηρεσιών συντάσσοντας σχετικό πρακτικό, μετά από τη διενέργεια ελέγχων για την τήρηση των τεχνικών προδιαγραφών.

Η παραλαβή των Παραδοτέων θα γίνεται ως εξής:

Η διαδικασία παραλαβής των επιμέρους παραδοτέων περιλαμβάνει:

Παράδοση του κάθε επί μέρους παραδοτέου στην Επιτροπή Παρακολούθησης και Παραλαβής. Η παραλαβή του παραδοτέου ή πιθανές παρατηρήσεις επ' αυτού από την Επιτροπή, θα γίνονται εντός **δεκαπέντε** (15) εργάσιμων ημερών από την παράδοσή του. Κατά την δεύτερη περίπτωση ο Ανάδοχος θα είναι υποχρεωμένος να ενσωματώσει τις παρατηρήσεις της Επιτροπής Παρακολούθησης και Παραλαβής στα τελικά παραδοτέα εντός **δεκαπέντε** (15) εργάσιμων ημερών. Σε περίπτωση που κριθούν οι όποιες παρατηρήσεις αμελητέες, τότε παραλαμβάνεται το παραδοτέο, δίνεται εντολή έναρξης εργασιών επόμενης φάσης και ενσωμάτωση αυτών στο τελικό συνολικό παραδοτέο.

Σε περίπτωση που το επανυποβαλλόμενο παραδοτέο δεν ικανοποιεί τα ελάχιστα κριτήρια αξιολόγησης ποιότητας, η Επιτροπή Παρακολούθησης και Παραλαβής εκθέτει εγγράφως τις παρατηρήσεις της και τις τυχόν απαιτούμενες παρεμβάσεις στο παραδοτέο του Αναδόχου εντός δέκα (10) εργάσιμων ημερών και ο Ανάδοχος θα πρέπει να τις ενσωματώσει στο παραδοτέο εντός δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών. Εάν και μετά από τις επαναληπτικές παρατηρήσεις ο Ανάδοχος δεν συμμορφωθεί προς τις υποδείξεις της Επιτροπής Παρακολούθησης και Παραλαβής, κινούνται οι διαδικασίες κήρυξης του Αναδόχου έκπτωτου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 - ΑΘΕΤΗΣΗ & ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Άρθρο 30 - Καταγγελία εκ μέρους της Αναθέτουσας Αρχής

Η Αναθέτουσα Αρχή δικαιούται να καταγγείλει τη Σύμβαση σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

(α) Ο Ανάδοχος δεν παρέχει τις Υπηρεσίες με τον τρόπο που ορίζεται στη Σύμβαση, παρά τις προς τούτο επανειλημμένες οχλήσεις της Αναθέτουσας Αρχής.

(β) Ο Ανάδοχος εκχωρεί τη Σύμβαση ή αναθέτει εργασίες υπεργολαβικά χωρίς την άδεια της Αναθέτουσας Αρχής.

(γ) Ο Ανάδοχος πτωχεύσει, τεθεί υπό αναγκαστική διαχείριση ή εκκαθάριση, λυθεί ή ανακληθεί η άδεια λειτουργίας του ή γίνουν πράξεις αναγκαστικής εκτέλεσης σε βάρος του, στο σύνολο ή σε σημαντικό μέρος των περιουσιακών του στοιχείων.

(δ) Εκδίδεται τελεσίδικη απόφαση κατά του Αναδόχου για αδίκημα σχετικό με την άσκηση του επαγγέλματός του.

Τα αποτελέσματα της καταγγελίας επέρχονται από την κοινοποίηση στον Ανάδοχο της εκ μέρους της Αναθέτουσας Αρχής καταγγελίας. Κατ' εξαίρεση, η Αναθέτουσα Αρχή δύναται, κατ' ενάσκηση διακριτικής της

ευχέρειας, για όσες από τις περιπτώσεις καταγγελίας είναι αυτό δυνατό, να τάξει εύλογη (κατ' αυτήν) προθεσμία θεραπείας της παράβασης, οπότε τα αποτελέσματα της καταγγελίας επέρχονται αυτόματα με την πάροδο της ταχθείσας προθεσμίας, εκτός εάν η Αναθέτουσα Αρχή γνωστοποιήσει εγγράφως προς τον Ανάδοχο ότι θεωρεί την παράβαση θεραπευθείσα.

Με την μετά από καταγγελία της Αναθέτουσας Αρχής λύση της Σύμβασης, ο Ανάδοχος υποχρεούται, μετά από αίτηση της Αναθέτουσας Αρχής:

(α) Να απόσχει από την διενέργεια οποιασδήποτε εργασίας, έργου, παροχής υπηρεσιών ή εκτέλεσης υποχρέωσής του που πηγάζει από τη Σύμβαση, πλην εκείνων που επιβάλλονται για τη διασφάλιση προϊόντων, εργασιών και εγκαταστάσεων.

(β) Να παραδώσει, σε χρόνο που θα προσδιορίσει η Αναθέτουσα Αρχή, όποια εργασία ή προϊόν (ολοκληρωμένο ή μη) έχει εκπονήσει ή έχει στην κατοχή του καθώς και τα πάσης φύσεως υποστηρικτικά έγγραφα και μέσα (μαγνητικά ή μη) και να μεριμνήσει όπως οι υπεργολάβοι και συνεργάτες του πράξουν το ίδιο.

(γ) Να παραδώσει στην Αναθέτουσα Αρχή κάθε εξοπλισμό, υλικά ή άλλα αγαθά που αφορούν άμεσα ή έμμεσα τις Υπηρεσίες και ευρίσκονται στην κατοχή του, εγγυώμενος ότι οι υπεργολάβοι και συνεργάτες του θα πράξουν το ίδιο.

Το συντομότερο δυνατό μετά την καταγγελία της Σύμβασης, η Αναθέτουσα Αρχή βεβαιώνει την αξία του παρασχεθέντος μέρους των Υπηρεσιών, καθώς και κάθε οφειλή έναντι του Αναδόχου κατά την ημερομηνία καταγγελίας. Η Αναθέτουσα Αρχή αναστέλλει την καταβολή οποιουδήποτε ποσού πληρωτέου σύμφωνα με τη Σύμβαση προς τον Ανάδοχο μέχρις εκκαθάρισης των μεταξύ τους υποχρεώσεων και οι εγγυητικές επιστολές καταπίπτουν.

Η Αναθέτουσα Αρχή δύναται να αγοράσει, σε τιμές αγοράς, τα παραδοθέντα ή παραγγελθέντα από τον Ανάδοχο υλικά και αντικείμενα και τις παρασχεθείσες υπηρεσίες που δεν έχει ακόμα πληρώσει. Οι όροι της αγοράς εναπόκεινται στην κρίση της Αναθέτουσας Αρχής.

Η Αναθέτουσα Αρχή δικαιούται να απαιτήσει πρόσθετα από τον Ανάδοχο αποζημίωση για κάθε ζημία που υπέστη μέχρι του ανώτατου ποσού του Συμβατικού Τιμήματος που αντιστοιχεί στην αξία του τμήματος των Υπηρεσιών που δεν μπορεί, λόγω πλημμελούς εκτέλεσης της Σύμβασης, να χρησιμοποιηθεί για τον προοριζόμενο σκοπό.

<Σε περίπτωση εκπόνησης σε στάδια> Η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να μειώσει το συμβατικό αντικείμενο χωρίς αποζημίωση, με διάλυση της Σύμβασης για τα εναπομένοντα στάδια των Υπηρεσιών. Για την άσκηση του δικαιώματος αυτού απευθύνει γραπτή εντολή προς τον Ανάδοχο.

Ως προς την κήρυξη του Αναδόχου έκπτωτου, ισχύουν οι διατάξεις του Π.Δ. 118/07, όπως αυτό ισχύει και δεν έρχεται σε αντίθεση με το Π.Δ. 60/07.

Άρθρο 31 - Ανωτέρα Βία

Τα συμβαλλόμενα μέρη δεν ευθύνονται για τη μη εκπλήρωση των συμβατικών τους υποχρεώσεων, στο μέτρο που η αδυναμία εκπλήρωσης οφείλεται σε περιστατικά ανωτέρας βίας, ως τέτοιων νοουμένων γεγονότων που βρίσκονται εκτός της σφαίρας επιρροής των μερών και τα οποία αντικειμενικά δεν θα μπορούσαν να αποτραπούν ούτε με την επίδειξη άκρως εξειδικασμένης επιμέλειας.

Ο Ανάδοχος, επικαλούμενος υπαγωγή της αδυναμίας εκπλήρωσης των συμβατικών του υποχρεώσεων σε γεγονός που εμπίπτει στην προηγούμενη παράγραφο, οφείλει να γνωστοποιήσει και επικαλεσθεί προς την Αναθέτουσα Αρχή τους σχετικούς λόγους και τα περιστατικά εντός είκοσι (20) ημερών από τότε που συνέβησαν, προσκομίζοντας τα απαραίτητα αποδεικτικά στοιχεία. Η Αναθέτουσα Αρχή οφείλει να απαντήσει εντός είκοσι (20) ημερών από τη λήψη του σχετικού αιτήματος του Αναδόχου, διαφορετικά, με την πάροδο άπρακτης της προθεσμίας, τεκμαίρεται η αποδοχή του αιτήματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9 - ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

Άρθρο 32 - Εφαρμοστέο Δίκαιο - Επίλυση Διαφορών

Η Σύμβαση διέπεται από το Ελληνικό και Κοινοτικό δίκαιο.

Σε περίπτωση διαφορών που ενδεχομένως προκύψουν σχετικά με την ερμηνεία ή την εκτέλεση ή την εφαρμογή της Σύμβασης ή εξ αφορμής αυτής, η Αναθέτουσα Αρχή και ο Ανάδοχος θα καταβάλλουν κάθε προσπάθεια για τη φιλική επίλυσή τους, σύμφωνα με τους κανόνες της καλής πίστης και των χρηστών συναλλακτικών ηθών.

Για κάθε διαφορά που δεν είναι δυνατό να επιλυθεί σύμφωνα με τα παραπάνω οριζόμενα, αρμόδια θα είναι τα Ελληνικά Δικαστήρια της Δράμας.